B O S N A I H E R C E G O V I N A
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
T U Z L A N S K I K A N T O N
O P Ć I N A S R E B R E N I K
OPĆINSKI NAČELNIK

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA ANDHERZEGOVINA
T U Z L A C A N T O N
MUNICIPALITY SREBRENIK
MAYOR

P R O C J E N A
UGROŽENOSTI OPĆINE SREBRENIK
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

PREDGOVOR

Na osnovu člana 31. stava 2. tačka 2. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, ("Službene novine Federacije BiH" broj: 39/03, 22/06 i 43/10 (u daljem tekstu Zakon), Služba za civilnu zaštitu izradila je ažuriranje Procjene ugroženosti opštine Srebrenik od prirodnih i drugih nesreća.

Ažuriranje procjene ugroženosti urađeno je u skladu sa Metodologijom za izradu Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća, ("Službene novine Federacije BiH" broj: 35/04) (u daljem tekstu Metodologija).

Kod procjenjivanja ukupnog stanja ugroženosti, spremnosti i prevencija za sve oblike prirodnih i drugih nesreća, korišteni su svi dostupni podaci o opasnostima an cjelokupnom području Opštine, dosadašnja iskustva i praksa djelovanja, te je izvršena konsultacija sa oganizacijama i institucijama vladinog i nevladinog sektora.

World Vision u Bosni i Hercegovini je angažirao nezavisnog eksperta koji je u saradnji sa radnom grupom opštine analizirao postojeću Procjenu i identificirane su oblasti u kojima je bilo potrebno izvršiti ažuriranje i dopunu, posebno sa aspekta zaštite i spašavanja od poplava gdje je fokus na prevenciji i smanjenju rizika od poplava. Napominjemo da je prilikom ažuriranja krištena RVA metodologija Danske agencije za upravljanje vanrednim situacijama, koja se sastoji od 4 Word obrasca. Sve procjene su vršene koristeći se index metodom u kojem je navedena vjerovatnoća, posljedice i ranjivost na nivou od 1 do 5, gdje je nivo 1 najbolje, a nivo 5 najgore. Prilikom izrade matrice rizika od prirodnih i drugih nesreća izvršena je procjena rizika u smislu posljedica na ljudske žrtve, imovinu, okoliš (okolinu) i infrastrukturu-društvo.

Na osnovu člana 38. tačka 6. Statuta općine Srebrenik („Službeni glasnik općine Srebrenik“ broj:1/08) a u cilju kvalitetnih provedbi aktivnosti na projektu „održivog oporavka na lokalnom nivou“ definisanog Memorandumom o razumijevanju potpisanim dana, 23.12.2016 godine između Općine Srebrenik i World vision BiH, Općinski načelnik dana, 30.01.2017 godine donosi,-

O D L U K U

o imenovanju članova Mreže za smanjenje rizika od poplava i drugih opasnosti na području općine Srebrenik

I

U članove Mreže za smanjenje rizika od poplava i drugih opasnosti na području općine Srebrenik imenuju se:

1. Omerović Nihad, Općinski načelnik i komandant Općinskog štaba civilne zaštite;
2. Imširović Bajro, Rukovodilac službe za civilnu zaštitu i načelnik Općinskog štaba civilne zaštite;
3. Jašarević Nermin, stručni savjetnik u Službi za civilnu zaštitu
4. Šerifović Nusret, Rukovodilac službe za lokalni razvoj i investicije
5. Muratović Samir, Rukovodilac službe za prostorno uređenje, i zaštitu
6. Jašarević Muhamed, Rukovodilac službe za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti
7. Ibrić Faketa, Sekretar Crvenog krsta/križa općine Srebrenik
8. Zahirović Izudin, direktor J.Z.U. „Dom zdravlja“ Srebrenik
9. Koprić Muris, komandir policijske stanice Srebrenik
10. Nurkanović Irfan, VD direktor J.U. „Veterinarska stanica“ Srebrenik
11. Dedić Esad, viši stručni saradnik za informisanje i protokol u stručnoj službi Općinskog načelnika
12. Brašnjić Aldin, viši referent za evidencije i popunu u Službi CZ
13. Džaferović Rajib, komandir Profesionalne vatrogasne jedinice
14. Fazlić Mirza, direktor J.P. „9.Septembar“ d.d. Srebrenik
15. Joldić Rijad, direktor J.P.“Vodovod i kanalizacija“ d.d. Srebrenik
14. Veselčić Ljiljana, direktorica Centra za socijalni rad
15. Mehmedović Haris, predstavnik aktiva direktora osnovnih škola
16. Bešić Enes, ispred nevladinih organizacija „GSS Srebrenik“
17. Džanić Nermin, ispred nevladinih organizacija „Sportski savez općine Srebrenik“
18. Bjelić Adnan, kao koordinator za rad na projektu.

II

Zadatak članova Mreže za smanjenje rizika od poplava i drugih opasnosti na području općine Srebrenik je da ostvari konkretnu i kontinuiranu saradnju sa predstavnicima World vision BiH u cilju provođenja Memoraduma o razumijevanju odnosno projekta „Održivog oporavka na lokalnom nivou“ kojeg finansira Evropska unija, a u svrhu ažuriranja planske dokumentacije iz oblasti zaštite i spašavanja na principima Evropskih standarda.

III

Mandat članova Mreže traje sve do završetka projekta „Održivog oporavka na lokalnom nivou“ koji se provodi u koordinaciji općine Srebrenik i World vision BiH.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
OPĆINA SREBRENIK

Broj: 07-144 /17
Datum: 30.01.2017 godine

OPĆINSKI NAČELNIK
dr.sc. Nihad Omerović s.r.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINA
TUZLANSKI KANTON
OPĆINA SREBRENIK
Općinski načelnik

Broj: 07- 1503/15
Srebrenik,26.10.2015.godine

Na osnovu člana 29.tačka 6. i člana 174 stav 5. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća(„Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 39/03¸22/06 i 43/10) i člana 38. tačka 6. Statuta općine Srebrenik („Službeni glasnik općine Srebrenik“ broj: 1/08), Općinskinačelnik općine Srebrenik dana,26.10.2015.godine, d o n o s i :

Z A K L J U Č A K

O USVAJANJU PROCJENE UGROŽENOSTI PODRUČJA OPĆINE SREBRENIK
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

I

Usvaja se Procjena ugroženosti područja općine Srebrenik od prirodnih i drugih nesreća broj: 10-44-2-802/15

II

Zaključak objaviti u „Službenom glasniku općine Srebrenik“.

Broj:07-1503/15
Srebrenik, 26.10.2015 godine

OPĆINSKI NAČELNIK

Dr.sc. Nihad Omerović s.r.

Procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća ažurirana u saradnji sa World vision BiH 2017 godine.

Procjena ugroženosti područja općine Srebrenik od prirodnih i drugih nesreća izađena je na osnovu Metodologije za izradu procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 35/04).

Procjenu ugroženosti područja općine Srebrenik od prirodnih i drugih nesreća izradili su:

Koordinator i nosilac izrade
Stručni savjetnik za planiranje i provođenje mjera z/s

_____
Nermin Jašarević, prof OiS

Šef službe za civilnu zaštitu

_____
Dr.sc. Bajro Imširović, prof OiS

Viši referent za evidencije i popunu

_____
Aldin Brašnjić, Bachelor sigurnosti

ŠEF SLUŽBE ZA CIVILNU ZAŠTITU

_____
Dr.sc. Bajro Imširović, prof OiS

Srebrenik,oktobar 2015 godine

SADRŽAJ

R/B	S A D R Ž A J	STRANA
	SADRŽAJ	2
1.	PRIRODNO GEOGRAFSKE KARAKTERISTIKE PODRUČJA OPĆINE SREBRENIK I NJIHOV UTICAJ NA POJAVU PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA	4
1. a)	Geografski položaj	4
1. b)	Reljef	5
1. c)	Veličina Općine	5
1. d)	Geološko orografske karakteristike	5
1. e)	Klimatske karakteristike	5
1. f)	Hidrografske karakteristike	6
2.	RAZMJEŠTAJ PRIVREDNIH, INFRASTRUKTURNIH I STAMBENIH OBJEKATA OD ZNAČAJA ZA FEDERACIJU, KANTON I OPĆINU I NJIHOVA POVREDLJIVOST OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA	7
2. a)	Privreda	7
2. b)	Zdravstvene ustanove	9
2. c)	Poljoprivreda	9
2. d)	Turizam	11
2. e)	Sport	11
2.1.	INFRASTRUKTURA	12
a)	Saobraćaj i veze	12
b)	Povezanost TK sa ostalim dijelovima BIH i dalje prema susjednim državama	12
c)	Povezanost TK sa Federacijom BiH	13
d)	Povezanost saobraćajnica unutar Kantona	13
e)	Saobraćaj unutar općine Srebrenik	13
f)	Telekomunikacije	13
g)	Vodosnadbijevanje	14
h)	Stanje u vodosnadbijevanju po mjesnim područjima je sljedeće:	15
2.1.	Pregled lokalnih vodovoda na području Općine	16
i)	Odvodnja i prečišćavanje otpadnih voda	17
j)	Otpadne vode iz ruralnih područja	17
k)	Snadbijevanje električnom energijom i stanje elektrometraže	18
l)	Javni saobraćaj	18
3.	RAZMJEŠTAJ STAMBENIH I DRUGIH ZGRADA I OBJEKATA I NJIHOVA POVREDLJIVOST OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA	19
4.	POKAZATELJI O STRUKTURI STANOVNIŠTVA I NJIHOV RAZMJEŠTAJ PO NASELJENIM MJESTIMA OPĆINE	21
5.	PRIRODNE NESREĆE I SVE DRUGE PRIRODNE POJAVE KOJE MOGU UGROZITI ZDRAVLJE LJUDI I PROUZROKOVATI VELIKE MATERIJALNE ŠTETE	24
6.	TEHNIČKO TEHNOLOŠKE NESREĆE KOJE MOGU UGROZITI ZDRAVLJE I ŽIVOT VEĆEG BROJA LJUDI I PROUZROKOVATI VELIKE MATERIJALNE ŠTETE	24
7.	OSTALE NESREĆE KOJE MOŽE PROUZROKOVATI ČOVJEK SVOJIM AKTIVNOSTIMA	25
8.	MOGUĆI UZORCI NASTANKA PRIRODNE I DRUGE NESREĆE I NJIHOVE POSLJEDICE PO LJUDE I MATERIJALNA DOBRA	25
a)	Zemljotresi	25

b)	Odronjavanje i klizanje zemljišta	27
c)	Poplave	35
d)	Visok snijeg i sniježni nanosi	41
e)	Led/Grad	42
f)	Suša	42
g)	Olujni vjetar	43
h)	Epidemije i epizootije zaraznih bolesti	44
9.	MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA KOJE JE NUŽNO PROVODITI RADI ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNE I DRUGE NESREĆE	46
9.1.	Zemljotresi	46
9.2.	Poplave	49
9.3.	Visoki snijeg i sniježni nanosi	53
9.4.	Odronjavanje i klizanje zemljišta	56
9.5.	Led-grad	59
9.6.	Suša	61
9.7.	Olujni vjetar	64
9.8.	Epidemije i epizootije zaraznih bolesti	67
10.	TEHNIČKO TEHNOLOŠKE NESREĆE	71
10.1.	Nesreće u cestovnom, željezničkom i zračnom prometu	71
10.2	Nesreće prilikom transporta eksplozivnih i lako-zapaljivih materija	73
10.3.	Nesreće na terenima koji su kontaminirani NUS-om i MES-om	74
11.	MINIMALNE SNAGE, MATERIJALNO TEHNIČKA SREDSTVA I OPREMA POTREBNA ZA PROVOĐENJE PREVENTIVNIH MJERA	77
a)	Minimalne snage za sprovođenje predviđenih mjera zaštite i spašavanja	77
b)	Potrebe za opremanjem i osposobljavanjem snaga civilne zaštite, u općini	81
c)	Stanje i problemi organizovanja i osposobljavanja struktura civilne zaštite i drugih nadležnih organa za zaštitu i spašavanje	84
d)	Broj građana općine, koji se mogu angažovati na zadacima zaštite i spašavanja	84
12.	Z A K LJ U Č C I	85
-	Vrste prirodnih i drugih nesreća i područje njihovog djelovanja	85
-	Moguće posljedice po ljude i materijalna dobra	85
-	Organizacija zaštite i spašavanja u skladu sa procjenom stanja	86
-	Mjere, snage i sredstva zaštite i spašavanja koje će provoditi općinske službe za upravu i snage civilne zaštite	87
-	Snage civilne zaštite potrebne za realizaciju predviđenih mjera z/s	88
-	Vrste i količina MTS-a koja su potrebna za sprovođenje predloženih mjera, mjera zaštite i spašavanja	89
-	Zbrinjavanje najosnovnijim namirnicama postradalom stanovništvu	89
-	Mjere zaštite i spašavanja koje provode privredna društva i druga pravna lica	89
-	Potrebna finansijska sredstva i mogući izvori finansiranja	89
-	Rokovi za obezbjeđenje nabavke planiranih sredstava i opreme	90
-	Planiranje angažovanja nevladinih organizacija i udruženja građana čija je djelatnost u funkciji zaštite i spašavanja, na pružanju pomoći u z/s	90
-	Planiranje angažovanja sredstava i opreme privrednih društava i drugih pravnih lica i građana na pružanju pomoći u zaštiti i spašavanju	90
13.	O S T A L O	92
-	Ažuriranje procjene ugroženosti	92
-	Čuvanje procjene ugroženosti	92
	PRILOZI PROCJENE	

O P Ć I D I O

1 PRIRODNO GEOGRAFSKE KARAKTERISTIKE PODRUČJA OPĆINE SREBRENIK I NJIHOV UTICAJ NA POJAVU PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

1. a) geografski položaj

Općina Srebrenik se nalazi na sjevernom dijelu Bosne i Hercegovine.
U Federalnom kontekstu, Općina pripada Tuzlanskom kantonu koji zahvata područja sjeveroistočnog dijela Bosne i Hercegovine. Općina sa gradom Srebrenik u središtu Općinske teritorije, obuhvata brežuljkasto područje padina Majevice na istoku i Ratiša na zapadu. Kroz Općinsko područje prolazi prometnica Sarajevo – Tuzla – Županja, te željeznička pruga Brčko – Banovići. Uz dolinu rijeke Tinje kojom idu pomenute prometnice, koncentrisani su naseobinski sistemi Općine. Na sjevernoj strani, Općina se graniči sa općinskim područjem Gradačac, na zapadnoj strani sa područjem općine Gračanica, na južnoj strani sa općinama Lukavac i Tuzla, a na istočnoj strani sa Brčko distrikt BiH –i općinom Čelić.

Slika 1.

1.b) reljef

Područje općine Srebrenik nalazi se na prelazu između dva velika geotektonska sklopa: dinarida i panonske nizije. Hipsometrijski posmatrano, područje općine je relativno nisko. Prosječna nadmorska visina iznosi oko 450 metara. Najveći dio prostora pripada brežuljkasto – brdovitom pojasu u visinskom intervalu između 300 i 500 m. Hipsometrijske karakteristike prostora ilustrovane su u donjem pregledu.

Tabela 1

Općina	Visina u metrima	Površina u km/2	%
Srebrenik	100 – 300	21,0	8,4
	300 – 500	190,0	76,6
	preko 500	37,0	15,0
UKUPNO		**248,0**	**100,0**

Općina Srebrenik povezuje ravničarsko područje Posavine na sjeveru sa rudarsko – industrijskim bazenom na jugu.

1. c) veličina Općine

Općina Srebrenik zauzima površinu od 240 km^2. To je 0,48% teritorije Bosne i Hercegovine, odnosno 0,9% Federacije BIH, ili 8,88% Tuzlanskog kantona. Od ukupne površine općine 56% zauzimaju poljoprivredne površine, a 37% su šumske površine.

1. d) Geološko - orografske karakteristike

U građi terena Općine učestvuju polifacijalni kompleksi od starijeg paleozoika do kvartara, koji se u inžinjerijsko-geološkom smislu različito ponašaju, kao radna sredina i sredina u kojoj se gradi.Na području općine Srebrenik zastupljeni su tercijarni klastiti i krečnjaci, paleogeni i kredni fliš.

Naizmjenično smjenjivanje tercijarnih klastita i krečnjaka uslovljava promjenjiva fizičko-mehanička svojstva, koja su podložna procesima površinskih raspadanja, pojave nestabilnosti, klizišta, erozija i sl.

1.e) Klimatske karakteristike

Općina Srebrenik, kako se može vidjeti iz tabele koja slijedi, ima karakteristike umjerene kontinentalne klime. Utjecaj sa sjevera je dosta ublažen brdovitošću predjela i čestim promjenama ciklona sa zapada. Srednje januarske temperature iznose 0,2 – 0,7 stepeni celzijusa, najtopliji je juli sa srednjim vrijednostima od oko 21 stepen C, dok je srednja godišnja temperatura 11,2 stepena C.

Trajanje bezmraznog perioda je dosta različito, i iznosi od 174 – 206 dana. Kako se vidi iz donjih podataka, područje Srebrenika ima relativno male količine padavina koje iznose 873 mm.

Međutim, padavine nisu ravnomjerno raspoređene. Maksimalne su u proljeće, a minimalne u zimskom periodu. Sniježni pokrivač u sjevernom dijelu traje do 60 dana, a u brdsko-planinskim područjima i do 90 dana. Trajanje sijanja sunca je dosta veliko, a vegetacijski period traje od 180 – 200 dana u godini.

Tabela br: 2

Mjesec Parametri	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	God
Srednja temperatura u stepenima C	0,2	2,7	6,5	11,3	16,2	19,5	21,0	20,2	17,4	11,5	6,5	2,0	11,2
Srednja maksimalna temperatura u stepenima C	15,9	18,3	23,0	26,9	29,5	33,3	35,3	35,1	33,6	26,0	23,2	14,7	26,2
Srednja minimalna temperatura u stepenima C	-12,0	-7,1	-4,1	-0,1	4,1	7,1	9,3	9,4	5,8	-0,3	-5,1	-10,5	-0,3
Količina padavina (u l/m^2)	60	56	59	73	93	97	89	86	66	57	63	74	873

1. f) Hidrografska obilježja

Hidrografska obilježja općine Srebrenik su veoma specifična. Općina je skoro najsuvlje područje u Bosni i Hercegovini, ali je prostor bogat vodama koje se javljaju u vidu vrela u kontaktu sa nepropusnim slojevima. Sve površinske vode sa područja općine prihvata rijeka Tinja, koja ima maksimalne vodostaje u proljeće i jesen.

Područje općine Srebrenik posjeduje značajna ležišta podzemnih voda, koje su prostorno raširene, nalazeći se bliže korisnicima i po pravilu su čistije od površinskih voda, zahvaljujući uglavnom filtracionim karakteristikama stijenskog kompleksa kroz koji se kreću.

Hidrografsku okosnicu općine Srebrenik čini sliv rijeke Tinje sa svojim pritokama: Slanjanska rijeka, Lušnički potok, Fačkin potok, Mulaomerovića potok, Čojlučka rijeka i Bistrička rijeka.

Jedna od osnovnih karakteristika sliva rijeke Tinje je da pojava čestih i intenzivnih pljuskova dovodi do koncentrisanog oticanja i formiranja plavnih valova, a naročito u proljeće i jesen. Oko 95% teritorije općine Srebrenik nalazi se u slivu rijeke Tinje.Ostali dio u kome se nalaze gornji tokovi Rahićke i Rašljanske rijeke pripada slivu rijeke Brke, koja se u Brčkom ulijeva u Savu.

Kanjon rijeke Tinje koji se nalazi u blizini naseljenog mjesta Bosanska Bijela, sprječava normalanprotok i uveliko „zapušava“ oticanje rijeke, što za posljedicu ima uzvodno plavljenje velikih površina zasađenih raznim biljnim kulturama s obje strane korita rijeke.

2 RAZMJEŠTAJ PRIVREDNIH, INFRASTRUKTURNIH I STAMBENIH OBJEKATA OD ZNAČAJA ZA FEDERACIJU, KANTON I OPĆINU I NJIHOVA POVREDLJIVOST OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

a) Privreda

Prolazak pruge Brčko – Banovići i prosijecanje magistralnog puta Županja – Opuzen kotlinom rijeke Tinje, u dijelu koji prolazi kroz središnji teritorij općine Srebrenik od Previla do Ormanice, dominantno je uticao kako na razvoj, tako i na razmještaj privrednih i infrastrukturnih objekata različitih vrsta i vrijednosti.

Općina Srebrenik nudi potencijale za razvoj prvenstveno u sektorima poljoprivrede i turizma.

•377 aktivnih pravnih lica registrovano je u općini Srebrenik, od kojih 374 privatnih preduzeća – uglavnom malih i srednjih preduzeća i tri javna preduzeća (JP "Vodovod i kanalizacija"d.d. Srebrenik; JKP "9. septembar"d.d. Srebrenik i J.P. „Veterinarska stanica" Srebrenik).
•Industrijski objekti se uglavnom nalaze duž korita rijeke Tinje, željezničke pruge i glavne ceste.
Dominantni privredni sektori su vađenje rude i kamena (oko 1 milion tona godišnje) i veoma razvijena proizvodnja i promet građevinske stolarije.

Privredni objekti koji karakterišu općinu Srebrenik, razmješteni su uglavnom duž kotline rijeke Tinje, pruge i magistralnog puta M 18 koji u velikoj mjeri naginju centralnom dijelu Općine, gdje se formirao administrativni, kulturni, sportski i ekonomski centar Općine.

U zapadnom dijelu periferije grada, na samoj lijevoj obali rijeke Tinje, punim kapacitetom rade pekara d.d. „Klas" i d.d. „Korn flips", sa savremenim tehnološkim pristupom i jakom pokrivenošću tržišta.Također u ovom dijelu Općine egzistira„FANA" d.o.o. Srebrenik , čija je osnovna djelatnost prerada i konzerviranje voća i povrća. Instalirani kapacitet firme je oko 2.000 tona preradjenog voća i povrća godišnje, čija je iskoristivost fleksibilna u skladu sa kretanjima na tržištu ali i sa mogućnošću proširivanja.

U dijelu Općine sa nižom nadmorskom visinom, na teritoriju mjesnog područja Špionica, neposredno uz desnu obalu rijeke Tinje, razmješten je d.d. „Voćni rasadnik", sa velikom godišnjom proizvodnjom sadnica različitih vrsta voća zavidnog kvaliteta i savremenom hladnjačom.Rasadnik raspolaže sa cca 50 ha zemljišta, te ima kapacitet za proizvodnju 500.000 sadnica godišnje. Dobro je opremljen potrebnom mehanizacijom za obradu zemljišta, zaštitu bilja i sistemom za navodnjavanje, kao i mašinama i opremom za skladištenje i distribuciju sadnog materijala.

Postojeći rasadnik je predviđen za proširenje u cilju proizvodnje ukrasnog i parkovskog bilja, rasada, autohtonih vrsta voća i cvjeća. Opremanje nove površine rasadnika očekuje se da bude izvršeno na principu hortikulturnog uređenja i time omogućena odgovarajuća promocija i promet ukrasnog bilja, edukacija i pasivna rekreacija stanovništva, u cilju što kvalitetnijeg uređenja okućnica i javnih površina na urbanim područjima.

Ovo podrazumjeva i izgradnju građevinske površine od ukupno 150 m² (prodaja, zimska bašta, edukacija i dr.).

Na ovom potezu je i savremena respektabilna i profitabilna fabrika sa zaokruženim procesom proizvodnje kreveta, odnosno spužvi, opruga i madraca „Zaharex" d.o.o. Srebrenik, kao i savremena farma pilića osnovana pri trgovinskom lancu „Bingo" Tuzla.

Na jugoistoku Općine, koje obuhvata mjesno područje Tinja, smještena je savremena asfaltna baza „Jata", te neposredno uz nju na lokalitetu „Orlove klisure" i kamenolom sa potrebnim kvalitetom za rad pomenute baze.

Nedaleko od kamenoloma firme Jata, nizvodno smješten je kamenolom firme „Jablan" d.o.o. Srebrenik koji egzistira već nekoliko godina i obogaćuje ovu granu privrede područja općine Srebrenik.

Južno od centra Općine, koje obuhvata mjesno područje D.Potok, smješten je rudnik kamenog krečnjaka koji čini novu eksploatacionu zonu preduzeća za proizvodnju kamena, betonskih elemenata i kreča d.d. „Ingram", a u samom centru naselja egzistira tvornica obuće d.o.o. „Aida" sa znatno umanjenim kapacitetima u proizvodnji.

U centralnom dijelu Općine neposredno uz grad Srebrenik, razmješteno je preduzeće d.d. „Ingram" sa kamenolomom koji radi sa umanjenim kapacitetom prerade kamena u različite vrste građevinskih elemenata. Planski i postupno se vrši privođenje kraju eksploatacije i prerade kamenog krečnjaka u ovoj zoni, a uporedo se stvaraju uslovi za potpun prelazak preduzeća u D.Potok, gdje je smješten drugi kamenolom u vlasništvu Ingram d.d. Srebrenik.

U neposrednoj blizini „Ingrama", bliže jezgru grada, egzistiraju d.d. „Ekoherc" i d.d. „Herceg", stabilna, profitabilna i perspektivna preduzeća za proizvodnju kompletne aluminijske i plastične stolarije, izvozne orjentacije, sa značajnim kapacitetima infrastrukturnih objekata.

Razmještaj stambenih i drugih zgrada i objekata baziran je na koliko je moguće racionalnom korištenju prostora uz minimiziranje nepovoljnog uticaja na okoliš, mogućnosti proširenja postojećih lokaliteta na kojima su se razvili jači privredni subjekti, te racionalno korištenje površina građevinskog zemljišta koje je već angažovano za potrebe stanovanja i stambene izgradnje.

Gledajući prostorno, sve buduće i već planirane privredne zone se nalaze uz magistralni put M 18, jer tako jak putni pravac, snažno djeluje na privredni razvoj ovog područja.

Predviđanje pojedinih područja za poslovno – proizvodnu namjenu, ne isključuje buduće smještanje poslovnih kapaciteta na drugim površinama građevinskog zemljišta, a kako to razvojni uslovi budu zahtjevali, pa se i u naseljima koja su udaljenija od osovine poslovno – privrednog razvoja, može očekivati smještanje manjih cjelina pretežno poslovne namjene.

U južnom dijelu općine, na osovini u kojoj se smještaju i aktivni kamenolomi, očekuje se razvoj pratećih poslovno – proizvodnih kapaciteta, koji mogu iskoristiti blizinu eksploatacionih površina, pa je i obuhvat planskih poslovno – privrednih zona uzimao u obzir tu činjenicu.

Potencijali u sektoru turizma doprinose održivom ekonomskom razvoju općine. Turistička ponuda obuhvata:

•Turistički dragulj "Stari grad Srebrenik", arhitektonski kompleks / prvi put se spominje u dokumentima bosanskog bana Stjepana II Kotromanića 1333. godine / je najpoznatiji kulturni i historijski spomenik.

•Okolno područje planine Majevice, na raspolaganju je za sport i rekreaciju te turizam (lov, ribolov, brdski biciklizam, brdske motociklističke trke, zimski turizam i sl.).

"Planinarski dom" na planini Majevici / Lipici / je mjesto za tradicionalno okupljanje planinara iz BiH i susjednih zemalja.

•Sportsko-rekreativni centar "Orion" u Ormanici, s teniskim terenima, bazenima, vještačkim jezerom, opremljenom salom za konferencije, restoranom i smještajnim kapacitetima, nudi mogućnosti za sportski i rekreativni turizam.

•Vještačko jezero "Ribolovna priča", smješteno u blizinimotela „Orion", obiluje raznim vrstama ribe (preovlađuje šaran) i nudi izvanredne mogućnosti za pecanje. Teren s lijepim okolišem je pogodan za porodična okupljanja, piknike itd.

•Srebrenik je organizator i domaćin manifestacije "Otvoreni grad umjetnosti" (OGUS), koja se još od 1977. godine održava svake godine u mjesecu avgustu i u kojoj učestvuju umjetnici raznih profila (glumci, književnici, slikari, muzičke grupe i KUD-ovi, sportisti i sl.) iz cijelog regiona.

•Najposjećenija islamska svetišta u općini su Seona-Ratiš i Brničani-Prisadi (vjerski turizam).

•Posjetiocima i turistima su na raspolaganju četiri motela i nekoliko restorana (sa oko 300 soba).

b) Zdravstvene ustanove

- Srebrenik grad

Javna zdravstvena ustanova „Dom zdravlja" Srebrenik smještena je u centru grada u ul. Zlatnih Ljiljana. U okviru Ustanove, organizovane su organizacione jedinice: službe, centri i porodične ambulante porodične medicine i to 16 službi od kojih 13 zdravstvenih i 3 administrativne i pomoćne službe, 2 centra i 6 područnih ambulanti porodične medicine (Špionica, Sladna, Duboki Potok, Seona, Podorašje i Tinja).Ustanova raspolaže sa oko 2.120 m^2 radnog prostora.

- Ambulanta porodične medicine Tinja

Ova ambulanta obuhvata tri tima porodične medicine. Prostor je adekvatno uređen, opremljen i odgovara normativu i standardu za predviđene potrebe. Smještena je u zgradi mjesne zajednice, ima odgovarajući parking prostor i uređen prilaz za invalidne osobe.

- Ambulanta porodične medicine Špionica

Ova ambulanta je organizovana u zgradi MZ Špionica centar. Usluge pružaju jedan specijalista porodične medicine i dva medicinska tehničara.

- Ambulanta porodične medicine Podorašje

Usluge u ovoj ambulanti pružaju jedan ljekar i dva medicinska tehničara. Rad se odvija u skučenom prostoru, nema odvojene intervencije niti prostorije z aodmor.

- Ambulanta porodične medicine Sladna

Usluge u ovoj ambulanti pružaju jedan ljekar i jedna medicinska sestra.

- Ambulanta porodične medicine Duboki Potok

Usluge u ovoj ambulanti pružaju dva dokrora medicine i tri medicinske sestre. Prostor za neometan rad je dosta skučen te je neophodno proširenje.

- Ambulanta porodične medicine Seona

Uslovi rada u ovoj ambulanti su dobri izuzimajući zimski period kada se pojavljju problemi sa grijanjem. Dodatni problem je nedostatak EKG aparata što uveliko otežava rad ljekara.

c) Poljoprivreda

Ukupno poljoprivredno zemljište 2012.g. zahvata 12.175,6 ha ili 50,1 % ukupne teritorije općine. Visoko vrijedna zemljišta su 1982. godine zauzimala 1.782 ha ili 11,9%. Ovi zemljišni resursi se nalaze na plodnom aluvijumu rijeke Tinje, čiji su se dijelovi transformisali u građevinsko zemljište, tako da 2015 godine ova kategorija, prema gruboj procjeni, zauzima 1.600 ha ili 10,09 %, a njegova površina je u stalnom opadanju, pod negativnim uticajem antropogenih faktora.

TABELA 3 – POVRŠINE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA PREMA BONITETNIM KATEGORIJAMA

Ukupno poljoprivredno zemljište 2009.g.	**Bonitetna kategorija**							
	I		**II**		**III**		**IV**	
ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
13.853,77	103,90	0,75	811,83	5,86	1.877,19	13,55	1.992,18	14,38
	V		**VI**		**VII**		**VIII**	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
	3.097,70	20,36	3.854,12	27,82	1.878,57	13,56	238,28	1,72

Poljoprivredno zemljište grupisano je po agrozonama, na način da su:

- Zemljišta od I do III kategorije boniteta svrstana u agrozonu „A“
- Zemljišta od IV do VI kategorije boniteta svrstana u agrozonu „B“
- Zemljišta od VII do VIII kategorije boniteta svrstana u agrozonu „C“

TABELA 4 – VLASNIČKA STRUKTURA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta 2012.g. (ha)	Površina poljoprivrednog zemljišta u privatnom vlasništvu (ha)	Učešće u ukupnom fondu (%)	Površina poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu (ha)	Učešće u ukupnom fondu (%)
12.175,6	11.945,63	98,34	229,97	1,66

Prema prezentovanim podacima, poljoprivredno zemljište se nalazi skoro u cjelini u privatnom vlasništvu. To znači da je podložno usitnjavanju posjeda, prometu za račun stambene i druge izgradnje, te nedovoljnom stepenu obrađenosti, jer su vlasnici svoju egzistenciju potražili u nepoljoprivrednim zanimanjima.

Stočni fond na području Općine prikazan je u narednoj tabeli.

Tabela 5

	Vrsta stoke	Broj grla, komada
1.	Goveda	5. 179
2.	Ovce	3. 255
3.	Svinje	879
4.	Konji	645
5.	Koze	678
6.	Kunići	421
7.	Perad	57. 350

Uticaj na stanovništvo po pitanju zdravstvenog stanja stočnog fonda je veoma bitan faktor očuvanja zdravstvene kondicije svih vrsta životinja, kako putem sredstava javnog informiranja tako i putem raznovrsnih veterinarskih kontrola.

Ukoliko izostanu odgovarajuće mjere preventivnog karaktera, moguće je za posljedicu imati ugrožavanje, uništavanje i obolijevanje poljoprivrednih kultura i stočnog fonda, što predstavlja direktni udar na ekonomsku moć velikog broja građana koji svoju dobit ostvaruju djelimično ili isključivo iz poljoprivrede i stočarstva.

Poljoprivredna djelatnost je dobro zastupljena i ostvaruje dobre rezultate na nivou općine, što treba očuvati i razvijati.

Poljoprivredna gazdinstva orjentisana su, najvećim dijelom, na ratarsku proizvodnju kukuruza i pšenice, stočarstvo (ovčarstvo, tovni pilići, tov junadi), voćarstvo (šljiva), te plastenička proizvodnju povrća.

Na području Općine Srebrenik već je inicirana proizvodnja ribe i postoje realni uslovi za proširenje ove djelatnosti na bazi uzgoja šarana, smuđa, amura, soma i sl. putem vještačkih akumulacija, s tim da je jedna već predviđena u okviru Regulacionog plana „SPORT“.

Pored uzgoja voća i povrća, te stočarstva, općina Srebrenik ima najdužu tradiciju pčelarske proizvodnje u Tuzlanskom kantonu. Pčelari su okupljeni u udruženje ROJ, koje broji preko 80 članova, a svaki član ima najmanje 20 košnica, sa tendencijom rasta. Iz toga proizilazi da je na području Srebrenika pristuno najmanje 3.000 košnica. Danas se već tradicionalno, u Srebreniku, organizuje i sajam pčelarstva i pčelarske opreme, koji poprima međunarodne razmjere.

U Gornjim Hrgovima postoji ribnjak, koji predstavlja dobar potencijal za razvoj ove grane poljoprivrede, te se u planskom periodu treba očekivati i poticati otvaranje ribnjaka i uzgoj ribe i mlađi.

d) Turizam

Potencijali u sektoru turizma doprinose održivom ekonomskom razvoju općine. Turistička ponuda obuhvata:

• Turistički dragulj "Stari grad Srebrenik", arhitektonski kompleks neprocjenjive vrijednosti je najpoznatiji kulturni i historijski spomenik. 1333. godine se Srebrenik po prvi puta spominje u pisanim historijskim izvorima u Povelji bosanskog bana Stjepana II Kotromanića.
• Okolno područje ekološki očuvane planine Majevice, s najvišim vrhom od 917 m, na raspolaganju je za sport i rekreaciju te turizam (lov, ribolov, brdski biciklizam, brdske motociklističke trke, zimski turizam i sl.). "Planinarski centar" na planini Majevici je mjesto za tradicionalno okupljanje planinara iz BiH i susjednih zemalja.
• Sportsko-rekreativni centar "Orion" u Ormanici, s teniskim terenima, bazenima, vještačkim jezerom za plivanje, opremljenom salom za konferencije, restoranom i smještajnim kapacitetima, nudi mogućnosti za sportski i rekreativni turizam.
• Vještačko jezero "Ribolovna priča", smješteno blizu „Oriona", obiluje raznim vrstama ribe (preovlađuje šaran) i nudi izvanredne mogućnosti za pecanje. Teren s lijepim okolišem je pogodan za porodična okupljanja, piknike itd.
• Srebrenik je organizator i domaćin manifestacije "Otvoreni grad umjetnosti" (OGUS), koja se još od 1977. godine održava svake godine u mjesecu avgustu i u kojoj učestvuju umjetnici raznih profila (glumci, književnici, slikari, muzičke grupe i KUD-ovi, sportisti i sl.) iz cijelog regiona.
• Najposjećenija islamska svetišta u općini su Seona-Ratiš i Brnjičani-Prisadi (vjerski turizam).
• Posjetiocima i turistima su na raspolaganju četiri motela i nekoliko restorana (sa oko 300 soba).

e) Sport

Sportski savez općine Srebrenik osnovan je u decembru 1999.godine. Sporazum o osnivanju i udruživanju je potpisalo 15 članica koje su se udružile radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva i interesa, a u cilju razvoja i popularizacije sporta.

2015 godine, sportska porodica saveza broji 27 članica u 12 sportskih grana.

Članovi sportskog saveza su:
Nogometni klub "Gradina" Srebrenik- član II nogometne lige Federacije Grupa „Sjever",
Nogometni klub „Ingram" D.Potok – član II nogometne lige Federacije Grupa „Sjever",
Nogometni klub „Mladost" Tinja - član II nogometne lige Federacije grupa „ Sjever",
Fudbalski klub " Bukovik" G. Srebrenik - članovi su II lige Tuzlanskog kantona,
Fudbalski klub „ Sladna"- Sladna - članovi su II nog. lige Tuzlanskog kantona,
Nogometni klub „ Frankopan" S. Špionica - članovi su I lige Posavske županije,
Fudbalski klub "Seona" Seona - članovi su II nogometne lige Tuzlanskog kantona,
Fudbalski klub "Špionica 1953"iz Špionice – članovi su III lige Tuzlanskog kantona,
Košarkaški klub "Gradina" Srebrenik -članovi su A2 lige Federacije,
Košarkaški klub ."Fenix" Srebrenik - takmiči se u Regionalnoj košarkaškoj ligi mladih fokus im je na ženskoj košarci,
Rukometni klub „ Srebrenik-04" - takmiči se u omladinskim selekcijama u Regionalnoj ligi mladih,
Šahovski klub „Srebrenik" - takmiče se u II ligi Federacije,
Odbojkaški klub "Gradina- Herceg" Srebrenik - članovi su I lige Federacije B i H,

Karate klub “Srebrenik“ Srebrenik
Karate klub „ 1.Mart“ Srebrenik
Karate klub “Gradina“ Srebrenik
Karate klub “Bušido“- Tinja
Klub borilačkih sportova “Fantom“ Srebrenik
Atletski klub „Gradina“ Srebrenik
Streljački sportski klub „Ljiljan“ Srebrenik
Klub spasilaca „Gradina“ Srebrenik,
Udruženje sportskih ribolovaca „Zeba“ Srebrenik
Sportsko ribolovno društvo „Srebrenik“ Srebrenik
Teniski klub „Srebrenik“
UG za zaštitu golubova i sitnih divljih životinja“Gradina“ Srebrenik
Moto klub “Gradina“ Srebrenik
Auto kros klub “Srebrenik"

2.1.INFRASTRUKTURA

a) Saobraćaj i veze

Iako ima veoma povoljan geoprometni položaj,povezanost Općine Srebrenik i TK-a sa transportnom mrežom BiH i šire je veoma slaba, prvenstveno zbog nerazvijene mreže saobraćajnica višeg ranga. Postojeća mreža saobraćaja je lošem stanju i izuzetno je opterećena, što uveliko otežava komunikacije Općine Srebrenik i TK-a sa transportnom mrežom BiH, kao i šire, izvan granica BiH. Gustina kategorisane putne mreže u samoj Općini Srebrenik veća je od prosjeka u TK i BiH, kako ukupno – tako i modernizovane putne mreže. Iako Općina ima razvijenu mrežu saobraćajnica – kvalitet mreže (njeni elementi, odnosno računska brzina) je dosta nizak. Ovdje je važno napomenuti da je najveća zastupljenost lokalnih saobraćajnica cca 87% od ukupne dužine kategorisane mreže. Učešće magistralnih i regionalnih puteva je veoma malo.

b) Povezanost TK sa ostalim dijelovima BiH i dalje prema susjednim državama

Putne komunikacije koje postoje na ovim pravcima su u nivou magistralnih cesta i iste prolaze kroz urbane dijelove gradova i naselja te je česta pojava ograničenja brzina, semaforiziranih raskršća itd. što utiče na kvalitet i vrijeme putovanja.

Prijedlogom strategije i akcionog plana razvoja mreže autocesta i brzih cesta na području Federacije Bosne i Hercegovine definisani su koridori koji povezuju centre unutar Federacije BiH, te omogućavaju izlaz u susjedne države. Među njima su i trase koje se odnose na teritoriju TK, odnosno jedna na teritoriju Općine Srebrenik i to :

- Autocesta Tuzla-Brčko-Orašje (koja prolazi dijelom Općine Srebrenik) i predstavlja vezu na koridor DDS, Orašje-granica sa R.Hrvatskom
- Autocesta koridor Vc-Tuzla (koja povezuje kanton sa autocestom na koridoru Vc Svilaj (rijeka Sava) – Južna granica sa Hrvatskom i vezu unutar Federacije BiH odnosno Kantona (nije na teritoriji općine Srebrenik).

Željeznička mreža TK ima izlaz na istoku – u Republiku Srbiju, na sjever – u Republiku Hrvatsku i na zapad – preko aktivnog željezničkog čvora u Doboju, na ostalu mrežu željezničkih pruga BiH, a preko Vinkovaca dalje u Evropu. Može se zaključiti da je koncepcija razvoja željezničkih koridora izuzetno povoljna i da omogućava kvalitetno povezivanje sa susjednim državama i dalje u Evropu.

c) Povezanost TK sa Federacijom BiH

Postojeća mreža drumskog i željezničkog saobraćaja Tuzlanskog kantona kojom se povezuje kanton sa ostalim kantonima unutar Federacije BiH je u prilično lošem stanju. Postojeće Magistralne ceste ne zadovoljavaju potrebe saobraćaja koji se odvija na njima.

Geometrija na većini dijelova trase ne zadovoljava brzine magistralne ceste, dok je izgrađenost duž ovih saobraćajnica intenzivna, što dovodi do radikalnih smanjenja brzina i uvođenja semaforiziranih raskršća u zoni gradova.

d) Povezanost saobraćajnica unutar Kantona

Grad Srebrenik sa ostalim gradovima unutar kantona povezan je magistralnim i regionalnim cestama. Ove ceste se pretežno protežu urbanim područjima gradova što utiče na smanjenje brzine kretanja na njima odnosno povećanja vremena putovanja.

e) Saobraćaj unutar općine Srebrenik

Magistralna cesta M 18 prolazi kroz gradsku zonu grada Srebrenika i uz istu je formirano niz naselja te ova saobraćajnica predstavlja glavnu komunikaciju. Izgradnjom naselja duž magistralne ceste došlo je do smanjenja kapaciteta puta, te znatnog povećanja saobraćajnih nezgoda. Iz navedenog se vidi da je gradu potrebno izmještanje tranzitnog saobraćaja obzirom da postojeća magistrala prerasta u gradsku saobraćajnicu i nema svoju prvobitnu namjenu tranzita.

Pored ove saobraćajnice postoje i regionalne ceste koje povezuju grad Srebrenik sa gradovima Gračanicom i Čelićem. I ove saobraćajnice prolaze izgrađenim prostorom te je takođe odvijanje saobraćaja otežano.

f) Telekomunikacije

U sektoru telekomunikacija glavna čvorna centrala nalazi se u glavnoj pošti u Srebreniku, a krajnje centrale su u mjesnim poštama Sladna, D. Potok, Tinja i Jasenica. Sva naseljena mjesta na području općine su pokrivena telefonskom mrežom. Ukupan broj telefonskih fiksnih priključaka je oko 8.738. Oko 99,37% općinskog područja je pokriveno mobilnom telefonijom. Broj internet korisnika na području općine je 1.126. Od glavnih čvornih i krajnjih centrala granaju se izdvojeni stupnjevi prema Špionici I, Špionici II, Gornjim Moranjcima, Cage-Lipje, Zahirovićima i Gornjem Srebreniku. U naseljenim mjestima Sladna, D.Potok, Tinja i Jasenica telefonska mreža je nadzemna. Centrale u navedenim mjestima su zastarjele, te se planira zamjena novim. To su ujedno i kritična područja, a osim toga u mjestima Tinja i Jasenica uslijed ratnih dejstava mreža je oštećena i djelimično uništena.

Do naseljenih mjesta u pravcima Srebrenik - G.Srebrenik - Okresanica, Srebrenik – SrebrenikGornji, Srebrenik - Zahirovići, Srebrenik - G.Moranjci, Srebrenik - D.Potok - Cage, Srebrenik - Špionica, mreža je podzemna i radi se o optičkim kablovima. Podzemni vodovi nisu snimljeni, vrlo su česti prekidi istih uslijed prosijecanja saobraćajnica i drugih zemljanih radova.

g) Vodosnadbijevanje

Vodosnabdijevanje se vrši gradskim vodovodom u gradu Srebreniku i preko većihmjesnih vodovoda: vodovod Špionica - Ormanica, vodovod D.Potok, vodovod Tinja, vodovodČekanići, Falešići i Brničani, vodovod Straža i Kuge i vodovod Podorašje, kojim upravlja JP„Vodovod i kanalizacija“ d.d. Srebrenik što obuhvata 8.044 priključaka.

Ostala naselja sesnabdijevaju vodom putem 60 lokalnih vodovoda.

Glavni kapacitet upotrijebljenih i korisnih voda na teritoriji općine Srebrenik je rijeka Tinja, koja u toku sušnog perioda ima vrlo male (zanemarljive) protoke.

Tinja je svrstana u Ikategoriju vodotoka, pa se iz navedenih razloga nameće nužni problem prihvatanja netretiranihzagađenih voda, u naseljima uzvodno od Srebrenika (D. Potok, Tinja, Podorašje) i nizvodno zanaselja Špionice.

Gradski vodovod Srebrenik i veći dio prigradskih naselja organizovano se snadbijeva vodom za piće putem vodovodnog sistema, uz korištenje podzemnih voda iz aluvijalno-terasnih sedimenata rijeke Tinje i izvorskih vrela „Glib“ i vertikalno bušenih bunara izvedenih u krečnjačkom masivu.

Podaci o objektima vodovoda sa kojima upravlja d.d. „Vodovod i kanalizacija“ su onakvi kako slijedi:

1. Gradski vodovod Srebrenik
- Bunar B 3 u naselju Sječe, plitki kopani bunar, kapaciteta 6 lit/s – u funkciji
- Bunar B 1 u naselju Sječe, plitki kopani bunar, kapaciteta 3 lit/s – nije u funkciji
- Bunar B 2 u naselju Sječe, plitki kopani bunar, kapacitet nepoznat – nije u funkciji
- Duboki bunar B 6, Ježinac, kapaciteta 15 lit/s – u funkciji
- Duboki bunar B 7, Babunovići, kapaciteta 20 lit/s – u funkciji
- Duboki bunar B 5, Babunovići, kapaciteta 25 lit/s – nije u funkciji
2. Lokalni vodovod Falešići i Brničani
- Kaptirano izvorište Glib, kapaciteta 3,5 lit/s, u funkciji
- Kaptirano izvorište Čekanići, kapaciteta 1,5 lit/s, u funkciji
3. Loklani vodovod Ormanica
- Kaptirano izvorište Babića vrelo, kapaciteta 3,0 lit/s – u funkciji
4. Lokalni vodovod Trešnjevac Špionica
- Kaptirano izvorište Karačevića vrelo, kapaciteta 3,5 lit/s – u funciji
5. Lokalni vodovod Moranjci Donji
- Kaptirano izvorište Glatki kamen, kapaciteta 0,5 lit/s – nije u funkciji
6. Lokalni vodovod Duboki Potok – Bjelave
- Plitki bušeni Bunar, kapaciteta 3,5 lit/s – u funciji
7. Lokalni vodovod Tinja
- Plitki kopani Bunar, kapaciteta 1,0 lit/s – u funkciji
8. Lokalni vodovod Podorašje
- Plitki bušeni Bunar / 2x /, kapaciteta 3,5 lit/s- u funkciji
9. Lokalni vodovod Straža
- Kaptirana vrela, kapaciteta 1,0 lit/s – u funkciji
10. Lokalni vodovod Crveno Brdo
- Kaptirana vrela, kapaciteta 0,5 lit/s – u funkciji
11. Lokalni vodovod Jasenica
- Kaptirano vrelo, kapaciteta 0,5 lit/s – u funciji

Jedan dio vodovodne mreže je u poplavama koje su zadesile područje općine Srebrenik tokom 2014 godine značajno oštećen. Jedan dio vodovoda je trajno saniran a jedan dio samo privremeno.

Problem predstavlja i oštećenje dovodnog cjevovoda izvorišta Ormanica djelovanjem klizišta, te je isti prespojen inprovizovano i nećebiti trajno sanirano dok se predhodno ne sanira kompletno klizište koje je ogromnih razmjera.

Pored ovog vodovoda, klizište ugrožava i rezervoar u naselju Podorašje, dok su djelovanjem poplave ugroženi vodovodi/ crpne stanice u naseljima: Tinja, Špionica, Bjelave i Podorašje.

h) Stanje u vodosnadbijevanju po mjesnim područjima je sljedeće:

- **M.P. Srebrenik**

Vodosnadbijevanje stanovništva pitkom vodom na ovom području je redovno i bez ograničenja potrošnje vode, ali zbog intenzivne izgradnje novih stambenih jedinica na području grada Srebrenika i prigradskih naselja, javlja se potreba proširenja kapaciteta vodovoda i izgradnja novih primarnih mreža. Stanje postojeće vodovodne mreže je relativno zadovoljavajuće, ali je potrebno što prije rekonstruisati primarnu vodovodnu mrežu kako bi se smanjili postojeći gubitci vode.

- **M.P. Špionica**

Vodosnadbijevanje u ovom mjesnom području, naročito na vodovodnoj mreži kojom upravlja d.d „Vodovod i kanalizacija“ Srebrenik, je relativno zadovoljavajuće.

- **M.P. Duboki Potok**

Vodosnadbijevanje u ovom mjesnom području je relativno zadovoljavajuće samo u naseljenim mjestima D.Potok,Kuge, Ljenobudi Bjelave. Vodovodnom mrežom u navedenim naseljima upravlja „Vodovod i kanalizacija“ d.d Srebrenik, i vrši se redovno snadbijevanje stanovništva pitkom vodom.

Loša situacija sa vodosnadbijevanjem imaju sva ostala naselja ovog mjesnog područja i to: Behrami, Šahmeri, Dedići, Seona, Drenovac, Lipje, Cage, Like i.

U ovim naseljima vodosnadbijevanje se vrši iz više mjesnih i seoskih vodovoda koji su građeni bez projektno-tehničke dokumentacije, istražnih radova i isti su u veoma lošem stanju, te samim tim i vodosnadbijevanje nije kvalitetno riješeno. Za rješavanje ovog problema neophodno je izvršiti potrebna hidro-geološka istraživanja i pronalaženje izvorišta u ovim naseljima, čime bi se stvorili uslovi za kvalitetnije vodosnadbijevanje.

- **M.P. Rapatnica**

Vodosnadbijevanje u ovom mjesnom području vrši se dijelom iz općinskog vodovoda i više mjesnih i seoskih vodovoda, koji trenutno najvećim dijelom zadovoljavaju potrebe svih stanovnika.

- **M.P. Sladna**

Kapaciteti mjesnih vodovoda iz kojih se vrši vodosnadbijevanje ovog područja ne mogu zadovoljiti potrebe svih stanovnika. Za dugoročnije i kvalitetnije vodosnadbijevanje na ovom području neophodna su veća ulaganja, odnosno neophodno je izvršiti potrebna istraživanja i pronalaženje novih izvorišta pitke vode.

- **M.P. Tinja**

U ovom mjesnom području stanje sa vodosnadbijevanjem nije na zadovoljavajućem nivou. Potrebno je nastaviti sa aktivnostima na rekonstrukciji postojećeg vodovoda, te priključiti i proširiti sekundarnu mrežu, odnosno vodosnadbijevanje naseljenih mjesta Tinja Gornja i Potpeć, čime bi se vodosnadbijevanje na ovom području znatno poboljšalo.

- **M.P. Podorašje**

U ovom mjesnom području stanje sa vodosnadbijevanjem nije na zadovoljavajućem nivou. Međutim, u toku 2003. i 2004.godine izvršeni su radovi na izgradnji objekata bunara sa crpnom stanicom, potisnim vodom, rezervoarom 2x60 kapaciteta 60 m^3, te 8 km glavne distributivne mreže.

2.1. Pregled lokalnih vodovoda na području Općine:

TABELA 6

r/b	Naseljeno mjesto	Lokalni vodovod	Veličina bazena (m^3)	Broj priključaka
1.	Sječe	„Sječe“	4 m^3	16
2.	Rapatnica	„Kovačevac“	18m^3	
3.	Uroža	„Bunarići i Korito“	28m^3	56
4.	Drenik	„Drenik“	12 m^3	15
5.	Brda	„Salihbašići“	55m^3	114
6.	Lipje	„Lipje“	28 m^3	24
7.	Cage	„Bjelivode“	46 m^3	43
8.	Cage	„Ratiš“	21 m^3	21
9.	Dedići	„Ratiš“	45 m^3	60
10.	Behrami i Šahmeri	„Jezero“	30 m^3	90
11.	Donji Moranjci	„Glatki kamen“	80 m^3	130

12.	Gornji Moranjci	„Zmajevač i Djedovača“	18 m^3	50
13.	Gornji Moranjci	„Brezik“	9 m^3	10
14.	Moranjci	„Brezik“	18 m^3	19
15.	Babunovići	„Hrvati-Avdići“	50 m^3	70
16.	Babunovići	„Kaltići.Glib 2“	35 m^3	10
17.	Seona	„Bjelivode“	15 m^3	35
18.	Seona	„Izbjegličko naselje kod škole“		4
19.	Seona	„Lijepa voda“	18 m^3	50
20.	Seona	„Pečenjak“	18 m^3	15
21.	Kuge	„Barice“	30 m^3	120
22.	Like	„Barice“	40 m^3	85
23.	Ljenobud	„Hasinac“	70 m^3	150
24.	Potpeć	Izbjegličko naselje „Pušine“		
25.	G.Špionica	„Bukovik“	30 m^3	120
26.	D.Špionica	„Tomička“	30 m^3	70
27.	Ježinac	„Kolovrat“	35 m^3	150
28.	Ježinac	„Rujićka“	40 m^3	17
29.	Ježinac	„Korito“	9 m^3	7
30.	Huremi	„Jazavčak“	35 m^3	90
31.	Hrgovi	„Brda“	18 m^3	91
32.	Lušnica	„Skakavac“	14 m^3	40
33.	Lušnica	„Lušnica“	10 m^3	50
34.	Lušnica	„Lušnica“	18 m^3	56
35.	Hrvati	4 bazena		
36.	Salihbašići	„Vrela“	50 m^3	56
37.	Hodžići	„Staniovac“	20 m^3	80
38.	Hodžići	„Mujanovićka“	7 m^3	16
39.	Panđurište	„Sabuše“	18 m^3	40
40.	Ibrići	„Vranovićka“	18 m^3	70
41.	Ibrići	„Prvanuša“	12 m^3	70
42.	Omerbašići	„Rahin mezar“	7 m^3	7
43.	Omerbašići	„Studenac“	4,5 m^3	16
44.	Omerbašići	„Njivica“	4,5 m^3	16
45.	Omerbašići	„hrvati – Rahin mezar“	30 m^3	8
46.	Omerbašići	„Hrvatkuša“	20 m^3	5
47.	Omerbašići	„Helićka – Rahin mezar“	4 m^3	26
48.	Murati	„Stubanj“	3 m^3	1
49.	Murati	„Skija“	14 m^3	8
50.	Murati	„Ajkuša“	4 m^3	4
51.	Pirage	„Vrela“	67,5 m^3	170
52.	Straža	„Šiber“	80 m^3	117
53.	Brezik	„Opuzina“	30 m^3	50
54.	Lisovići	„Jezero“	24 m^3	7
55.	Drapnići	„Crkvica“	20 m^3	30
56.	Zahirovići	„Jalovik i Krš“	48 m^3	207
57.	Zahirovići	„Majevička“	8 m^3	17
58.	Crveno Brdo	„Grunčeva voda“	40 m^3	55
59.	Šahinovići	„Beguša“	30 m^3	120
60.	Podorašje	„Podorašje“	8 m^3	10
61.	Babunovići – Šuljci	„Šuljci“	63 m^3	55

i) Odvodnja i prečišćavanje otpadnih voda

Ukupno stanje u oblasti odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda na području općine Srebrenik nije na zadovoljavajućem nivou. Značajan dio naselja nema izgrađenu kanalizaciju, a na području Općine trenutno je u funkciji samo gradska kanalizaciona mreža, koja otpadnu vodi odvodi do Prečistača (Kolektora) smještenog ispod naseljenog mjesta Ježinac.

Kapacitet ovog prečistača je 12.500 EBS i u funkciji je, te se prečišćavanje otpadnih voda nesmetano odvija.

Takođe, u toku je izrada Studije „Dugoročni program razvoja sistema snadbijevanja vodom i odvodnje otpadnih voda na području općine Srebrenik“, od stranje d.d. „Spreča“ Tuzla iz Tuzle, koja bi trebala da u narednom dugoročnom periodu između ostalog utvrdi pravce za cjelovito rješenje problema odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda na području općine Srebrenik.

Kanalizacioni sistem je značajno ugrožen djelovanjem klizišta u nasljenom mjestu Duboki Potok odnosno Padalištima, kao i u naselju Neum.

j) Otpadne vode iz ruralnih područja

U ruralnim područjima općine Srebrenik, koja uključuju ukupno 52 mjesne zajednice (Srebrenik Donji, Srebrenik Gornji, Bare, Babunovići, Ježinac, Ćehaje, Ćojluk, Brda, Maoča, Seona, Dedići, Cage, D. Potok, Behrami, Šahmeri, Ljenobud, Kuge, Like, Lipje, Tinja Gornja, Tinja Donja, Potpeć, Previle, Brezik, Podorašje, Lisovići, Jasenica, Zahirovići, Šahinovići, Crveno Brdo, Dabojevići, Rapatnica, D.Moranjci, G.Moranjci, Čekanići, Falešići, Brnjičani, Luka, Kiseljak, Ibrići, Omerbašići, Ibrići, Ahmići, Lušnica, Murati, Špionica Centar, Špionica Srednja, Špionica Donja, Špionica Gornja, G. Hrgovi, Cerik, Tutnjevac, Huremi) sa 11.701 domaćinstava i 78 zgrada javnih institucija, ne postoji kanalizacioni sistem i otpadna voda odlazi u septičke jame, odljeve i kanale, nakon kojih odlazi u najbliži izvor vode.

Pretpostavlja se da količina otpadne vode u ruralnih područjima iznosi 997.000 m3/god u obliku difuznog zagađenja koje sadrži kabasti materijal, biorazgradive organske supstance, amonijak, nutrijente, prehrambene aditive, različite kemikalije i teške metale i da stvara pritisak na rijeke Tinju (dužine 35 km, kroz područje općine Srebrenik), te na njene pritoke: rijeka Bistrica (dužine 10 km), Jasenička (10 km), Lisovićka (6,3 km), Kugićka (5,7 km), Bijela (3,5 km), Čaška (5,5 km), Džombićka (4,5 km), Ćojlučka (2,5 km), Morašnica (5,9 km), Slanjska (10,3 km), Špionjačka (4,5 km), Moštanica (6 km), Rašljanska (2,7 km) i Maočka (5,37 km), potoci: Faćkin, Lušnički i Hrgovski, kao i pojedinačne izvore pitke vode koja se koristi u skoro svim domaćinstvima u ruralnom području.

Problemi:

- Nepostojanje javnog kanalizacionog sistema – sistema za prikupljanje i preradu fekalne otpadne vode u ruralnim područjima općine Srebrenik, te nepostojanje nikakvog tretmana otpadnih voda;
- Nesanitarne septičke jame u svim naseljima koje se nakon padavina izljevaju u vodotoke sliva rijeke Tinje i individualne bunare;
- Nedostatak regulative i aktivnosti od strane nadležnih općinskih službi na kontrolisanoj izgradnji, održavanju i pražnjenju septičkih jama;
- Nepostojanje sistema monitoringa/nadgledanja pri izgradnji stambenih i poslovnih objekata u ruralnim područjima koji bi osigurali gradnju septičkih jama u skladu sa sanitarno-higijenskim standardima;

k) Snadbijevanje električnom energijom i stanje elektromreže

Snabdijevanje električnom energijom vrši se preko elektroenergetskog sistema FBiHputem primarne transformatorske stanice (TS) 110/35/20/10 kV Srebrenik TS 35/10 kVLipnica11. Napajanje kupaca se vrši preko 10 kV vodova koji napajaju 144 TS 10/0,4 kV sa TS110/35/20/10 kV Srebrenik i jednog 10 kV voda sa TS 35/10 kV Lipnica koji napaja 21 TS10/04 kV na području Tinje. Dužina elektrodistributivne mreže (0,4 kV) iznosi 723,89 km.

Svadomaćinstva su priključena na elektrodistributivnu mrežu, što čini 13.536 priključaka, dok jeostalih (privredni subjekti, javna rasvjeta) 1.137 potrošača.

Snadbijevanje stanovništva električnom energijom na području općine Srebrenik je zadovoljavajuće. Prema podacima nadležne elektro distribucije, u sklopu aktivnosti širenja, modernizovanja i poboljšanja elektroenergetske mreže, na općinskom području je u proteklom periodu igrađen i pušten u rad veći broj trafo-stanica.

Najveći dio niskonaponske mreže je nadzeman te je podložan čestim oštećenjima. Nakon izgradnje podzemnih vodova i nadzemnih samonosivih kablova ova oštećenja će se svesti na minimum.

l) Javni saobraćaj

Kada je u pitanju javni saobraćaj, na području općine Srebrenik postoje sljedeće općinske autobuske linije:

- Srebrenik – Špionica sa 11 polazaka
- Srebrenik – Sladna sa 15 polazaka
- Srebrenik – Čekanići sa 6 polazaka
- Srebrenik – G.Moranjci sa 4 polaska
- Srebrenik – G.Srebrenik sa 4 polaska
- Srebrenik – Seona sa 15 polazaka
- Srebrenik – Like sa 8 polazaka
- Srebrenik – Cage sa 2 polaska
- Srebrenik – Jasenica sa 14 polazaka
- Srebrenik – Zahirovići sa 7 polazaka

Osim lokalnih, općinskih autobuskih linija, postoje i regionalne/kantonalne prolazne i međunarodne linije. Ovo pokazuje da je stanje u javnom saobraćaju izuzetno kvalitetno, kao i to da su pokriveni svi lokalni putni pravci.

Nakon svake poplave jačeg intenziteta, a kao posljedica narastanja vodostaja rijeke Tinje, jedan dobar dio mostova, za kolsku i pješačku komunikaciju, zbog svojih slabih konstrukcija biva u znatnoj mjeri oštećen / potkopan, a manji dio i odnesen u bujici. To stvara probleme u saobraćanju motornim vozilima na području Općine.

Regionalni put Tuzla- Čelić koji je pod makadamom, podložan je odronima zbog stalnog prisustva klizišta, neregulisanom oticanju površinskih voda i sl, i vrlo često usljed nepovoljnih atmosferskih prilika dolazi u pitanje njegova funkcionalnost, pa se ponekad ograničava kretanje motornim vozilima.

Veliki dio lokalnih putnih dionica, kako makadamskih tako i asfaltiranih, zbog istog problema vrlo često bude van funkcije. Vršeni su značajni zahvati na sanaciji klizišta koji napadaju ovu vrstu infrastrukture, međutim oni nisu u potpunosti riješili ovaj problem pa je progresija klizanja i odronjavanja stalno prisutna.

Gustina kategorisane putne mreže općine Srebrenik je znatno iznad prosjeka BiH, a gustina modernizovane putne mreže, kao najznačajnijeg pokazatelja razvijenosti, je takođe iznad prosjeka BiH.

Procenat modernizovanosti lokalne mreže Općine je takođe veći od prosjeka BiH.

3. RAZMJEŠTAJ STAMBENIH I DRUGIH ZGRADA I OBJEKATA I NJIHOVA POVREDLJIVOST OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

Pokazatelji o stambenom fondu na području općine Srebrenik u privatnom vlasništvu, ilustrirani su u tabeli broj:

Tabela 7

Ukupna površina stambenog fonda	721,710 m^2
Prosječna površina stambenog fonda	65 m^2
Ukupan broj stanova	11.500

Spratnost stambenih objekata u privatnom sektoru svojine je najčešće prizemlje, a ponekad i do P+2+P. Spratnost već privatiziranih objekata građenih u obliku stambenih zgrada je u većini P+4+M, sa tendencijom i planom za izgradnjom objekata i do 10 spratova.

Urbanistička izgrađenost pojedinih dijelova općine, odlikuje se različitošću objekata, gdje je zastupljena niska spratnost, srednja i visoka spratnost objekata, koji su građeni od različitog materijala sa različitom otpornošću na potrese i druge prirodne nepogode, tako da se kreće od jako osjetljivih/klasična gradnja, neobrađen kamen, drvo i ćerpič/, ovih objekata ima u starim dijelovima naselja do normalno otpornih /objekti građeni od betona i objekti sa armirano-betonskom konstrukcijom i opekom/ novija gradnja.

Seoska naselja su izgrađena sa dosta slobodnog prostora, što omogućava intervenciju svih organizovanih struktura na spašavanju stanovništva i materijalnih dobara. Slobodne površine, povećavaju prohodnost kod zarušavanja i drugih potreba za intervencijom. Gusto naseljene stambene površine, kod zarušavanja otežavaju gore navedene aktivnosti.

Postojeći organizacioni sistem naseljenih mjesta u Općini podrazumijeva 48 naselja, koje prepoznaju i planovi višeg reda , kao i postojeći Prostorni plan Općine Srebrenik 1998- 2015.g, sa Srebrenikom kao jedinim urbanim centrom.

Prostorna organizacija općine je slijed dugoročnog i kontinuiranog planiranja uređenja i korištenja raspoloživog prostora. Ovaj proces započinje 1986.g. i traje sve do danas.

Tabela 8

R.b.	Naselje	Broj stanovnika 2013.g.	Tip naselja 2011.g.
1.	Gornji Hrgovi	401	Ruralno
2.	Cerik	312	Ruralno
3.	Tutnjevac	370	Ruralno
4.	Špionica centar	757	Mješovito
5.	Špionica gornja	689	Mješovito
6.	Špionica donja	916	Ruralno
7.	Špionica srednja	1151	Ruralno
8.	Huremi	387	Ruralno
9.	Ježinac	618	Ruralno
10.	Čehaje	949	Mješovito
11.	Babunovići	2003	Mješovito
12.	Donji Srebrenik	669	Mješovito
13.	Gornji Srebrenik	754	Ruralno
14.	Ćojluk	133	Ruralno

R.b.	Naselje	Broj stanovnika 2013.g.	Tip naselja 2011.g.
15.	Srebrenik	7163	Urbano
16.	Ćojlučko polje	414	Ruralno
17.	Sladna	3161	Mješovito
18.	Čekanići	571	Ruralno
19.	Falešići	535	Ruralno
20.	Gornji Moranjci	669	Ruralno
21.	Donji Moranjci	416	Ruralno
22.	Brnjičani	466	Ruralno
23.	Luka	800	Ruralno
24.	Brda	685	Ruralno
25.	Rapatnica	1025	Mješovito
26.	Kiseljak	930	Mješovito
27.	Uroža	481	Ruralno
28.	Like	251	Ruralno
29.	Kuge	450	Ruralno
30.	Duboki potok	2151	Mješovito
31.	Dedići	776	Ruralno
32.	Behrani	316	Ruralno
33.	Šahmeri	108	Ruralno
34.	Lipje	232	Ruralno
35.	Cage	496	Ruralno
36.	Seona	853	Ruralno
37.	Gornja Potpeć	63	Ruralno
38.	Donja Potpeć	823	Ruralno
39.	Tinja gornja	2287	Mješovito
40.	Tinja donja	1723	Mješovito
41.	Crveno brdo	224	Ruralno
42.	Jasenica	267	Ruralno
43.	Straža	262	Ruralno
44.	Zahirovići	757	Ruralno
45.	Brezik	426	Ruralno
46.	Lisovići	838	Ruralno
47.	Podorašje	1084	Ruralno
48.	Maoča	209	Ruralno

Stanovništvo naseljenih mjesta organizovano je po mjesnim zajednicama, kojih 2015. godine na prostoru Općine ima 52, što predstavlja povećanje od 15 mjesnih zajednica, u odnosu na 1998.g., kada ih je bilo 37. U prosjeku, danas u jednoj mjesnoj zajednici živi cca 1.309 stanovnika.

Međutim, broj stanovnika u mjesnim zajednicama na području Općine je daleko ispod ustaljenih veličina (3.000 – 5.000 stanovnika), odnosno, potrebnog broja stanovnika za racionalno formiranje centra mjesne zajednice i, s tim u vezi, omogućavanja dobre pristupačnosti potrebnoj infrastrukturi za gravitirajuće stanovnike.

Sistem centara:

Tabela: 9

Naselje	Centar
Srebrenik	Primarni
Špionica centar	Sekundarni
Sladna	Sekundarni
Duboki Potok	Sekundarni
Tinja donja	Sekundarni
Gornji Moranjci	Tercijarni
Podorašje	Tercijarni

4. POKAZATELJI O STRUKTURI STANOVNIŠTVA I NJIHOV RAZMJEŠTAJ PO NASELJENIM MJESTIMA OPĆINE

Prostorna distribucija stanovništva i procjena brojnosti stanovnika u pojedinim naseljenim područjima, prema preliminarnim podacima popisa 2013.g., dati su u slijedećoj tabeli:

Tabela broj.11

Mjesno područje	Naselje	Postojeći broj stanovnika 2013.
	Gornji Hrgovi	**401**
	Cerik	**312**
	Tutnjevac	**370**
	Špionica centar	**757**
	Špionica gornja	**689**
	Špionica donja	**916**
	Špionica srednja	**1.151**
	Huremi	**387**
MP Špionica		**4.983**
	Ježinac	**618**
	Čehaje	**949**
	Babunovići	**2003**
	Donji Srebrenik	**669**
	Gornji Srebrenik	**754**
	Čojluk	**133**
	Srebrenik	**7.163**
	Čojlučko polje	**414**
MP Srebrenik		**12.703**
	Omerbašići	-
	Lušnica	697
	Ahmići	667
	Murati	498
	Ibrići	532
	Sladna	647
MP Sladna		3.539
	Čekanići	543
	Falešići	457
	Gornji Moranjci	672
MP Rapatnica	Donji Moranjci	338
	Brnjičani	427

Mjesno područje	Naselje	Postojeći broj stanovnika 2013.
	Luka	665
	Brda	554
	Rapatnica	829
	Kiseljak	722
	Uroža	415
		5.622
MP Duboki potok	Like	291
	Kuge	473
	Ljenobud	746
	Duboki potok	1.988
	Dedići	671
	Behrami	297
	Šahmeri	99
	Lipje	263
	Cage	543
	Seona	848
		6.219
MP Tinja	Gornja Potpeć	739
	Donja Potpeć	1.075
	Tinja gornja	1.890
	Tinja donja	1.642
		5.346
MP Podorašje	Crveno brdo	290
	Jasenica	267
	Straža	466
	Zahirovići	835
	Brezik	339
	Lisovići	841
	Podorašje	1.232
	Maoča	240
		5.647
UKUPNO		**41.884**

Primarna pozicija grada Srebrenika je zadržana i povećana, dok većina ostalih naselja pokazuje tendenciju smanjenja broja stanovnika, a manji broj povećanja. To je rezultat specifične urbanizacije za općinu Srebrenik.

Radnici sa visokim i višim stepenom stručnog obrazovanja u općini Srebrenik skupa čine 13,3 % stanovništva. Procenat visokokvalifikovanih i kvalifikovanih radnika iznosi 37,2 %, dok udio polukvalifikovanih u Općini iznosi 15%.

Struktura stanovništva, njihov razmještaj po naseljenim mjestima, obrazovna struktura, komunikacijska povezanost stvaraju povoljne predispozicije u organizovanju stanovništva za provođenje zaštite i spašavanja.

Najbrojniju grupu naselja predstavlja najniža populaciona grupa seoskih naselja do 1.000 stanovnika. Seoska naselja su mala, smještena uglavnom na visokim dijelovima sa relativno razvijenom mrežom saobraćajnica.

POSEBNI DIO

5. PRIRODNE NESREĆE I SVE DRUGE PRIRODNE POJAVE KOJE MOGU UGROZITI ZDRAVLJE I ŽIVOT VEĆEG BROJA LJUDI I PROUZROKOVATI VELIKE MATERIJALNE ŠTETE

Prirodne nesreće podrazumjevaju se događaji koji su uzrokovani djelovanjem prirodne sile na koje ljudski faktor ne može uticati, kao što su: poplave, potresi, visoki snijeg i sniježni nanosi, odronjavanje i klizanje zemljišta, suša, prolom oblaka, olujni vjetar, grad, mraz, hladnoća te masovne pojave ljudskih, životinjskih i biljnih bolesti.

Tehničko-tehnološke nesreće podrazumjevaju se događaji koji su izmakli kontroli pri obavljanju određenih djelatnosti ili upravljanjem određenim sredstvima za rad ili rad sa opasnim tvarima (naftom i njenim derivatima i energetskim plinovima) tokom njihove proizvodnje, prerade, upotrebe, skladištenja, pretovara, prevoza ili uklanjanja, čije posljedice ugrožavaju ljude i materijalna dobra.

Ostale nesreće podrazumjevaju velike nesreće u cestovnom, željezničkom i zračnom ili pomorskom prometu, požar, rudarske nesreće, rušenje brana, atomske, nuklearne ili druge nesreće koje uzrokuje čovjek svojim aktivnostima, rat, vanredna stanja ili drugi oblici masovnog stradanja ljudi i uništavanja materijalnih dobara.

Područje općine Srebrenik je posebno osjetljivo na sljedeće prirodne i druge nesreće koje mogu u velikoj mjeri ugroziti život i zdravlje stanovništva kao i pričiniti velike materijalne štete:

1. zemljotresi
2. odronjavanje i klizanje tla
3. poplave
4. sniježne padavine
5. gräd/led
6. suša
7. olujni vjetar
8. epidemije i epizootije

6.TEHNIČKO TEHNOLOŠKE NESREĆE KOJE MOGU UGROZITI ZDRAVLJE I ŽIVOT VEĆEG BROJA LJUDI I PROUZROKOVATI VELIKE MATERIJALNE ŠTETE

Područje općine Srebrenik eventualno mogu pogoditi tehničko-tehnološke nesreće manjih i srednjih razmjera, u tehnološkom procesu i prometu posebno kroz rad/djelovanje preduzeća koja u svom radu koriste toksične i agresivne hemijske i biološke agense, zapaljive, eksplozivne i druge opasne materije. U svim preduzećima gdje se u tehnološkom procesu koriste navedene materije su objekti i rezervoari za skladištenje propisno izgrađeni i obezbijeđeni, te imaju potrebne dozvole i u dobrom su stanju.

Radnici uposleni na manipulaciji su stručno osposobljeni za rad sa navedenim materijama, te pod stalnim nadzorima od strane inspektora koji prate ove oblasti. Preduzeća ne posjeduju uređaj za monitoring koji bi svakodnevno pratio intenzitet zagađenja okoliša.

I pored značajnih preduzimanja Zakonom propisanih mjera zaštite, postoje potencijalne opasnosti od nastanka i širenja požara kao i eksplozija jačeg intenziteta, kako zapaljivih tečnosti i gasova tako i eksplozivnih materija.

Eventualne havarije pri transportu željezničkim i drumskim saobraćajem kroz teritoriju Općine velikih količina zapaljivih, eksplozivnih i toksičnih materija koje se koriste u tehnološkom procesu pokrenutih industrijskih giganata u Tuzli i Lukavcu, mogu uveliko ugroziti zdravlja većeg broja ljudi, kao i pričiniti velike materijalne štete.

7. OSTALE NESREĆE KOJE MOŽE PROUZROKOVATI ČOVJEK SVOJIM AKTIVNOSTIMA

Vrlo frekventan saobraćaj koji se odvija magistralnim putem Županja – Opuzen nešto manje prugom Brčko – Banovići, koji jednim svojim dijelom prolaze kroz teritoriju općine Srebrenik, čijim saobraćajnicama se transportuju velike količine opasnih, otrovnih, zapaljivih i eksplozivnih materija, mogu predstavljati potencijalnu opasnost po zdravlje ljudi i velike štete na materijanim dobrima duž prostora kojeg obuhvataju.

Opasnosti po zdravlje ljudi i velike materijalne štete, prije svega, mogu nastati nasilnim istakanjem tereta iz teretnih vozila i željezničkih vagona u prilikama prouzrokovanim iskakanjem z kolovoza, zbog eventualnih saobraćajnih nesreća, koje se mogu dogoditi pri transportu, posebno gdje se saobraćajnice protežu neposredno uz korito rijeke Tinje, iz čijih kapaciteta se uglavnom stanovništvo grada snabdijeva pitkom vodom.

Također, pri eventualnoj havariji u transportu kroz gušće naseljena mjesta materijama eksplozivne i zapaljive sadržine, moglo bi doći do ugrožavanja ljudskih života i znatnog oštećenja stambenog i poslovnog fonda stanovništva Općine. To se odnosi prije svega na naseljena mjesta Tinja, D. Potok i Srebrenik, gdje je koncentrisan najveći broj stambenog fonda, a samim tim i stanovništva sa najrazvijenijom infrastrukturom.

8. MOGUĆI UZROCI NASTANKA PRIRODNE I DRUGE NESREĆE I NJIHOVE POSLJEDICE PO LJUDE I MATERIJALNA DOBRA

a) Zemljotresi

Zemljotresima nazivamo vibriranja površinskih slojeva zemljne kore. Do ovih vibracija dolazi usljed postojećih procesa deformisanja zemljine kore ili raskida kontinuiteta, što se dešava uglavnom u okviru zemljine kore.

Zemljotresi se prema uzrocima nastanka dijele na:

- vulkanske zemljotrese
- vuševne zemljotrese
- tektonske zemljotrese

Vulkanski zemljotresi su povezani sa aktivnošću vulkana. Naša zemlja je pošteđena takvih potresa.
Ruševni zemljotresi nastaju masovni obrušavanjem stijena na nekoj relativno maloj dubini zemljine kore. Ovo obrušavanje vrši se u šupljine nastale radom podzemnih voda.
Tektonski zemljotresi (koji su za nas najinteresantniji) su najbrojniji i čine oko 90% svih zemljotresa. Pretpostavlja se da je zemljina kora sastavljena od bezbroj stijenskih blokova koji su razdijeljeni pukotinama i dijelovima načinjenih od mekšeg materijala nego što su blokovi.

Zbog raznih uzroka dolazi do laganog relativnog pomijeranja blokova i pomenutih mekših materijala koji se zovu seizmički šavovi. Ova pomijeranja u raznim pravcima vrše se različitim brzinama, pri čemu dolazi do gniječenja ili razvlačenja materije u blokovima usljed novonastalog naponskog stanja.

Kada u pojedinim dijelovima blokova dođe do takve koncentracije napona, a time i koncentracije deformacija, pa materijal nije u stanju da u granicama elastičnosti iste primi, nastaje raskid – lom, koji prouzrokuje jači ili slabiji zemljotres. Pri tome se potencijalna energija, koncentrisana u bloku, pretvara u kinetičku energiju izraženu osilatornim kretanjima u vidu različitih intenziteta i pravaca.

Mjesto gdje se dešava raskid ili smicanje po seizmičkom šavu, naziva se žiža ili hipocentar zemljotresa. Hipocentar se obično nalazi u granicama zemljine kore, na dubini od 5 do 60 km od zemljine površine.

Pri pojavi zemljotresa razlikujemo uglavnom tri vrste talasa:

- *podužni/longitudialni/seizmički* talasi predstavljaju brzu naizmjeničnu smjenu pritiska i razvlačenja materije sa mijenjanjem njene zapremine.

Najveća brzina prostiranja im je 7 – 8 km/s i prvi izbijaju na zemljinu površinu.

- *poprečni/transverzalni/seizmički* talasi deformišu materiju u sredini kroz koju prolaze ali joj pri tome ne mijenjaju zapreminu. Brzina kretanja im je oko 4 – 4,5 km/s.
- *površinski / relejevi / seizmički* talasi nastaju na površini čvrstog elastičnog prostora, slično gravitacionim talasima na površini tečnosti. Brzina prostiranja im je različita za razne materijale: humus 0,2 km/s, granit 5,6 km/s.

Jačina ili intenzitet zemljotresa može se odrediti na dva načina:

- *seizmometrijski / instrumentalno /* pomoću jako osjetljivih instrumenata Seizmografa, koji na hartiji bilježe Seizmogram, na osnovu kojeg se može odrediti jačina, daljina, pravac i vrsta zemljotesa.
- *seizmostatički / neinstrumentalno /* putem analize posljedica zemljotresa, odnosno karakterističnih promjena na gornjim slojevima tla: nastale pukotine, klizanje tla, rušenje obala i sl.

MCS – skala intenziteta zemljotresa

- **I stepen** – neosjetan. Može se registrovati samo instrumentima,
- **II stepen** – jedva osjetan. Mogu da ga osjete samo pojedina lica, naročito nervozne i vrlo osjetljive osobe, koje se nalaze u potpunom miru, i to, skoro isključivo, u gornjim sparatovima kuća,
- **III stepen** – lak. Zapaža ga mali dio stanovnika koji se nalaze u kućama, čak i u gusto naseljenim oblastima,
- **IV stepen** – umjeren. U kućama ga zapaža veliki dio stanovnika, a na otvorenom prostoru samo neke osobe. Tresu se vrata i pokućstvo, zveckaju prozori i posuđe kao pri prolazu teških teretnih kola. Pojedinsi se bude iz sna.
- **V stepen** – dosta jak. I u punom jeku dnevnog reda osjete ga mnoge osobe koje se nalaze na ulici ili bilo gdje na otvoenom prostoru. U kućama ga zapaze svi. Lakši predmeti koji vise: zavjese, viseće lampe, lusteri, počinju da se klate. Slike kloparaju po zidu, vrata i prozori se otvaraju, prozorska okna pucaju, laki komadi namještaja se pomijeraju. Ljudi se bude iz sna, a pojedinci bježe na otvorene prostore.
- **VI stepen** – jak. Svi ga zapaze i pri tome osjećaju strah, pa mnog bježe na otvorene prostore. Mnogi predmeti: slike, knjige, posuđe i sl., padaju sa zidova i polica, dijelovi kućnog namještaja se pomijeraju s mjesta ili preturaju. Na pojedinim kućama, solidno građenim, nastaju laka oštećenja kao što su: otpadanje maltara sa zidova i stropova.
- **VII stepen** – silan. I teži dijelovi kućnog namještaja se prevrću usljed čega nastaju znatna oštećenja. Na vodenim površinama nastaju talasi. Na solidno građenim kućama nastaju umjerena oštećenja kao što su: pukotine po zidovima, opadanje većih količina maltara i sl. Crijep kliže sa krova i lomi se, te dimnjaci bivaju oštećeni. Dolazi do pojedinačnih razaranja slabo građenih kuća.
- **VIII stepen** – štetan. Nastaju teška razaranja na oko jednoj četvrtini kuća; pojedine kuće se ruše, a mnoge postaju neupotrebljive za stanovanje.
- **IX stepen** – ograničeno razoran. Oko polovine kuća biva teško oštećeno, mnoge se ruše, a većina postaje neupotrebljiva za stanovanje.
- **X stepen** – razoran. Teška razaranja na oko3/4 zgrade, mnoge se ruše. Čak i dobro konstruisane drvene zgrade i mostovi trpe teška oštećenja ili se pojedinačno ruše. Nasipi se oštećuju, željezničke šin se blago savijaju, vodovi za gas, vodu i kanalizaciju u tlu se kidaju, smiču ili gniječe. U vlažnom tlu nastaju pukotine širine do nekoliko decimetara.

Na kolovozu nastaju prsline ili talasaste bore. Dolazi do obrušavanja ne samo rastresitog tla, već se i pojedini dijelovi strana sruče u dolinu.

- **XI stepen** – pustošan. Sve zidane zgrade se ruše. Pojedinačno mogu da odole samo solidne drvene zgrade. Ruše se i sigurno konstruisani mostovi. Nasipi se na velikim dužinama sasvim razaraju, a željezničke šine savijaju i gniječe. Vodovi u tlu se potpuno kidaju i postaju neupotrebljivi. Utlu se javljaju široke pukotine, dolazi do razdvajanja u horizontalnom i vertikalnom pravcu, mnogobrojna su obrušavanja stijena.
- **XII stepen** – katastrofalan. Ne odolijeva ni jedan objekat koji je djelo ljudskih ruku. Tlo potpuno mijenja svoj izgled. Nastaju vodopadi, stvaraju se nova jezera, rijeke mijenjaju tok itd.

Prostor općine Srebrenik spada u seizmički aktivna područja. Maksimalno proklamovani stepen seizmičkog intenziteta iznosi između 6 i 7 stepeni merkalijeve skale.

Podaci od Federalnog meteorološkog zavoda – sektor za seizmologiju ukazuju da je u posljednih 100 godina u dva navrata zemljotres pogodio Općinsko područje i to:

1. 03.12.1968. godine čiji je hipocentar registrovan na dubini od 7 km a epicentar u naseljenom mjestu Tinja je iznosio 6,3 stepena Merkalijeve skale. Posljedice – značajna materijalna šteta, bez ljudskih žrtava.
2. 03.03.1972 godine čiji je hipocentar registrovan na dubini od 9 km a epicentar također u naseljenom mjestu Tinja je iznosio 6,4 stepena Merkalijeve skale. Posljedice – značajna materijalna šteta, bez ljudskih žrtava.

Dakle, područje cijele oopćine Srebrenik, može biti pogođeno zemljotresima koji mogu ugroziti i nanijeti velike materijalne štete na svim objektima starije gradnje koji su građeni uglavnom bez odgovarajućeg željeznog vezivnog tkiva, te nisu isključene moguće posljedice po život i zdravlje ljudi.

b)Odronjavanje i klizanje zemljišta

Pod klizanjem zemljišta/tla podrazumijevaju se iznenadni geološki pokreti zemljine površine, na kosim terenima sa jasnim manifestacijama lomova na površini tla i srozavanja, koji s pojavnom jakih deformacija i širokim pukotinama na građevinskim objektima, nastaju u kratkom vremenskom periodu.

Za pojavu klizišta, vrlo važnu ulogu ima vrsta zemljišta i raspored slojeva, odnosno padni ugao slojeva. Položaj vodo propusnih i vodo nepropusnih sojeva je značajan faktor.

Atmosferske padavine, koje se zadržavaju na vodo nepropusnom sloju, nakvase ga i, ukoliko je pod nagibom, po njemu počinju da klize gornji slojevi.

Činioci koji utiču na pokretanje zemljanih masa mogu biti spoljni i unutarnji.

a) spoljni činioci su:

- atmosferlije (snijeg, kiša, led i sl.),
- novonastala opterećenja objekata,
- poremećaj ravnoteže usljed zemljanih radova (potkopi, usjeci, zasjeci i sl.),
- vještački izazvani potresi (eksplozije bombi, miniranje i sl.).

b) unutarnji činioci su:

- djelovanje podzemnih voda
- podzemni potresi

Atmosferlije utiču na taj način što raskvase vodo nepropustljive slojeve i što povećavaju težinu ležećih slojeva, pa dolazi do loma/prekida duž vodo nepropustljivog sloja usljed nadjačavanja sile kohezije i gubitka statičke ravnoteže. Ravnoteža slojeva može se poremetiti i izgradnjom novih objekata ili presijecanjem slojeva saobraćajnicama (putevi, željeznice i sl.).

Odronjavanje i klizanje zemljišta su gotovo svakodnevna pojava, ali pošto su to pojave manjih obima, ne predstavljaju neku naročitu opasnost. Međutim, klizanje terena većih razmjera može posrednim putem da izazove ogromne materijalne štete i ljudske žrtve.

Djelovanjem klizišta, tokom trajanja prirodne nepogode uništeno je 54 stambenih objekata (I kategorija).

U ovu kategoriju spadaju srušeni i uništeni objekti, objekti na kojima je procijenjena totalna šteta, objekti neuslovni za stanovanje usljed razvoja kliznih procesa zbog kojih bi sanacija objekta bila neisplativa, teško konstruktivno oštećeni objekti koji su izgubili vertikalnost, objekti koji su horizontalni, pomjerani i stari objekti lošije konstruktivne građe čija su oštećenja nastala kao posljedica klizanja.

Za vlasnike navedenih objekata je utvrđena potreba obezbjeđenja smještaja izgradnjom novih objekata, ili na drugi način predviđen prema Programu stambenog zbrinjavanja i pomoći u obnovi i izgradnji stambenih objekata stradalim od prirodne nepogode na području općine Srebrenik.

Tabela br:12

RB R.	IME(IME OCA) PREZIME	MJESNO PODRUČJE	IZNOS ŠETE
1	Kurahović Mustafa	Seona	90.165,30
2	Imširović Alija	Behrami	30.660,00
3	Poljaković (Jusuf) Sakib	Gornja Tinja	3.200,00
4	Avdić Bešlaga	Crveno Brdo	7.023,00
5	Hasić Fehrat	Behrami	60.775,00
6	Glotić Šahbaz	Dedići	6.956,00
7	Hrnjić (Alija) Ajka	Dedići	60.016,40
8	Islamović (Pašan) Fehzad	Gornja Tinja	16.646,00
9	Fejzić (Mustafa) Mehmed	Gornja Tinja	14.160,00
10	Poljaković (Osmo) Sadik	Gornja Tinja	69.840,00
11	Poljaković (Osmo) Nadil	Gornja Tinja	66.354,80
12	Poljaković (Osmo) Sadil	Gornja Tinja	72.821,00
13	Zukanović (Alosmana) Almir	Gornja Tinja	45.302,00
14	Zukanović (Alosmana) Jasmin	Gornja Tinja	35.548,00
15	Piragić Hanka	Sladna-Pirage	24.824,00
16	Osmanović Ifeta	Duboki Potok	11.750,00
17	Poljaković (Jusuf) Safer	Gornja Tinja	43.817,12
18	Halilović (Mehdin)Velid	Ahmetovići	37.135,00
19	Bajrić (Delija) Mulaga	Gornja Tinja	5.900,00
20	Bajrić (Abaz) Delija	Gornja Tinja	4.700,00
21	Bajrić (Džemal)Dževad	Gornja Tinja	94.449,00
22	Bajrić Osman	Gornja Tinja	4.350,00
23	Bajrić (Azem) Hamdija	Gornja Tinja	76.018,50
24	Bajrić (Safer) Edin	Gornja Tinja	35.386,00
25	Zahirović Fahrudin	G. Moranjci	31.240,00
26	Osmanović Sedin	Potpeć	2.520,00
27	Bajrić Fatima	Gornja Tinja	14.560,00

28	Poljaković Fahrija	Gornja Tinja	13.440,00
29	Babić Hidajet	Cage	9.991,00
30	Bajrić Šahbaz	Gornja Tinja	7.150,00
31	Poljaković Ohro	Gornja Tinja	34.560,00
32	Kraljević (Mehmed) Hatidža	Behrami	5.100,00
33	Dedić (Mujo) Sakib - Zarifa	Tinja	57.822,00
34	Bajrić (Osman) Mirsad	Gornja Tinja	90.492,60
35	Beganović Sabir	Ježinac	20.160,00
36	Mujkanović Hatidža	G. Moranjci	11.200,00
37	Krdžić (Nurija) Munib (popla	Previle	21.120,00
38	Fejzić Mustafa	G.Tinja	3.050,00
39	Fejzić Sanel	G.Tinja	Fali obrazac
40	Fejzić Senad	G.Tinja	3.724,00
41	Islamović Kemal	G.Tinja	Fali obrazac
42	Suljendić / Hrusto / Vehid	G.Tinja	Fali obrazac
43	Suljendić / Hrusto / Husejn	G.Tinja	2.300,00
44	Islamović Hamdija	G. Tinja	
45	Mehić Reuf	G.Tinja	3.250,00
46	Petrović Matija	Drapići	8.612,00
47	Petrović Mijo	Podorašje	Fali obrazac
48	Sinanović Mustafa	G. Moranjci	5.080,00
49	Hasić Mehmed	Behrami	3.285,00
50	Delić Sabaheta	Uroža	Fali obrazac
51	Mijić Janja	Podorašje	18.900,00
52	Rešidović Hajrudin	D. Srebrenik	4.840,00
53	Fejzić Rasim	G.Tinja	Fali obrazac
54	Fazlić Miralem – Poplava -	Špionica	14.280,00
55	Rikanović Petar	Vrela	16.512,00
56	O.Š. G. Moranjci -Rapatnica	G.Moranjci	125.680,00

- djelovanjem klizišta oštećeno je 193 stambena objekta (II kategorija). U ovu kategoriju spadaju ispucali objekti i objekti ugroženi procesom klizanja. Za navedne objekte je utvrđena potreba sanacije objekata i sanacija klizišta prema Programu stambenog zbrinjavanja i pomoći u obnovi i izgradnji stambenih objekata stradalim od prirodne nepogode na području općine Srebrenik.

PRILOG 1.

- djelovanjem klizišta ugroženo je 322 stambena objekta (III kategorija). U ovu kategoriju spadaju objekti koji trenutno nisu ispucali ali su ugroženi daljim razvojem procesa klizanja. Za navedene objekte je utvrđena potrebna sanacija klizišta radi zaštte objekata interventnim i trajnim mjerama prema posebnom Programu sanacije klizišta, koji će se uraditi nakon izrade projektno-tehničke dokumentacije.Klizišta su raspoređena skoro u svim naseljima koja gravitiraju brdsko-planinskom pojasu.

PRILOG 2.

Obzirom na sastav i reljef zemljišta na području općine Srebrenik povremeno se javljaju nova i aktiviraju stara klizišta.

Nova klizišta i pokretanja starih se uglavnom javljaju u vrijeme obilnijih i dugotrajnih kišnih padavina a izrazito u proljeće nakon otapanja snijega kada je zemljište najviše zasićeno vodom.

U periodu od 14.05.2014. do proglašenja prestanka stanja prirodne nepogode, na području općine Srebrenik ukupno bilo je registrovano638klizišta, a od početka 2015 g. pojavilo se dodatnih 105 klizišta, koja na direktan i indirektan način uništavaju, oštećuju i ugrožavaju nekoliko stotina stambenih i pomoćnih objekata.

PRILOG: 3

Općinski štab civilne zaštite je u vrijeme trajanja prirodne nepogode preduzeo niz akcija na ublažavanju posljedica od klizišta koje su od strane RGGF-a ocijenjene kao stručne i korisne.

Vezano za geološke karakteristike terena općine Srebrenik opšte je poznato da je u inžinjersko geološkom smislu jako podložno pojavama klizišta i praktično svi padinski dijelovi osim onih koji su izgrađeni od krečnjaka, su u periodima 2001, 2005, 2010 i 2014 godine bili podložni procesima klizanja.

Od strane RGGF-a ocijenjeno je da su interventne sanacione mjere u organizaciji Općinskog štaba civilne zaštite koje su provedene 2001, 2005, 2010 dale zadovoljavajuće retultate pa na osnovu tih iskustava su ustvrdili da će i preduzete interventne mjere u 2014 godini dati pozitivne rezultate.

Imajući u vidu ozbiljnost problema, nametnuta je potreba preduzimanja nekoliko konkretnih mjera kako bi se u značajnoj mjeri ublažile posljedice djelovanja klizištima odnosno umanjile štete, kako za građane općine Srebrenik tako i za općinski budžet.

S ovim u vezi, a po preporuci Rudarsko-geološko-građevinskog fakulteta Univerziteta u Tuzli radi se na sljedećem:

- Da općina, putem nadležne službe za inspekcijske poslove, za sve stambene objekte koji su svrstani u I kategoriju, izda rješenja o rušenju oštećenih objekata, odnosno da se isti odstrane sa klizišta, kako bi se izbjeglo daljnje opterećenje padina i podsticala daljnja progresija klizišta.

Slika prikazuje klizište u naselju Srebrenik II

Slika pokazuje ogromno klizište u naselju Suljendići

Slika pokazuje razornost klizišta u naselju Lisovići

ITK

324D

Česti uzroci pojave klizišta se zemljani radovi na izgradnji puteva, zgrada, nekontrolisana sječa šuma na pojedinim dijelovima Općine, pojava podzemnih voda, kao i nekontrolisano otjecanje površinskih voda.

Naizmjenično smjenjivanje tercijarnih klastita i krečnjaka uslovljava promjenjiva fizičko – mehanička svojsta koja su podložna procesima površinskog raspadanja, pojave nestabilnosti, klizišta, erozija.

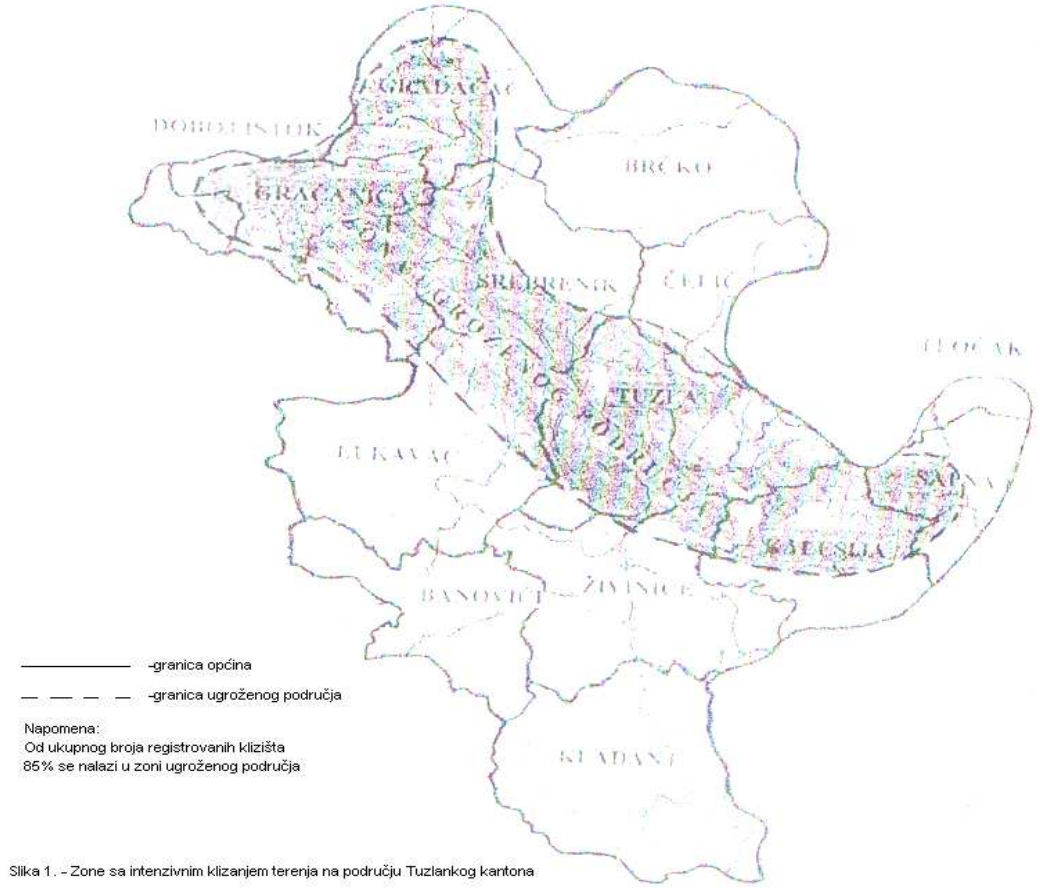

Slika 1. - Zone sa intenzivnim klizanjem terenja na području Tuzlankog kantona

Područje općine Srebrenik spada među najugroženije Općine Tuzlanskog kantona kada su u pitanju klizišta, a posebno južna polovina njenog teritorija koju i inače karakteriše brdsko planinski pojas.

Klizišta nanose štete na objektima infrastrukture, lokalnoj putnoj mreži, obradivom/poljoprivrednom zemljištu / PRILOG: 4 /, šumama, jednom broju individualnih stambenih objekata kao i pratećim objektima kod domaćeg stanovništva, posebno u naseljenim mjestima koja gravitiraju brdsko – planinskom području.

Problem u pojavi i trajanju klizišta je posebno izražen na području općine Srebrenik. Nikada se ovom problemu institucionalno nije prišlo na odgovarajući način. Zahvaljujući subjektivnim slabostima, vlasti, organa mjesnih zajednica i građana, klizišta će i dalje pričinjavati ogromne štete na putnoj infrastrukturi i stamebnim objektima, što će za sobom povlačiti ogromna sredstva na njihovoj sanaciji. Nevjerovatno visok broj stambenih objekata stradalih od klizišta bez građevinske dozvole je potpuno neprihvatljiv. Pomaganje u saniranju klizišta bespravno izgrađenim objektima je podsticaj bespravnoj gradnji objekata. Opravdanost za ovakvo pasivno reagovanje po pitanju klizišta ne postoji.

U koliko se ne preduzmu odgovarajuće mjere zasnovane na stručnim podlogama, posljedice od klizišta će se ispoljiti u još većem stepenu.

c)Poplave

Poplava se može ispoljiti u dva oblika i to:

- poplava izazvana djelovanjem spoljnih voda i
- poplava izazvana djelovanjem unutarnjih voda

Poplavom od djelovanja *spoljnih* voda smatra se povremeno, stihijsko plavljenja terena (dolinevećih vodotoka) usljed izlijevanja velikih voda iz prirodnih i vještačkih vodotoka, prelijevanje vode preko odbrambenih nasipa i brana ili probijanja nasipa, odnosno rušenja brana i drugih zaštitnih hidro građevinskih objekata, uključujući i poplave koje nastaju pri stvaranju ledenih barijera na vodotocima.

Poplavom od djelovanja *unutarnjih* voda smatra se plavljenje terena (nizijskih terena) od suvišnih površinskih voda i visokih podzemnih voda, usljed nenormalne hidrološke situacije, kao i od sporog odvođenja tih voda (neizgrađenost i nedovoljan kapacitet odvodne mreže i sl.).

Općina Srebrenik, svojim geografskim, geološkim i hidrografskim karakteristikama obiluje mogućnostima za izbijanje poplave.

Dendrološki uslovi (pošumljenost) predstavljaju jednu važnu ulogu. Rastinje zadržava izvjestan procenat vode i sprječava eroziju, a time i zasipanje riječnih i potočnih tokova nanosima, što uslovljava izlijevanje tih vodenih tokova.

Na području općine Srebrenik, veći poplavni vodostaji kao posljedica jakih atmosferskih oborina nastaju uglavnom dva puta godišnje. Proljetne kiše padaju i naglo tope snijeg, te se stvaraju vrlo visoki vodostaji. S jeseni, obilne oborine također stvaraju visoke vodostaje. Međutim, iskustveno gledajući i ljeti može doći do visokih vodostaja usljed obilnih kišnih padavina. Primjer za to je i velika poplava iz juna 2001. godine, kada je nivo vodostaja na mjernoj letvi smještenoj na "Koprića mostu" prešao 4 metra.

Teritorija općine Srebrenik, nalazi se u gornjem dijelu sliva rijeke Tinje. Površina sliva uzvodno od Srebrenika iznosi samo 160 km/2, a na izlazu iz područja Općine oko 220 km/2. Na temelju raspoloživih hidroloških podataka može se orijentaciono zaključiti da prosječni višegodišnji protoci Tinje iznose:

- u Srebreniku: 2,10 m3/s (66,0 mil.m/3 godišnje)
- na izlazu iz teritorije Općine: 2,86 m3/s (90,0 ml.m3 godišnje).

U pojedinim sušnim godinama prosječne godišnje protoke Tinje mogu biti i za 55% manje od prosječnih višegodišnjih protoka.

Vrlo su nepovoljna sezonska – unutar godišnja neravnomjernost otjecanja. Sliv Tinje ima relativno malu retardacionu sposobnost, te veličina otjecanja u potpunosti korespondira sa visinom oborina. Zbog toga se javljaju relativno duga malovodna razdoblja, u kojima minimalni protoci mogu pasti ispod 5% od prosječnih višegodišnjih padavina višeg intenziteta. Tinja može imati vrlo velike protoke. Podaci o maksimalnim protokama nisu precizno i sigurno definirani, zbog toga što u gornjem dijelu sliva rijeke Tinja nije vršeno višegodišnje sistematsko osmatranje vodostaja, niti su vršena mjerenja protoka za vrijeme pojave valova velikih voda.

Na temelju podataka iz ranijih hidroloških studija i analiza, može se ocijeniti da bi maksimalni mjerodavni protoci Tinje u Srebreniku iznosili:

Vjerovatnost pojave 0,01 (jednom u 100 god.) 340,0 m3/s
0,02 (jednom u 50 god.) 310,0 m3/s
0,10 (jednom u 10 god.) 230 m3/s.

U svakom slučaju Tinja na uzvodnom dijelu – na teritoriji općine Srebrenik, ima vrlo bujični karakter. Omjer maksimalnih i minimalnih protoka iznosi i više od 1000 : 1.

Maksimalno plavno područje nalazi se na udaljenosti od oko 150 metara lijevo i desno od korita rijeke Tinje – na potezu od Previla do Ormanice.

Pritoke rijeke Tinje: Slanjanska rijeka (na potezu Rapatnica); Bistrička rijeka (na potezu Špionica); Lušnički potok (na potezu od Lušnice do ušća u Tinju).

Sofića potok, Faćkin potok i druge pritoke rijeke Tinje su bujičnog karaktera i u toku godine, naročito u proljeće i jesen, utiču na izlijevanje rijeke Tinje iz korita, a i sami pričinjavaju znatne materijalne štete.

Vrijeme trajanja plavog talasa se procjenjuje na maksimalno 48 sati od momenta postizanja maksimalnog nivoa vode. U plavom pojasu je za očekivati materijalne štete na poljoprivrednim i materijalnim dobrima.

Već duži period na području općine Srebrenik se oblasti prevencije za zaštitu od poplava nije davala dužna pažnja, odnosno nisu planirane niti provođene preventivne mjere, u smislu:

- Sprječavanje gradnje stambenih objekata bez odobrenja za građenje,
- Sprječavanje gradnje objekata u plavnom pojasu, odnosno uz same obale rijeke i pritoka,
- Pročišćavanja, produbljivanja i proširivanja korita rijeke Tinje,
- Uklanjanja raznog otpada, oborenog drveća i drugih izraslina iz korita i unutarnjih obala rijeke Tinje,
- Pročišćavanje, produbljivanje i proširivanje korita pritoka rijeke Tinje (Slanjanka, Moranjačka, Džombićka, Seonjačka, Bistrica i dr.);
- Pročišćavanje, produbljivanje i proširivanje većih potoka i druge aktivnosti koje u značajnoj mjeri mogu uticati na sprječavanje poplava.

Zbog navedenog stanja, rijeka Tinja, njene pritoke i veći potoci nemaju dovoljnu propulzivnost, te se voda zadržava, izdiže i plavi ogromne građevinske i poljoprivredne površine, čime se pričinjavaju ogromne štete na stambenim i poslovnim objektima i na zasijanim poljoprivrednim usjevima.

Spletom okolnosti nastalih dugotrajnim i intenzivnim kišnim padavinama, te presudno neprovođenjem preventivnih mjera zaštite od poplave, područje općine Srebrenik je zahvatila velika poplava a koja se ispoljila na skoro cijelom području Općine, a posebno u dijelovima koje presijeca rijeka Tinja, njene pritoke i veliki potoci.

Posljedice od poplava / kumulativno maj i avgust 2014 godine / kada je vodstaj rijeke Tinje narastao na skoro 5 metara / mjerna letva kod Koprića mosta /;

- poplavljeno je 761 stambenih objekata / svi objekti se smatraju oštećenim /,

PRILOG: 5

- jedan stambeni objekt srušen,
- privremeno je izmješteno i smješteno kod komšija, prijatelja ili rodbine oko 300 porodica / uglavnom su se sve porodice koje su bile evakuirane djelovanjem poplave vratile u svoje objekte koje u sopstvenoj režiji osposobljavaju za daljnji život /,
- poplavljeno je oko 700 ha poljoprivrednih površina, PRILOG: 6
- potpuno ili djelimično uništeni svi poljoprivredni usjevi u zoni plavljenja koji su u vlasništvu 259 građana općine Srebrenik, gdje je dominantno zasijan kukuruz, pšenica i djetelina,
- stradali su uređeni odbrambeni nasipi u dužini od oko 2.000 m, na različitim dionicama uz vodotoke I i II kategorije,
- oštećene i uništene kompletne obale rijeke Tinje i njenih pritoka od Previla do Ormanice,
- velika zamuljenost u objektima i svim naseljima duž poplavljenih područja i ogromne količine uništenog namještaja,
- prekid u vodosnabdijevanju u skoro svim naseljima (Bare, D.Potok, Brezje – Tinja, Podorašje, Crveno Brdo, Strančevica, Špionica Srednja, Neum, Tinja, Hrgovi Gornji,Tinja, Ćehaje, Ormanica, Straža, Jasenica, Špionica, Bjelave, Brda, Srebrenik, Drapnići, Padališta, Sječe),
- 3 betonska mosta uništena,
- 7 pješačkih mostova uništeno,
- 17 kolskih mostova oštećeno,
- 3 oštećena mosta na magistralnom putu M-18,
- oštećeno 55 lokalnih makadamskih i asfaltnih puteva – klizišta, odroni, vododerine i sl.,

- oštećeni vjerski i sakralni objekti: Džamije u Barama, Bjelavama, Potpeću, Dubokom Potoku, Seoni i gradska džamija, groblje u Straži, Potpeću i Tinji,
- zaplavljeni i oštećeni sportski tereni u Tinji,Seoni,Cage, Dubokom Potoku,Kiseljaku i Bjelavama,
- zaplavljen 74 poslovni objekt na potezu Previle – Ormanica.

PRILOG: 7

Slika poplave u gradskom naselju Bare

Slika poplave u gradskom naselju Bare

Slika poplave u gradskom naselju Bare
Probijanje nasipa u naselju Špionica centar kako bi se izbjeglo plavljenje stambenih objekata

Radovi na uređenju korita rijeke Tinje

Izmuljivanje iz naselja Bare

Shodno članu 20. Zakona o vodama TK-a („Službene novine Tuzlanskog kantona“ broj: 15/99) a u cilju kvalitetnijeg preventivnog djelovanja na suzbijanju/sprječavanju nastanka posljedica od djelovanja prirodnih nepogoda od poplave, neophodno je da nadležni organ Općine za vodoprivredu sačini prijedlog Odluke o korištenju i drugim pitanjima od značaja za održavanje i čuvanje uređenih korita i obala vodotoka u naseljenim mjestima, koju treba da donese Općinsko vijeće.

Na zaštiti od poplava do sada je urađena djelimična regulacija korita rijeke Tinje u samom gradu Srebreniku. Erozija poljoprivrednog zemljišta i poplave u dolini rijeke Tinje mogu se ublažiti ili eliminisati: izgradnjom mini hidro – akumulacija u brdima, izmjenom ratarskih u korist voćarskih kultura na padinama, izgradnjom nasipa za odbranu od poplava, proširivanjem odvodnih kapaciteta koji prikupljaju i odvode površinske vode i sl.

d) visok snijeg i sniježni nanosi

Snijeg nastaje kada se vazduh zasiti vodenom parom pri temperaturi nižoj od 0º C, kada se vodena para kristališe u sitnije ili krupnije pahuljice. Pri nižoj temperaturi pahuljice su manje. Na našem širem području, snijeg obično pada pri temperaturi od -2 do +2º C.

Sniježni nanosi nastaju gomilanjem snijega što je posljedica vjetra, pored neke vještačke ili prirodne prepreke, ali ga ima manje na strani okrenutoj vjetru. Naime, vjetar, svojom snagom nabacuje snijeg uz prepreku, a na suprotnoj strani usljed gubitka snage vjetra, snijeg se taloži u tzv. zavjetrini.

Posljedice snijega i sniježnih nanosa mogu biti velike. Snijeg može da paralište život jednog naselja, kako u odnosu na komunikacije, tako i u pogledu snabdijevanja.

Sniježne padavine na području općine Srebrenik su umjerenog intenziteta. Visina sniježnog pokrivača kreće se od 30 – 40cm. Obzirom na razvijenost putne mreže uz solidno i blagovremeno izvršene pripreme, za kratko vrijeme mogu se osposobiti skoro sve glavne saobraćajnice za nesmetano odvijanje saobraćaja.

U slučaju iznenadnih i većih sniježnih padavina – nanosa, potencijalno kritična mjesta za odvijenje saobraćaja su sljedeća:

I. magistralni put Županja – Tuzla (na dijelu od Previla do Ormanice) i to na usponu uz Previle i u dijelu prolaska magistralnog puta kroz "Orlovu klisuru",
II. regionalni put Srebrenik – Gračanica (preko Sladne) i to u dijelu kroz naseljeno mjesto Babunoviće zbog jakog uspona,
III. regionalni put Srebrenik – Orahovica (preko Falešića i Čekanića) u dijelu kroz naseljeno mjesto Falešići zbog velikog broja oštrih krivina i jakog uspona,
IV. regionalni put Previle – Čelić (preko Jasenice) koji prolazi preko Majevice sa jakim usponima i oštrim krivinama.

Na ostalim lokalnim putevima saobraćaj bi bio otežan prema naseljenim mjestima: G. Srebrenik, G. Moranjci, Cage i Kuge pa je neophodno da se mjesne zajednice angažuju na njihovom raščišćavanju. Samo u izuzetnim uslovima (obilnih sniježnih padavina, nedostatka goriva, kvara na vozilima za raščišćavanje i sl.) sniježne padavine mogu poprimiti karakter prirodne nesreće.

Sniježni pokrivač u sjevernom dijelu Općine traje do 60 dana, a u pojasu sa brdsko planinskim područjima i do 90 dana. Decembar, januar i februar su godišnji mjeseci kada se sruče najveće količine snijega, posebno u naseljena mjesta koja gravitiraju planini Majevici na sjeveru Općine i naseljena mjesta razmještenih na padinama Ratiša na južnom dijelu Općine.

Posljedice snijega i sniježnih nanosa mogu biti velike. Snijeg, pored rušenja objekata zbog opterećenja, može da paralište život najmanje jednog naselja kako u odnosu na komunikacije, tako i u pogledu snabdijevanja.

U zimskom periodu, za vrijeme sniježnih padavina, magistralni i regionalni putevi se redovno održavaju. Lokalni putevi se čiste u organizaciji „zimske službe“ J.P. 9. Septembar d.d. Srebrenik, kao i gradske i prigradske ulice.

Blagovremene pripreme za zimsko održavanje puteva u mjesnim zajednicama se redovno sprovode, pa na ovim putevima ne dolazi do većih zastoja u saobraćaju.

Zastoji su uglavnom prisutni kod nepripremljenih za Zakonske uslove vožnje u zimskom periodu (zimske gume, lanci).

Većina vlasnika privatnih i javnih objekata u gradu neredovno čiste snijeg ispred svojih objekata što otežava saobraćaj i ugrožava pješake.

e) Led/ Gräd

Led / Gräd je atmosferska padavina u čvrstom stanju (led) prečnika 5mm ili više, koji svojim udarom izaziva velika oštećenja ili uništenja posebno poljoprivrednih kultura, a može da prouzrokuje štete i na drugim pokretnim i nepokretnim objektima.

Na području općine Srebrenik ne postoji sistem protivgradne odbrane, pa je od maja do augusta mjeseca na čitavom području Općine moguća pojava gräda. Procentualno izražene štete u voćarstvu i ratarstvu, kao i na građevinskim objektima / PRILOG: 8 / najčešće se kreću od 10% do 40%. Ostale atmosferske padavine, kao i vjetrovi, umjerenog su intenziteta, a štete nastale od njih su skoro zanemarljive.

Gräd koji se pojavljuje kao meteorološka padavina, nanosi značajne štete na različitim poljoprivrednim usjevima, a posebno dijelovima zasađenim voćarskom kulturom šljivom, kojom je značajan procenat obradive površine zasađen.

Štete najviše trpe seoska naselja u brdsko planinskom području Općine gdje je i koncentrisana sadnja voćarskih kultura. Posebno je to izraženo u proljeće i ljeto kada su poljoprivredne kulture u zavisnosti od vrste već u stanju zrenja ili branja.

Pored preventivnih mjera zaštite (instaliranje sistema protiv – grädne odbrane), najčešće mjere zaštite i spašavanja koje bi se preduzimale u uslovima su: zaštita i spašavanje bilja i asanacija terena.

f)Suša

Sušom se smatra duže razdoblje, bez dovoljnih količina padavina za normalni razvoj i sazrijevanje poljoprivrednih kultura, čija posljedica negativno utiče na visinu prinosa i kvalitet proizvoda, sa bitnim odstupanjem od trogodišnjeg prosjeka.

Područje općine Srebrenik je izloženo opasnosti od nastanka suše u nepravilnim više godišnjim razmacima. Suša se pojavljuje u ljetnim mjesecima i praćena je visokim temperaturama, iznad 35 stepeni C, i bez kišnih padavina.

Suša na području Općine, prema dosadašnjim iskustvima traje 30 – 45 dana, računajući od momenta proglašenja stanja prirodne nepogode.

Cijeli teritorij Općine će biti ugrožen od suše.

Suša, kao specifična prirodna nepogoda, svoj negativan uticaj ispoljava na zdravlje ljudi i životinja te poljoprivredne usjeve. Suša za posljedicu ima:

I. pogoršanje zdravstvenog stanja hroničnih bolesnika,
II. nedostatak vode za piće na najvećem dijelu Općine,
III. nedostatak vode za piće za domaće životinje,
IV. povećanje broja požara,
V. pucanje temelja na objektima stanovanja, posebno na onim sa slabijim vezivnim tkivom.

g) Olujni vjetar

Pod pojmom vjetra, podrazumijevamo premiještanje vazdušnih čestica, koje osjećamo našim čulima. Vjetrovi nastaju zbog temperaturnih razlika u atmosferi, pri čemu nastaje strujanje.

Atmosfera se sastoji iz vazduha i vodene pare. Zračenjem sunca atmosfera se zagrijava, pri čemu apsorbuje oko 10% toplote, dok ostatak od 90% apsorbuje zemljina površina. Zbog različitosti sastava (nehomogenosti), zemljina površina se nejednako zagrijava (kopno, more) a i atmosfera također. Iznad oblasti koje su više zagrijane vazduh je topliji i lakši.

Zbog toga nastupa razlika u atmosferskom pritisku, pa se javlja sila koja pokreće hladniji vazduh u pravcu toplijeg kako bi se uspostavila temperaturn ravnoteža.

Brzina vjetra određuje se anemometrima i anemografima, a izražva se u m/s ili km/sat. Ako se ne raspolaže pomenutim instrumentima, brzina vjetra se može dobiti na osnovu procjene njegove jačine kojom on djeluje na vjetrokaz ili razne predmete na zemljinoj površini.

Jačina vjetra određuje se prema Boforovoj skali koja ima 12º. Pomoću jačine vjetra se preračunavanjem određuje njegova brzina.

Tabela br: 14

Jačina u step.	Karakteristike	Djelovanje koje vjetar proizvodi	m/sec	km/sat
0	Tišina	Potpuno tiho, dim se diže uspravno	0,00	0
1	Vjetrić lahor	Pravac vjetra se primjećuje samo po kretanju dima, ali ne i po vjetrokazu	0,9	3
2	Povjetarac, vrlo slab vjetar	Osjeća se na licu, lišće šušti, pokreće laku zastavu, pomijera vjetrokaz, zatalasa površinu stajaće vode	2,4	9
3	Slab vjetar	Lišće i grančice su u neprekidnom kretanju, razvija se zastava, stvara manje talase na stajaćoj vodi	4,4	16
4	Umjeren vjetar	Podiže prašinu i komadiće papira sa zemlje, pokreće grane i grančice, stvara izrazite talase na stajaćoj vodi	6,77	24
5	Umjereno jak vjetar	Grane na drvećima počinju da se klate, pokreće zastave, stvara vidne talase na stajaćim vodama	9,2	34
6	Jak vjetar	Pokreće velike grane, otvoreni kišobrani se teško drže, čuju se šumovi iznad i pored kuća	12,3	44
7	Olujni vjetar	Ljuljaju se cijela stabla, kretanje u suprotnom pravcu je otežano, na stajaćim vodama baca velike zapjenušane talase	15,5	55
8	Oluja	Lome se grane na drveću, znatno otežava hod	18,9	68
9	Jaka oluja	Prouzrokuje manje štete na kućama, ruše se dimnjaci i padaju crepovi sa krova	22,4	82
10	Žestoka oluja	Lomi drveće ili ih čupa korijenom, pričinjava znatne štete na zgradama	24,2	96
11	Orkan	Prouzrokuje velika oštećenja, rušenje krovova sa zgrada	30,5	110
12	Vihor	Ima uništavajuće djelovanje	34,8	125

Prema intenzitetu vjetra, područje šire regije spada u prvu (I – zonu) zonu u kojoj vladaju umjereno jaki vjetrovi. To se prije svega odnosi na to da isti zbog konfiguracije terena ne mogu razviti veliku brzinu (otpori brdovitog pojasa i sl.), kao što to mogu u ravničarskom zemljinom pojasu.

Na teritoriji Općine ali i šire, dosta rijetko se javljaju izrazito jaki vjetrovi koji nanose velike materijalne štete. Ali kada se javi, onda mu snaga vjetra prelazi 100 km/h i bude popraćen snažnim pljuskom, gradom i grmljavinom.

Zbog svoje snage/brzine, njegovo trajanje kroz teritorij Općine može biti od 10 – 30 minuta, kada može pričiniti značajne materijalne štete na stambenim porodičnim domaćinstvima starije gradnje, posebno krovnih konstrukcija i sl.

Posljedice, odnosno štete koje vjetar nanosi mogu biti izazvane neposredno, njegovom snagom i posrednim putem. Obično su štete, izazvane posrednim putem znatno veće. Naime, može se desiti da se usljed rušenja različitih vrsta i namjena objekata pojavi požar kojeg vjetar širi dalje; mogu da se prekinu elektroinstalacije i druga sredstva (telekomunikacija i sl.) posebno uz pojavu požara u šumskim kompleksima.

Vjetar posebno u pravcu Majevice i Ratiša, može da stvara smetove nagomilavajući snijeg, čime dovodi u prekid putne sobraćajnice ali i da nanosi zatrovane gasove i radioaktivne padavine.

Pored preventivnih mjera, uglavnom (građevinsko – tehničkih), najčešće mjere zaštite i spašavanja koje bi se preduzimale u takvim uslovima su: zaštita i spašavanje od rušenja, PMP, evakuacija, zbrinjavanje i asanacija terena.

h) Epidemije i epizootije zaraznih bolesti

Epidemije su pojave određenih vrsta oboljenja u širm masovnim razmjerama s tendencijom naglog širenja.

Nehigijensko vodosnabdijevanje, nehigijenska dispozicija odpadnih materija, neispravnosti kanalizacione i vodovodne mreže, opća zagađenost životne sredine – nehigijenski klozeti, đubrišta, individualni i javni vodni objekti koji se ne održavaju, zagađenost vodotokova čvrstim i tečnim otpadom domaćinstva i industrje, zatrpanost puteva otpadom automobila, stvara realne uslove za razmnožavanje insekata i glodara, prenosilaca različitih vrsta zaraznih bolesti.

Kada se razmatraju štetni biološki agensi koji se koriste u radu J.Z.U. Dom Zdravlja Srebrenik, u mikrobiološkom labaratoriju izoliraju se na hranjivim podlogama određene vrste patogenih mikroorganizama radi dijagnostikovanja određenih bolesti. Ti štetni biološki agensi se nakon dijagnostikovanja uništavaju procesom sterilizacije u autoklavima koji se nalaze u Mikrobiološkom laboratoriju. Nakon sterilizacije, sav se materijal odlaže u PVC vreće, i kao bezopasan za okoliš, odlaže na deponiju gradskog smetlišta. Količina tog materijala je 4 – 5kg sedmično.

Epizootije, kao pojave zaraznih bolesti životinja, koje se sa životinja prenose na ljude, realno se mogu pojaviti na prostoru Općine, posebno kada se radi o Q – groznici i Brucelozi. Vrijeme njihovog pojavljivanja treba prije svega vezati za kasnu jesen i rano proljeće, kada zbog nedostatka ispašnih terena, ovčari sa svojim stadima u potrazi za ispašama prelaze preko našeg područja.

Potencijalna opasnost od pojave Q – groznice i Bruceloze na području općine Srebrenik latentno postoji, imajuću u vidu nekontinuiranu provedbu dijagnostičkih procedura, tvrdokornost uzročnika, mnogobrojne puteve širenja (kontaminirano zemljište, vazduh, termički neobrađeno mlijeko i mliječni proizvodi), kretanje i promet životinja u Općini i šire. Posljedice vezane za pojavu ovih bolesti (Q – groznica i Bruceloza) su prenošenje zaraze sa životinja na ljude, jer se radi o bolestima zoonotičkog karaktera, tako da dolazi do ugrožavanja zdravlja ljudi i do većih ekonomskih šteta vezanih za stočni fond, a time i šteta za poljoprivredu.

Ukoliko, Služba za inspekcijske poslove – Veterinarska inspekcija na vrijeme ne preduzme preventivno – dijagnostičke mjere u cilju suzbijanja, sprječavanja i iskorjenjivanja zaraznih bolesti životinja, moguće je za očekivati stanje prirodne nesreće koja u veliko može uzeti maha, pri čemu može doći do oboljenja velikog broja stoke i ljudi.

Ovoj pojavi, zbog svojih specifičnosti, težište svih aktivnosti treba staviti na provođenje mjera preventivne zaštite.

Od mjera zaštite i spašavanja koje bi se preduzimale u uslovima izbijanja i širenja većeg stepena i intenziteta epidemija i epizootija i ukoliko izostanu aktivnosti na provođenju mjera preventivne zaštite, provodile bi se : zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla, PMP, asanacija terena.

9. MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA KOJE JE NUŽNO PROVODITI RADI ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNE I DRUGE NESREĆE

Mjere zaštite i spašavanja koje je nužno provoditi na području općine Srebrenik radi zaštite i spašavanja a koje su karakteristične za prirodne i druge pojave koje mogu u znatnoj mjeri ugroziti živote i zdravlje ljudi.

9.1. Zemljotresi

Faza preventivne zaštite

- Izgradnja stambenih, infrastrukturnih i drugih građevinskih objekata u skladu sa propisanim tehničkim i drugim normama za izgradnju navedenih objekata u seizmički ugroženom području;
- organizovanje, opremanje i osposobljavanje svih nadležnih pravnih i fizičkih subjekata za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara u slučaju zemljotresa na području općine Srebrenik;
- obučavanje i osposobljavanje građana za preduzimanje mjera samozaštite i međusobne pomoći u slučaju zemljotresa;
- izrada planova za evakuaciju, smještaj i zbrinjavanje lica iz područja ugroženog zemljotresom;
- izrada planova za medicinsko zbrinjavanje lica povrijeđenih kao posljedica djelovanja zemljotresa;
- obezbjeđenje, u okviru robnih rezervi, odgovarajućih količina životnih namirnica, odjeće, obuće i drugih potreba stanovništva koje bi bilo u stanju potrebe za ovim sredstvima, kao posljedica djelovanja potresa.

Faza u slučaju postojanja neposredne opasnosti od prirodnih i drugih nesreća

U uslovima postojanja neposredne opasnosti od zemljotresa poduzimanje mjera zaštite i spašavanja koje mogu doprinijeti ublažavanja njenog djelovanja kao i mjere, postupci i zadaci koji su u funkciji spašavanja, zaštite i zbrinjavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih tom opasnošću ili tom nesrećom.

Faza spašavanja

- Zaštita i spašavanje od rušenja;
- Izvlačenje povrijeđenih i poginulih ispod ruševina;
- Angažovanje svih raspoloživih ljudskih snaga i materijalno-tehničkih sredstava na izvlačenju preživjelih ispod ruševina,
- Evakuacija i zbrinjavanje povrijeđenih i lica koja su ostala bez svojih domova;
- Angažovanje organa uprave i drugih duštvenih subjekata na obezbjeđenju svake vrste pomoći od domaćih i međunarodnih organizacija i institucija;
- Organizovanje prihvata i distribucije materijalne i druge pomoći.
- Prva medicinska pomoć.
- Sahranjivanje poginulih.
- Zaštita i spašavanje od požara.

Faza otklanjanja posljedica

- Asanacija terena;
- Raščišćavanje ruševina;
- Popravka manje oštećenih stambenih i drugih građevinskih objekata, vodovodnih, električnih, ptt i kanalizacionih instalacija, puteva, mostova i drugih infrastrukturnih objekata, na zemljotresom pogođenom području, radi stvaranja osnovnih uslova za normalizaciju života;
- Izrada planova za izgradnju građevinskih i infrastrukturnih objekata na zemljotresom ugroženom području;
- Povratak privremeno evakuisanog stanovništa na područje pogođenom zemljotresom, nakon prestanka opasnosti;
- Procjena pričinjenih šteta od posljedica potresa;
- Angažovanje svih nadležnih subjekata na prikupljanju finansijske i druge pomoći šire društvene zajadnice radi sanacije posljedica zemljotresa.

Snage potrebne za sklanjanje, evakuaciju i zbrinjavanje ljudi i materijalnih dobara: povjerenici, zadužene strukture civilne zaštite, nadležne općinske službe, kao i preduzeća sa građevinskom mehanizacijom.

Tabela: Uticaj zemljotresa i mjere zaštite i spašavanja.

	Posljedice (kritična infrastruktura, zgrade, oprema, povrede i stradanja odraslih i djece, društvene vrijednosti, okoliš, materijalna dobra)	**Preventivne mjere – preporuke**	**Mjere odgovora**	**Mjere otklanjanja posljedica**	**Kritične funkcije Općine**
	Oštećenja javnih i privatnih građevinskih objekata i infrastrukture (elektroenergetski objekti; obrazovne i odgojne ustanove; zdravstvene ustanove; vodovod;...	Izgradnja stambenih, infrastrukturnih i drugih građevinskih objekata u skladu sa propisanim tehničkim i drugim normama za izgradnju navedenih objekata....	Zaštita i spašavanja od ruševina; Izvlačenje, izmještanje, evakuacija i zbrinjavanje ljudi koji su ostali bez svojih domova	Asanacija terena; raščišćavanje ruševina; popravaka manje oštećenih stambenih i drugih građevinskih objekata infrastukture na zemljotresom pogođenom području, radi stvaranja osnovnih uslova za normalizaciju života;	Snabdijevanje električnom energijom i vodom; pružanje zdravstvene zaštite; funkcionisanje putne komunikacije; javno informisanje;

Tabela: Matrica rizika za zemljotres na području općine.

Vjerovatnoća							
	M < 3,5	Vrlo visoka vjerovatnoća (5)					
	M = 3,5	Visoka vjerovatnoća (4)	IM				
	M = 5	Prosječna vjerovatnoća (3)		I ; IM			
	M = 6	Niska vjerovatnoća (2)			I; IM		
	M > 6	Vrlo niska vjerovatnoća (1)				LJ; I; O; IM	
			Ograničeno (1)	Umjereno (2)	Ozbiljno (3)	Vrlo ozbiljno (4)	Kritično (5)
		Ljudske žrtve				Moguće (do 2)	>3
		Imovina	100.000	300.000	500.000	500.000 – 1 mil.	> 2 mil. KM.
		Okoliš (okolina)	Zanemarljiv uticaj	Umjeren uticaj	Rizik od trajnog oštećenja	Manje trajne posledice	Velike trajne posledice
		Infrastruktura-drustvo	Manje smetnje-prekid funkcionisanja do 1 dan	Prekid funkcionisanja do 7 dana	Prekid funkcionisanja do 10 dana	Prekid funkcionisanja do 2 mjeseca	Prekid funkcionisanja do 6 mjeseca
		Posljedice					

9.2 Poplave

Faza preventivne zaštite

Sprječavanje gradnje stambenih objekata bez odobrenja za građenje,
- Sprječavanje gradnje objekata u plavnom pojasu, odnosno uz same obale rijeke i pritoka,
- Pročišćavanja, produbljivanja i proširivanja korita rijeke Tinje,
- Uklanjanja raznog otpada, oborenog drveća i drugih izraslina iz korita i unutarnjih obala rijeke Tinje,
- Pročišćavanje, produbljivanje i proširivanje korita pritoka rijeke Tinje (Slanjanka, Moranjačka, Džombićka, Seonjačka, Bistrica i dr.);
- Pročišćavanje, produbljivanje i proširivanje većih potoka i druge aktivnosti koje u značajnoj mjeri mogu uticati na sprječavanje poplava.
- spriječavanje odlaganja raznog otpadnog materijala u korita vodotoka,
- preduzimanje mjera u cilju spriječavanja protuzakonite izgradnje raznih objekata iznad i pored korita vodotoka, koji mogu uticati na smanjenje proticajnog profila vodotoka,
- izgradnja i održavanje odbrambenih nasipa pored rijeka, izgradnju i održavanje adekvatnih vodoprivrednih objekata i sistema za odvođenje i prihvat površinskih i podzemnih voda,
- izgradnja i održavanje propusta i kanala ispod i pored puteva kroz naselja i van naselja i slični radovi.

Faza u slučaju postojanja neposredne opasnosti od poplave

U uslovima postojanja neposredne opasnosti od poplave poduzimaju se mjere zaštite i spašavanja koje mogu doprinijeti sprječavanju nastanka od opasnosti ili nesreće, ili ublažavanja njenog djelovanja kao i mjere, postupci i zadaci koji su u funkciji spašavanja, zaštite i zbrinjavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih tom opasnošću ili tom nesrećom.

Faza spašavanja

- Evakuacija ljudi i materijalnih dobara iz poplavom ugroženih područja;
- Zbrinjavanje ugroženih i nastradalih lica;
- Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom;
- Prva medicinska pomoć;
- Zaštita okoliša.

Tabela:Uticaj poplava i mjere zaštite i spašavanja

	Posljedice (kritična infrastruktura, zgrade, oprema, povrede i stradanja odraslih i djece, društvene vrijednosti, okoliš, materijalna dobra)	**Preventivne mjere - preporuke**	**Mjere odgovora**	**Mjere otklanjanja posljedica**	**Kritične funkcije Općine**

	Plavljenje stambenih i privrednih objekata, putnih komunikacija, infrastrukture, poljoprivrednih i javnih dobara i ugrožavanje mostova u slivovima rijeka.; ljudski životi mogu biti u opasnosti	Sprječavanje gradnje stambenih objekata bez odobrenja za građenje; sprječavanje gradnje objekata u plavnom pojasu, odnosno uz same obale rijeka i pritoka;pročišćavanje, produbljivanje i proširivanje korita rijeke Tinje;...	Evakuacija ljudi i materijalnih dobara iz poplavom ugroženih područja; zbrinjavanje ugroženih i nastradalih lica; zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom; prva medicinska pomoć, zaštita okoliša;...	Asanacija terena; zaštita okoliša; sanacija stambenih, poslovnih, privrednih, vodoprivrednih i vodoopskrbnih objekata, puteva, vodovodnih, elektro i ptt instalacija; procjena pričinjenih šteta;...	Snabdijevanje električnom energijom i vodom; funkcionisanje putne komunikacije; rano upozoravanje za evakuaciju stanovništva i stoke iz stambenih i privrednih objekata; javno informisanje

Tabela: Matrica rizika od poplava.

Vjerovatnoća							
	Vrlo visoka vjerovatnoća U 1 god	1	Im				
	Visoka vjerovatnoća U 10 god	2		I/D; O; KI;Im			
	Prosjećna vjerovatnoća U 20 god	3			I; O; KI;Im		
	Niska vjerovatnoća U 50 god	4				Im; O; I/D; LJ	
	Vrlo niska vjerovatnoća U 100 god	5					Im; I; O; KI;Lj
			1:ograničeno	2: umjereno	3: ozbiljno	4: vrlo ozbiljno	5: kritično
		Ljudske žrtve	00	0	Moguće (do 1)	Moguće (do 2)	>3
		Imovina (I)	< 10.000 KM	10.000 - 100.000 KM	100.000 – 500.000 KM	500.000 – 1 mil. KM	> 1 mil. KM
		Okoliš (O)	Zanemariv uticaj	Umjeren uticaj	Ozbiljan uticaj	Trajna oštećenja	Velika oštećenja
		Infrastruktura-drustvo	Manje smetnje-prekid funkcionisanja do 1 dan	Prekid funkcionisanja do 7 dana	Prekid funkcionisanja do 10 dana	Prekid funkcionisanja do 1 mjeseca	Prekid funkcionisanja od 2 do 6 mjeseci
		Posljedice					

Akcija zaštite i spašavanja u naselju Špionica centar / GSS i PVJ /

Snage potrebne za spašavanje, evakuaciju i zbrinjavanje ljudi i materijalnih dobara: službe zaštite i spašavanja koje su adekvatnim sredstvima i opremom opremljene i osposobljene za spašavanje na vodi i pod vodom.

Za zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom mogu se angažovati:Profesionalna vatrogasna jedinica; Klub spasilaca „Gradina“ Srebrenik; Gorska služba spašavanja Srebrenik, i po posebnim procedurama Oružane snage BiH.

Da bi se ova faza mogla uspješno provoditi, neophodno je u što skorije vrijeme obezbijediti ličnu zaštitnu opremu za provođenje akcije zaštite i spašavanja na vodi i pod vodom.

Faza otklanjanja posljedica

- Asanacija terena
- Zaštita okoliša
- Sanacija stambenih, poslovnih, privrednih, vodoprivrednih i vodoopskrbnih objekata, puteva, vodovodnih, elektro i ptt instalacija i ostalih infrastrukturnih i drugih oštećenih objekata, u cilju stvaranja uslova za normalizaciju stanja i povratak privremeno evakuisanih lica.
- procjena pričinjenih šteta usljed poplava,
- Pružanje pomoći građanima i pravnim licima, u skladu sa mogućnostima Općine.

Veće poplave na području općine Srebrenik od 200-te do 2015 godine
* 2001. godine (2X) procjena štete cca 10.mil
* 2002. godine: procjena štete cca 250.000 KM
* 2005. godine: procjena štete 1.230,00 KM
* 2010. godine (2X) procjena štete 1.195,000 KM
* 2014. godine (2X) procjena štete

Snage potrebne za asanaciju terena i zaštitu okoliša: zadužene strukture civilne zaštite, nadležne općinske službe kao i preduzeća sa građevinskom mehanizacijom.

9.3. Visoki snijeg i sniježni nanosi

Faza preventivne zaštite

- Izrada općinskih planova i programa za zimsko održavanje lokalnih puteva i gradskih saobraćajnica,
- Opremanje i osposobljavanje općinskih službi i komunalnog preduzeća za zimsko održavanje puteva,
- Nabavka i održavanje neophodne mehanizacije i opreme za uklanjanje snijega sa puteva,
- Obezbjeđenje dovoljnih količina posipnog materijala za puteve.

Potrebno je učešće vlasnika stambenih i poslovnih objekata, službi za upravu općine a posebno službe za inspekcijske posloveu prevenciji nastanka ove nepogode.

Obavještavanje na najprikladniji način stanovništva i vlasnika poslovnih i drugih objekata o potrebi izvršavanja zakonske obaveze uklanjanja snijega sa prilaza navedenim objektima.

Faza u slučaju postojanja neposredne opasnosti od visokog snijega i sniježnih nanosa

U uslovima postojanja neposredne opasnosti od visokog snijega i sniježnih nanosa poduzimanje mjera zaštite i spašavanja koje mogu doprinijeti sprječavanju nastanka od opasnosti ili nesreće, ili ublažavanja njenog djelovanja kao i mjere, postupci i zadaci koji su u funkciji spašavanja, zaštite i zbrinjavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih tom opasnošću ili tom nesrećom.

Potrebno je od strane Službe za civilnu zaštitu, učešće u prevenciji nastanka ove nepogode u smislu koordinacije i pravovremenog upozoravanja na pripremljenost za zimski period nadležnih struktura.

Faza spašavanja

- Zbrinjavanje ugroženih i nastradalih;
- Prva medicinska pomoć
- Uklanjanje snijega i sniježnih nanosa sa lokalnih, gradskih i prigradskih saobraćajnica i seoskih puteva,
- Uklanjanje snijega sa prilaza stambenim, poslovnim, javnim, zdravstvenim, školskim, industrijskim i drugim objektima od šireg značaja.
- Dopremnje najneophodnijih životnih namirnica, lijekova i drugih sredstava za normalan život građana koji se nalaze na područjima koja su, usljed visokog snijega i sniježnih nanosa, odsječeni od centralnih djelova općine i drugih naselja i
- Eventualni transport do najbližih zdravstvenih ustanova.

Da bi se ova mjera zaštite i spašavanja provela u potpunosti neophodno je da se strukture civilne zaštite opreme odgovarajućim sredstvima za djelovanje u uslovima visokog snijega i sniježnih nanosa. Posebno se to odnosi na nabavku terenskog vozila za Općinski štab civilne zaštite, kako bi se moglo intervenisati na svakom dijelu Općine.

Faza otklanjanja posljedica

- Sanacija oštećenih građevinskih objekata, puteva, električnih i ptt instalacija i drugih infrastrukturnih objekata.
- Procjena pričinjenih šteta, nastalih usljed visokog snijega i sniježnih nanosa.

Snage: općinski štab civilne zaštite, komunalno preduzeće / zimska služba /, vlasnici objekata, strukture civilne zaštite / službe zaštite i spašavanja i povjerenici civilne zaštite /, nadležne općinske službe, preduzeća sa građevinskom mehanizacijom i Vijeća mjesnih zajednica.

Tabela: Uticaj snijega i mjere zaštite i spašavanja.

Rizik	**Posljedice (kritična infrastruktura, zgrade, oprema, povrede i stradanja odraslih i djece, društvene vrijednosti, okoliš, materijalna dobra)**	**Preventivne mjere – preporuke**	**Mjere odgovora**	**Mjere otklanjanja posljedica**	**Kritične funkcije Općine**

Snježni nanosi i lavine	Može direktno ugroziti živote i zdravlje ljudi koji žive nomadskim načinom života, odnosno njihova stada.	Izrada općinskih planova i programa za zimsko održavanje lokalnih puteva i gradskih saobraćajnica; opremanje i osposobljavanje općinskih službi i komunlanog preduzeća za zimsko održavanje puteva; nabavka i održavanje mehanizacije i opreme za uklanjanje snijega sa puteva;...	Zbrinjavanje ugroženih i nastradalih; prva medicinska pomoć; dopremanje najneophodnijih životnih namirnica, lijekova i drugih sredstava; eventualni transport do najbližih zdravstvenih ustanova; ...	Sanacija oštećenih građevinskih objekata, puteva, električnih i ptt instalacija, procjena pričinjenih šteta nastalih usljed visokog snijega i sniježnih nanosa;... .	Prohodnost puteva; snabdijevanje električnom energijom; javno informisanje

Tabela: Matrica rizika za snijeg

Vjerovatnoća	Vrlo visoka vjerovatnoća < 10 cm	**1**	**I**				
	Visoka vjerovatnoća 10-20 cm	**2**		**I; O; KI**			
	Prosječna vjerovatnoća 20-50 cm	**3**			**I; O; KI**		
	Niska vjerovatnoća 50-100 cm	**4**			**LJ**	**I; O; KI**	

	Vrlo niska vjerovatnoća > 100 cm	5			LJ		I; O; KI
			1:ograničeno	2: umjereno	3: ozbiljno	4: vrlo ozbiljno	5: kritično
		Ljudi(Lj)	0	0	Moguće 1 žrtva	Moguće do 3 žrtave	Moguće > 3 žrtave
		Imovina (I)	< 10.000 KM	10.000 - 100.000 KM	100.000 – 300.000 KM	Do 500.000 KM	> 1 mil. KM
		Okoliš (O)	Zanemariv uticaj	Umjeren uticaj	Ozbiljan uticaj	Oštećenja	Velika oštećenja
		Kritična infrastruktura (KI)	Zanemariv uticaj	Umjeren uticaj	Ozbiljan uticaj	Oštećenja	Velika oštećenja
		Posljedice					

9.4. Odronjavanje i klizanje zemljišta

Faza preventivne zaštite

- Izrada katastra klizišta u općini,
- Stalni monitoring katastra klizišta i uvezivanje katastra klizišta u jedinstven informacioni sistem na nivou Tuzlanskog kantona,
- Izrada inženjersko-geološke karte (1:25.000) za područje Općine, na kojoj su registrovana područja sa nestabilnom strukturom zemljišta,
- Obezbjeđenje finansijskih sredstava u budžetu Općine, za projektovanje i sanaciju najprioritetnijih klizišta, posebno onih koja ugrožavaju najviše stambenih i infrastrukturnih objekata,
- Izgradnja stambenih i svih drugih građevinskih objekata, kao i svih vrsta infrastrukturnih objekata u skladu sa zakonskim propisima o pridržavanju propisanih tehničkih i drugih normi kod građenja,
- Zabrana izgradnje stambenih, infrastrukturnih i drugih građevinskih objekata na područjima koja su evidentirana kao mjesta mogućeg klizanja terena,
- Izgradnja odgovarajućih instalacija za dreniranje, prihvat i odvođenje površinskih, podzemnih i otpadnih voda, naročito u naseljenim mjestima,
- Kaptiranje izvora i vode u uvalama te njihovo odvođenje izvan klizišta,
- Regulisanje potoka i bujica u neposrednoj blizini klizišta,
- Skidanje deponovanog materijala na padini i planiranje površine radi lakše odvodnje i dr,
- Inspekcijska kontrola radi zabrane nekontrolisane sječe šuma,
- Edukacija stanovništva i pripadnika struktura civlne zaštite o načinu prepoznavanja osnovnih znakova pojave klizišta i najosnovnijih preventivnih mjera koje treba preduzeti radi spriječavanja daljeg širenja klizišta.

Potrebno je učešće u prevenciji nastanka ove nepogode od strane službi za upravu: Službe za civilnu zaštitu, Službe za prostorno uređenje i zaštitu okoliša, Služba za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Službe za investicije i lokalni razvoj i Služba za finansije i inspekcisjki nadzor.

Faza u slučaju postojanja neposredne opasnosti od klizanja i slijeganja zemljišta

U uslovima postojanja neposredne opasnosti od klizanja i slijeganja zemljišta poduzimanje mjera zaštite i spašavanja koje mogu doprinijeti sprječavanju nastanka od klizišta, ili ublažavanja njenog djelovanja kao i mjere, postupci i zadaci koji su u funkciji spašavanja, zaštite i zbrinjavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih klizištem.

Faza spašavanja

-Zaštita i spašavanje od rušenja,
-Osposobljavanje i osiguravanje ugroženih, oštećenih i uništenih lokalnih putnih komunikacija,
-Zaštita okoliša,
-Evakuacija,
-Zbrinjavanje ugroženih i nastradalih,
-Prva medicinska pomoć,
- Druge mjere po procjeni.

Angažovanje svih raspoloživih stručnih ljudskih potencijala iz oblasti geologije, geodezije i fundiranja, Službi zaštite i spašavanja, pravnih lica iz oblasti građevine i transporta, materijalno-tehničkih sredstava na preduzimanju interventnih sanacionih mjera u hitnim slučajevima a kada to situacija na terenu zahtijeva, bez odgovarajuće projektne dokumentacije intervenisati na klizištu radi spriječavanja daljeg širenja klizišta.

Faza otklanjanja posljedica
- Asanacija terena,
- Sanacija lakše oštećenih stambenih i pomoćnih objekata, puteva, vodovodnih, kanalizacionih, elektro i ptt-instalacija,
- Procjena pričinjenih šteta, kao posljedica djelovanja klizišta.
- Izgradnja novih stambenih objekata,

Pridržavati se principa da se trajna sanacija klizišta, posebno onih većih i složenijih, vrši isključivo na osnovu odgovarajuće projektne dokumentacije, koja uključuje: geološka, inženjersko-geološka i geomehanička ispitivanja terena.

Snage potrebne za sklanjanje, evakuaciju i zbrinjavanje ljudi i materijalnih dobara: zadužene strukture civilne zaštite, nadležne općinske službe kao i preduzeća sa građevinskom mehanizacijom, stručne ustanove iz oblasti geologije i fundiranja.

Tabela: Uticaj odronjavanja i klizanja zemljišta i mjere zaštite i spašavanja.

Rizik	Posljedice (kritična infrastruktura, zgrade, oprema, povrede i stradanja odraslih i djece, društvene vrijednosti, okoliš, materijalna dobra)	Preventivne mjere – preporuke	Mjere odgovora	Mjere otklanjanja posljedica	Kritične funkcije Općine

Klizanje i odronjavanje tla	Ugroženi su brdsko planinski dijelovi Općine – stambeni i prateći objekti;stanovništvo koje u njima živi, infrastruktura.	Izrada katastra klizišta u općini; stalni monitoring katastra klizišta i uvezivanje istog u jedinstven informacioni sistem na nivou Tuzlanskog kantona, izrada inženjersko-geološke karte (1:25.000) ya područje Općine, na kojoj su registrovana područja za nestabilnom strukturom zemljišta;...	Zaštita i spašavanje od rušenja; osposobljavanje i osiguravanje ugroženih i uništenih lokalnih putnih komunikacija; zaštita okoliša; evakuacija, zbrinjavanje ugroženih i nastradalih; prva medicinska pomoć i druge mjere po procjeni	Asanacija terena, sanacija lakše oštećenih stambenih i pomoćnih objekata, puteva, vodovodnih, kanaliyacionih, elektro i ptt instalacija; procjena pričinjenih šteta; izgradnja novih stambenih objekata i ...	Prohodnost puteva; snabdijevanje električnom energijom; dostavljanje namirnica odsječenim selima; javno informisanje

Matrica rizika klizanja i odronjavanja tla.

Vjerovatnoća	Vrlo visoka vjerovatnoća Na nivou 1 godine	**1**	**Im; O;**				
	Visoka vjerovatnoća Na nivou 10 godina	**2**		**Im; O;**			
	Prosječna vjerovatnoća Na nivou 20 godina	**3**			**Im; O; LJ**		
	Niska vjerovatnoća Na nivou 50 godina	**4**				**I; O; LJ**	
	Vrlo niska vjerovatnoća Na nivou 100 godina	**5**					**I; O; KI; LJ**
			1:ograničeno	**2: umjereno**	**3: ozbiljno**	**4: vrlo ozbiljno**	**5: kritično**

	Ljudi(Lj)			Moguće ozbiljne povrede	Moguća 1 žrtva	Moguća > 2 žrtave
	Imovina (Im)	< 10.000 KM	10.000 - 100.000 KM	100.000 – 300.000 KM	Do 500.000 – 1 mil KM	> 1 mil. KM
	Okoliš (O)	Zanemariv uticaj	Umjeren uticaj	Ozbiljan uticaj	Trajno oštećenje	Velika oštećenja
	Kritična infrastruktura (KI)	Zanemariv uticaj	Umjeren uticaj	Ozbiljan uticaj	Trajno oštećenje	Velika oštećenja
	Posljedice					

9.5. Led – grad

Faza preventivne zaštite

- Izrada planova za izgradnju sistema za protivgradnu odbranu,
- Izgradnja i redovno održavanje sistema za protivgradnu odbranu,
- Preduzimanje svih neophodnih mjera zaštite u poljoprivredi i voćarstvu, u cilju zaštite od leda.

Snage potrebne za preventivu: Služba za lokalni razvoj i i nvesticije, Poljoprivredni zavod Tuzla.

Faza u slučaju postojanja neposredne opasnosti od prirodnih i drugih nesreća

U uslovima postojanja neposredne opasnosti od leda, poduzimanje mjera zaštite i spašavanja koje mogu doprinijeti sprječavanju nastanka od leda, ili ublažavanja njenog djelovanja kao i mjere, postupci i zadacikoji su u funkciji spašavanja, zaštite i zbrinjavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih tom opasnošću ili tom nesrećom.

Faza spašavanja

- Pravovremeno aktiviranje sistema za protugradnu odbranu za šta je neophodna, pored ostalog i odgovarajuća i pravovremena informacija o prognozi vremena za određeno područje.
- Zaštita okoliša,
- Prva medicinska pomoć,
- Zaštita u poljoprivredi i voćarstvu,
- Zaštita ljudi, stambenih, poslovnih, industrijskih, pomoćnih i drugih građevinskih objekata i saobraćajnih motornih vozila
- Druge mjere po procjeni

Faza otklanjanja posljedica

- Otklanjanje posljedica djelovanja leda u poljoprivredi, voćarstvu, na stambenim, poslovnim, industrijskim, pomoćnim i drugim građevinskim objektima i saobraćajnim motornim vozilima.

- Procjena pričinjenih šteta u poljoprivredi, voćarstvu, na stambenim, poslovnim, industrijskim, pomoćnim i drugim građevinskim objektima i saobraćajnim motornim vozilima, od posljedica djelovanja leda.

Tabela: Uticaj leda-grada i mjere zaštite i spašavanja

Rizik	**Posljedice (kritična infrastruktura, zgrade, oprema, povrede i stradanja odraslih i djece, društvene vrijednosti, okoliš, materijalna dobra)**	**Preventivne mjere - preporuke**	**Mjere odgovora**	**Mjere otklanjanja posljedica**	**Kritične funkcije Općine**
Tuča (grad i led)	Uništavanje poljoprivrednih kultura; objekti sa krovnim prozorima; vozila; elektronska oprema (antene); moguće povrede odraslih i djece	Organizovati i opremiti meteorološke stanice, kao i izrada planova za sistem za protivgradnu odbranu, preduzimanje svih neophodnih mjera zaštite u poljoprivredi i voćarstvu u cilju zaštite od leda...	Pravovremeno aktiviranje sistema za protivgradnu odbranu, raspolaganje sa pravovremenom informacijom o prognozi vremena za određeno područje, zaštita okoliša, prva medicinska pomoć, zaštita u poljoprivredi i voćarstvu	Otklanjanje posljedica djelovanja leda u poljoprivredi, voćarstvu, na stambenim, poslovnim, industrijskim, pomoćnim i drugim građevinskim objektima i saobraćajnim motornim vozilima, procjena pričinjenih šteta i ...	Stalno praćenje vremenske situcije

Tabela: Matrica rizika od grada i oluje na području općine

Vjerovatnoća							
	Vrlo visoka vjerovatnoća Veličine 0,3 mm u trajanju od 10 - 15	**1**	IM				
	Visoka vjerovatnoća Veličine 0,5 mm u trajanju od 10 - 15	**2**		IM			

	Prosječna vjerovatnoća Veličine 10 – 15 mm u trajanju od 10 - 15	3			IM; LJ		
	Niska vjerovatnoća Veličine 15 - 20 mm u trajanju od 10 - 15	4				IM; LJ	
	Vrlo niska vjerovatnoća Veličine 20 mm i više u trajanju od 10 - 15	5					IM; LJ
			1:ograničeno	2: umjereno	3: ozbiljno	4: vrlo ozbiljno	5: kritično
		Ljudske žrtve			Moguće lakše povrede 1 osobe	Moguće lakše povrede 2 osobe	Moguće lakše povrede više 2 osobe
		Imovina (I)	< 10.000 KM	10.000 – 30.000 KM	30.000 – 40.000 KM	40.000 – 100.000 KM	100.000 - 2 mil. KM
		Okoliš (O)					
		Infrastruktura					
			Posljedice				

9.6. Suša

Faza preventivne zaštite

- Preduzimanje svih neophodnih preventivnih mjera, prije perioda u kome je moguća suša, u cilju lakšeg prevazilaženja ove prirodne nesreće, posebno u poljoprivredi, snabdijevanju stanovništva vodom za piće i snabdijevanju industrije vodom za tehnološke potrebe,
- Izrada planova i obezbjeđenje finansijskih sredstava za uvođenje sistema za navodnjavanje poljoprivrednih kultura sa razvijenom poljoprivredom,
- Edukacija stanovništva u cilju osposobljavanja za samozaštitu u slučaju pojave suše o optimalnom načinu ponašanja i života dok traju visoke temperature vazduha.

Snage: Vlasnici preduzeća i gazdinstava, zdravstvene ustanove.

Faza u slučaju postojanja neposredne opasnosti od prirodnih i drugih nesreća

U uslovima postojanja neposredne opasnosti od suše poduzimanje mjera zaštite i spašavanja koje mogu doprinijeti sprječavanju nastanka od opasnosti ili nesreće ili ublažavanja njenog djelovanja kao i mjere, postupci i zadaci koji su u funkciji spašavanja, zaštite i zbrinjavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih tom opasnošću ili tom nesrećom.

Faza spašavanja

- Zaštita okoliša,
- Zaštita bilja,
- Zaštita i spašavanje od požara,
- Snabdijevanje stanovništva vodom za piće i za higijenske potrebe u sušom ugroženim područjima, pomoću autocisterni i na drugi pogodan način,
- Uvođenjesistema redukcije u snabdijevanju stanovništva vodom za piće i higijenske potrebe iz gradskih i seoskih vodovoda,
- Obezbjeđenje vode za napajanje stoke,
- Kontrola higijenske ispravnosti vode za piće iz bunara i izvorišta, koji služe za alternativno snabdijevanje stanovništva vodom za piće, u seoskim područjima,
- Zaštita i spašavanje ribljeg fonda u rijeci Tinji i njenim pritokama,
- Druge mjere po procjeni

Faza otklanjanja posljedica

Asanacija terena

Rizik	**Posljedice (kritična infrastruktura, zgrade, oprema, povrede i stradanja odraslih i djece, društvene vrijednosti, okoliš, materijalna dobra)**	**Preventivne mjere – preporuke**	**Mjere odgovora**	**Mjere otklanjanja posljedica**	**Kritične funkcije Općine**

Suša suša	Posljedice djelovanja duže i kraće suše najviše se uočavaju na poljoprivrednom zemljištu (površine zasijane žitaricama i povrćem, te onim na kojima su zasadi voća), pašnjacima, uređenim zelenim površinama i dr.	Snabdijevanje stanovništva vodom za piće i snabdijevanje industrije vodom za tehnološke potrebe; izrada planova i obezbjeđenje finansijskih planova za uvođenje sistema za navodnjavanje poljoprivrednih kultura; edukacija stanovništva o ptimalnom načinu ponašanja dok traju visoke temperature vazduha	Zaštita okoliša i bilja, zaštita i spašavanje od požara, snabdijevanje stanovništva vodom za piće i i za higijenske potrebe, uvođenje sistema redukcije u snabdijevanju stanovništva vodom za piće, zaštita i spašavanje ribljeg fonda u rijeci Tinji i njenim pritokama	Asanacija terena, otklanjanje svih posljedica izazvanih sušom, u poljoprivredi, stočarstvu, voćarstvu, vodoprivredi i vodosnabdijevanju stanovništva i industrije	Snabdijevanje pitkom i tehničkom vodom; javno informisanje

- Oklanjanje svih posljedica koje su izazvane visokim temperaturama vazduha, posebno onih koje su se odrazile na zdravlje ljudi,
- Otklanjanje svih posljedica koje su nastale kao posljedica suše, posebno u poljoprivredi, stočarstvu, voćarstvu, vodoprivredi i vodosnabdijevanju stanovništva i industrije.
- Procjena pričinjenih šteta od suše u poljoprivredi, stočarstvu, voćarstvu, vodoprivredi i industriji.

Snage: Služba za investicije i lokalni razvoj, Poljoprivredni institut Tuzla, zdravstvene ustanove.

Tabela: Matrica rizika od suša na području općine.

Vjerovatnoća							
	Vrlo visoka vjerovatnoća do 1 mjesec	1	Im; O				
	Visoka vjerovatnoća 1 – 2 mjeseca	2		Im; O			
	Prosječna vjerovatnoća 2 – 3 mjeseca	3			Im; O		

	Niska vjerovatnoća 3 – 5 mjeseca	4				Im; O;	
	Vrlo niska vjerovatnoća 5 – 8 mjeseca	5					Im; O
			1:ograničeno	2: umjereno	3: ozbiljno	4: vrlo ozbiljno	5: kritično
		Ljudske Žrtve					
		Imovina (I)	< 10.000 KM	10.000 - 50.000 KM	100.000 – 300.000 KM	500.000 – 1 KM	> 1 mil. KM
		Okoliš (O)	Zanemariv uticaj	Umjeren uticaj	Ozbiljan uticaj	Trajna oštećenja	Velika oštećenja
		Infrastruktura-drustvo					
		Posljedice					

9.7. Olujni vjetar

Faza preventivne zaštite

- Preduzimanje svih neophodnih preventivnih mjera koje mogu uticati na zaštitu od olujnog vjetra.

Faza u slučaju postojanja neposredne opasnosti od prirodnih i drugih nesreća

U uslovima postojanja neposredne opasnosti od olujnog vjetra poduzimanje mjera zaštite i spašavanja koje mogu doprinijeti sprječavanju nastanka od olujnog vjetra, ili ublažavanja njenog djelovanja kao i mjere, postupci i zadaci koji su u funkciji spašavanja, zaštite i zbrinjavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih tom opasnošću ili tom nesrećom.

Faza spašavanja

- Zaštita i spašavanje od rušenja,
- Prva medicinska pomoć,
- Asanacija terena,
- Zaštita okoliša,
- Zaštita i spašavanje u poljoprivredi i voćarstvu
- Druge mjere po procjeni.

Faza otklanjanja posljedica

- Otklanjanje svih posljedica djelovanja olujnog vjetra u poljoprivredi, voćarstvu, šumarstvu, zatim na električnim i ptt instalacijama, stambenim, poslovnim, industrijskim, pomoćnim i drugim građevinskim objektima.
- Procjena pričinjenih šteta, u poljoprivredi, voćarstvu, šumarstvu, na električnim i ptt
- Tabela uticaja olujnog vjetra i mjere zaštite i spašavanja

Rizik	**Posljedice (kritična infrastruktura, zgrade, oprema, povrede i stradanja odraslih i djece, društvene vrijednosti, okoliš, materijalna dobra)**	**Preventivne mjere - preporuke**	**Mjere odgovora**	**Mjere otklanjanja posljedica**	**Kritične funkcije Općine**
Olujni vjetar	Uništavanje poljoprivrednih kultura; objekti sa krovnim prozorima; vozila; elektronska oprema (antene); moguće povrede odraslih i djece	Preduzimanje svih neophodnih preventivnih mjera koje mogu uticati na zaštitu i spašavanje od olujnog vjetra	Zaštita i spašavanje iz ruševina, prva medicinska pomoć, asanacija terena, zaštita okoliša, zaštita i spašavanje u poljoprivredi i voćarstvu, druge mjere po procjeni	Otklanjanje svih posljedica djelovanja olujnog vjetra u poljoprivredi, voćarstvu, šumarstvu, na električnim i ptt instalacijama, na stambenim, poslovnim, industrijskim, pomoćnim i drugim građevinskim objektima...	Stalno praćenje vremenske situcije

Tabela: Matrica rizika od olujnog vjetra na području općine

Vjerovatnoća							
	Vrlo visoka vjerovatnoća Veličine 0,3 mm u trajanju od 10 - 15	1	IM				
	Visoka vjerovatnoća Veličine 0,5 mm u trajanju od 10 - 15	2		IM			
	Prosječna vjerovatnoća Veličine 10 – 15 mm u trajanju od 10 - 15	3			IM; LJ		
	Niska vjerovatnoća Veličine 15 - 20 mm u trajanju od 10 - 15	4				IM; LJ	
	Vrlo niska vjerovatnoća Veličine 20 mm i više u trajanju od 10 - 15	5					IM; LJ
			1:ograničeno	2: umjereno	3: ozbiljno	4: vrlo ozbiljno	5: kritično
		Ljudske žrtve			Moguće lakše povrede 1 osobe	Moguće lakše povrede 2 osobe	Moguće lakše povrede više 2 osobe
		Imovina (I)	< 10.000 KM	10.000 – 30.000 KM	30.000 – 40.000 KM	40.000 – 100.000 KM	100.000 - 2 mil. KM
		Okoliš (O)					
		Infrastruktura					
			Posljedice				

9.8. Epidemije i epizootije zaraznih bolesti

Da bi se zaštitilo stanovništvo od pojava epidemija i epizootija zaraznih bolesti koje mogu ugroziti život i zdravlje ljudi nastanjenih na području naše općine, protiv epidemijske mjere usmjeravaju se u tri pravca: uništavanje, otklanjanje ili onemogućavanje izvora zaraze, prekidanje puteva i mehanizma prenošenja zaraze u bilo kojoj fazi i stvaranje ili povećanje otpornosti stanovništva.

Faze preventivne zaštite

- obezbjeđenje higijenski ispravne vode za piće kao i sanitarna zaštita izvorišta i objekata za javno snabdijevanje vodom za piće;
- uklanjanje otpadnih voda i dr. otpadnih materija na način i pod uslovima kojima se obezbjeđuje zaštita od zagađivanja voda i zemljišta, kao i zaštita od razmnožavanja insekata i glodara;
- održavanje sanitarno-tehničkih i higijenskih uslova u javnim objektima, sredstvima javnog saobraćaja i na javnim mjestima;
- obezbijeđenje zdravstvene ispravnosti životnih namirnica i sanitarno-tehničkih i higijenskih uslova za njihovu proizvodnju i promet;
- vršenje preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije u naseljenim mjestima, na javnim površinama, u sredstvima javnog saobraćaja, objektima za proizvodnju i promet životnih namirnica i drugim javnim objektima;
- rano otkrivanje izvora zaraze i puteva prenošenja zaraze;
- prijavljivanje oboljenja;
- izolacija, prevoz i liječenje oboljelih lica;
- zdravstveno prosvjećivanje stanovništva;
- zdravstveni nadzor nad zaposlenim i drugim licima i nad kliconošama;
- imunizacija, seroprofilaksa i hemoprofilaksa;
- karantin;
- otvaranje privremenih bolnica u slučaju epidemija većih razmjera;
- mobilizacija zdravstvenih i drugih ustanova i građana, poslovnih i dr. objekata, transportnih sredstava;
- zabrana prodaje i uništavanja određenih namirnica;
- zabrana okupljanja u školama, bioskopima, pozorištima, sportskim dvoranama;
- zabrana kretanja u zaraženom ili ugroženom području;
- zabrana prometa pojedinih roba.

Snage: Vlasnici, građani, Služba za investicije i lokalni razvoj, komunalna preduzeća, inspekcijski organi, zdravstvene ustanove,veterinarske ustanove.

Faza u slučaju postojanja neposredne opasnosti od epidemija i epizootija

U uslovima postojanja neposredne opasnosti od epidemije i epizootijapoduzimanje mjera zaštite i spašavanja koje mogu doprinijeti sprječavanju nastanka od opasnosti ili nesreće, ili ublažavanja njenog djelovanja kao i mjere, postupci i zadaci koji su u funkciji spašavanja, zaštite i zbrinjavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih tom opasnošću ili tom nesrećom.

Faza spašavanja

Epidemije i epizootije svojom pojavom uzrokuju nesagledive posljedice po zdravlje ljudi i stočnog fonda, pa je neophodno spriječiti njihovo širenje. Nosioci zaštite i spašavanja kod pojave epidemija zaraznih bolesti i epizootijasu organi i službe redovne djelatnosti: domovi zdravlja, ambulante, klinički centri, zdravstveni zavodi, veterinarski zavodi i stanice i drugi.

- Za sprječavanje epidemija i epizootija zaraznih bolesti potrebna je efikasna identifikacija, liječenje i sprječavanje prenošenja tih bolesti.
- Nosioci zaštite i spašavanja su organi i službe redovne djelatnosti, odnosno veterinarska služba koja preduzima: zdravstvenu zaštitu životinja, zaštitu zdravlja ljudi od zaraznih bolesti koje se sa životinja ili namirnica životinjskog porijekla mogu prenijetina ljude, otkriva i dijagnosticira zarazne bolesti, provodi RHB zaštitu životinja i namirnica životinjskog porijekla, liječi povrijeđenu i oboljelu stoku, provodi asanaciju terena, učestvuje u sklanjanju i evakuaciji stoke i druge mjere po procjeni.

Faza otklanjanja posljedica:

U fazi otklanjanja posljedica preduzimaju se sve one mjere koje trebaju da doprinesu potpunom otklanjanju uzroka koji su doveli do epidemije i epizootije. Ovdje se posebno misli na dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju, obezbijeđenje ispravne vode za piće i hrane, čišćenje i dezinfekcija bunara i drugih vodoopskrbnih objekata, higijensko otklanjanje otpada, asanacije vodnih objekata i drugo.

Tabela:Uticaj epidemija i epizootija i mjere zaštite i spašavanja.

Rizik	**Posljedice (kritična infrastruktura, zgrade, oprema, povrede i stradanja odraslih i djece, društvene vrijednosti, okoliš, materijalna dobra)**	**Preventivne mjere – preporuke**	**Mjere odgovora**	**Mjere otklanjanja posljedica**	**Kritične funkcije Općine**

Epidemije i epizootije	Masovne epidemije i epizootije izazivaju katastrofalne posljedice po ljude, biljni i životinjski svijet u neposrednoj ili široj okolici....	Obezbjeđenje higijenski ispravne vode za piće kao i sanitarna zaštita izvorišta i objekata za javno snabdijevanje vodom za piće, vršenje preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije u naseljenim mjestima, na javnim površinama, rano otkrivanje zaraze i puteva prenošenja zaraze;...	Efikasna identifikacija, liječenje i prenošenje zaraznih bolesti; veterinarska stanica preduzima zdravstvenu zaštitu životinja; zaštitu zdravlja ljudi od zaraznih bolesti koje se sa životinja ili namirnica životinjskog porijekla mogu prenijeti na ljude, otkriva i dijagnosticira zarazne bolesti; i ...	Dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija, obezbjeđenje ispravne vode za hranu i piće, čišćenje i dezinfekcija bunara i drugih vodoopskrbnih objekata, otklanjanje otpada, sanacije vodnih objekata i drugo	Adekvatna snabdjevenost medikamentima i zaštitnim sredstvima;

Vjerovatnoća	Vrlo visoka vjerovatnoća Na nivou 1 godine	**1**	**Im; O;**				

Tabela: Matrica rizika od epidemija i epizootija

	Visoka vjerovatnoća Na nivou 10 godina	2		Im; O;			
	Prosječna vjerovatnoća Na nivou 20 godina	3			Im; O;		
	Niska vjerovatnoća Na nivou 50 godina	4				Im; O;	
	Vrlo niska vjerovatnoća Na nivou 100 godina	5					Im; O;
			1:ograničeno	2: umjereno	3: ozbiljno	4: vrlo ozbiljno	5: kritično
		Ljudi(Lj)					
		Imovina (Im)	< 10.000 KM	10.000 - 100.000 KM	100.000 – 300.000 KM	Do 500.000 – 1 mil KM	> 1 mil. KM
		Okoliš (O)	Zanemariv uticaj	Umjeren uticaj	Ozbiljan uticaj	Trajno oštećenje	Velika oštećenja
		Kritična infrastruktura (KI)					
		Posljedice					

10. TEHNIČKO TEHNOLOŠKE NESREĆE

10.1. Nesreće u cestovnom, željezničkom i zračnom prometu

Faza preventivne zaštite

Preduzima se niz aktivnosti preventivne zaštite koje imaju za cilj smanjenje broja nesreća i posljedica (smrtni slučajevi, teže i lakše ranjavanje i materijalne štete) u cestovnom i željezničkom prometu i to:

- nastavak modernizacije saobraćajnica na prostoru općine,
- podizanje nivoa tehničke ispravnosti saobraćajnih sredstava, uz njihovu propisnu primjenu u prometu,

- redovno održavanje saobraćajnica i saobraćajnih znakova, a posebno na mjestima koja su ugrožena odronima, klizištima i poplavama,
- redovna kontrola saobraćajne policije u cestovnom prometu, u skladu sa propisima,
- preventivne aktivnosti vezane za vozila (kontrola tehničke ispravnosti motornih vozila),
- inspekcijski nadzor nad radom tehničkih servisa kako bi se spriječilo puštanje u saobraćaj tehnički neispravnih vozila,
- prevencija u zdravstvenom pogledu vozača motornih vozila, kao i učesnika u saobraćaju starijih od 65 godina,
- redovno periodično stručno obučavanje željezničkog osoblja, kako do nesreće ne bi došlo zbog subjektivnih okolnosti,
- obilježavanje zabrane kretanja prugom i željezničkim područjem za pješake,
- održavanje i obilježavanje putnih prelaza odgovarajućom signalizacijom na pruzi i na putu; Cilj zaštite i spašavanja je da se smanji broj ljudskih žrtava u cestovnom, željezničkom i zračnom prometu, kao i uništavanje materijalnih dobara;
- redovno održavanje ispravnosti željezničkih pruga, rampi i drugo;
- postavljanje željezničke signalizacije na pružnim prelazima;

Faza u slučaju postojanja neposredne opasnosti od nesreća u cestovnom, željezničkom i zračnom prometu

U uslovima postojanja neposredne opasnosti od nesreća u cestovnom, željezničkom i zračnom prometu, poduzimanje mjera zaštite i spašavanja koje mogu doprinijeti sprječavanju nastanka od opasnosti ili nesreće, ili ublažavanja njenog djelovanja kao i mjere, postupci i zadaci koji su u funkciji spašavanja, zaštite i zbrinjavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih tom opasnošću ili tom nesrećom.

Faza spašavanja

Uspjeh akcije na spašavanju zavisi od brzine prenijete informacije o nesreći i dobro organizovanoj vezi pojedinih zona na cesti i najbliže stanice hitne pomoći, od brzine dolaska saobraćajne policije koja će osiguravati mjesto nesreće i brzine dolaska službe hitne medicinske pomoći radi ukazivanje prve medicinske pomoći, te prihvata i transporta povrijeđenih i Profesionaolne vatrogasne jedinice.

U spašavanju je neophodno, na osnovu ukazane potrebe,angažovanje svih raspoloživih snaga i materijalno- tehničkih sredstava koji mogu blagovremeno pružiti pomoć u spašavanju ljudskih života.

Nosioci akcije spašavanja u nesrećama na osnovu stvarnog uvida i procijene stanja na licu mjesta angažuju određene snage i sredstva službi civilne zaštite, zdravstvenih ustanova i drugo.

Pored pripadnika struktura civilne zaštite i MUP-a, i drugih navedenih službi, u spašavanju, po potrebi, učestvuju, također, i pripadnici OS BiH i BIHAMK-a.

Faza otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica cestovnih i željezničkih nesreća učestvuju stručne službe u oblasti puteva i željeznica, koje moraju biti osposobljene u smislu određivanja prioritetnih mjera u konačnom otklanjanju posljedica, odnosno dovođenjem saobraćajnica i željezničkih pruga u ispravno stanje. Procjena pričinjenih materijalnih šteta.

Tabela: Uticaj nesreća u cestovnom, željezničkom i zračnom prometu mjere zaštite i spašavanja.

Rizik	Posljedice (kritična infrastruktura, zgrade, oprema, povrede i stradanja odraslih i djece, društvene vrijednosti, okoliš, materijalna dobra)	Preventivne mjere - preporuke	Mjere odgovora	Mjere otklanjanja posljedica	Kritične funkcije Općine
Uticaj nesreća u cestovnom, željezničkom i vračnom prometu	Stradanje putnika; pokretne i nepokretne imovine	Nastavak modernizacije saobraćajnica na prostoru opštine; podizanje nivoa tehničke ispravnosti saobraćajnih sredstava, redovno održavanje saobraćajnica i soabraćajnih znakova, redovna kontrola saobraćajne policije, preventivne aktivnosti vezane za vozila i ...	Pristupanje stručnom i organizovanom izvlačenju i zbrinjavanju postradalih u nesreći;...	U fazi otklanjanja posljedica saobraćajnih nesreća uključiti stručne službe iz oblasti saobraćaja...	Funkcionalnost i brza intervencija snaga civilne zaštite i vatrogastva...

Tabela:Matrica rizika za saobraćajne nesreće.

Vjerovatnoća							
	U 1 mjesecu	**Vrlo visoka vjerovatnoća (5)**	IM; LJ; I; O				
	U 6 mjeseci	**Visoka vjerovatnoća (4)**		IM; LJ; I; O			
	U 1 godini	**Prosječna vjerovatnoća (3)**			IM; LJ; O		
	U 10 godina	**Niska vjerovatnoća (2)**				IM; LJ; I; O	
	U 100 godina	**Vrlo niska vjerovatnoća (1)**					IM; LJ; I; O Pad letjelica

		Ograničeno (1)	Umjereno (2)	Ozbiljno (3)	Vrlo ozbiljno (4)	Kritično (5)
	Ljudske žrtve	1 poginuli i 1 povrijeđeni	1 poginuli i 2 povrieđena	2 poginuli i 3 povrijeđena	3 poginula i 3 povrjeđena	> 4 poginula i više povrieđenih
	Imovina	10.000	30.000	50.000	50.000 – 100.000 KM	100.000 – 2. Mil
	Okoliš (okolina)	Zanemarljiv uticaj	Umjeren uticaj	Rizik od trajnog oštećenja	Manje trajne posledice	Velike trajne posledice
	Kritična infrastruktura (KI)	Zanemariv uticaj	Umjeren uticaj	Ozbiljan uticaj	Trajno oštećenje	Velika oštećenja
	Posljedice					

10.2. Nesreće prilikom transporta eksplozivnih i lako-zapaljivih materija

Faza preventivne zaštite

- osposobljavanje svih osoba koje su uključene u transport u pogledu sigurnosti i zaštite okoline,
- izrada aktuelnih baza podataka o opasnim materijama, kao i propisivanje hitnih mjera za uposlene i kupce u slučaju nesreće,
- upotreba prikladnih pakiranja opasnih materija i eksplozivnih sredstava,
- izbor najboljeg pravca kretanja i adekvatnih transportnih sredstava,
- redovito ispitivanje svih transportnih procesa i prevoznih sredstava,
-aktivna saradnja sa špediterima, trgovinama, kupcima i drugim, da bi se osigurala sigurnost i zaštita na radu pri transportu.

Faza u slučaju postojanja neposredne opasnosti prilikom transporta eksplozivnih i lako-zapaljivih materija

U uslovima postojanja neposredne opasnostiprilikom transporta eksplozivnih i lako-zapaljivih materija poduzimanje mjera zaštite i spašavanja koje mogu doprinijeti sprječavanju nastanka od opasnosti ili nesreće , ili ublažavanja njenog djelovanja kao i mjere, postupci i zadaci koji su u funkciji spašavanja, zaštite i zbrinjavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih tom opasnošću ili tom nesrećom.

Faza spašavanja

Prilikom nesreće, neophodno je:

- utvrditi-prepoznati opasnosti od materije koja se prevozi, a koja je uzrok nesreće,
- angažovanje pripadnika policije, radi zatvaranja-obustavljanja saobraćaja na mjestu nesreće,
- pružanje prve medicinske pomoći povrijeđenim i prevoz do medicinske ustanove,
- alarmirati specijalne snage; vatrogasce radi gašenja požara na transportnim sredstvima,
- odabrati i upotrebljavati adekvatno sredstvo za gašenje požara,
- blokirati mjesto nesreće,

- odrediti zonu djelovanja, opasnu zonu i sigurnosnu zonu,
- izvlačenja povrijeđenih i smrtno stradalih iz transportnih sredstava koja su učestvovala u nesreći,
- Druge mjere po procjeni

Faza otklanjanja posljedica

Za otklanjanje posljedica nastalih prilikom nezgoda sa opasnim materijama potrebno je:

- obezbjediti uređaje i opremu za prikupljanje rasute ili razlivene opasne materije, radi spriječavanja zagađivanja vodotoka i zemljišta,
- asanacija terena: za razlivene tečnosti obezbjediti odgovarajuća sredstva za neutralizaciju (gašeni kreč, piljevinu, pijesak i sl.),
- utvrđivanje uzroka nesreće,
- procjena pričinjene štete.

10.3.Nesreće na terenima koji su kontaminirani minsko-eksplozivnim i neeksplodiranim ubojnim sredstvima

Pod poslovima uklanjanja i uništavanja NUS-a smatraju se poslovi koji su direktno vezani za rad sa NUS-a, a odnose se na njihovo pronalaženje, otkrivanje, označavanje, iskopavanje, utovar, istovar, prenošenje, prevoženje, uskladištenje, dezaktiviranje i uništavanje.

Deminiranje terena je aktivnost na pregledu i čišćenju terena od zaostalih mina, minskoeksplozivnih i neeksplodiranih ubojitih sredstava.

Faza preventivne zaštite

Kontinuirano upozoravanje stanovništva na opasnost od zaostalih mina, minsko-eksplozivnih i neeksplodiranih ubojnih sredstva putem svih vrsta usmenih, pisanih i elektronskih medija, je jedan od najvažnijih segmenata preventivne zaštite.

Edukacije građana putem aktivista Crvenog križa i stručnim predavanjima i praktičnim objašnjenjima u režiji stručnih lica iz Civilne zaštite, te vladinih i nevladinih organizacija, treba da bude zadatak koji ima trajni karakter.

Poseban akcenat treba da bude usmjeren na edukaciju školske djece i omladine, kroz redovne časove nastave i prigodna predavanja.

Suština preventivne zaštite svodi se na stvaranje svijesti kod običnog građanina da živimo okruženi opasnim eksplozivnim sredstvima i da svaki primijećeni nepoznati predmet ili sredstvo treba odmah prijaviti najbližoj policijskoj stanici, službi civilne zaštite ili Operativnom centru civilne zaštite koji će dalje djelovati kako bi se to sredstvo ili predmet što brže uklonilo i spriječile eventualne neželjene posljedice.

Obilježavanje kontaminiranih zona odgovarajućim znacima (minska polja- pazi mine) također treba da bude jedan od prioritetnijih zadataka sa ciljem predupređenja neželjenih posljedica.

Faza u slučaju postojanja neposredne opasnosti od NUS-a i MES-a

U uslovima postojanja neposredne opasnosti od NUS-ai MES-a poduzimanje mjera zaštite i spašavanja koje mogu doprinijeti sprječavanju nastanka mino incidenta odnosno minske nesreće.

Faza spašavanja

Spašavanje nastradalih osoba usljed aktiviranja zaostalih mina, minsko-eksplozivnih i neeksplodiranih ubojitih sredstava, obavljaju samo stručna i za te poslove ovlaštena lica i institucije.

To su prije svega specijalizovani timovi civilne zaštite, osposobljeni, obučeni i opremljeni za izvlačenje nastradalih iz područja gdje se desio incident.

Izvlačenje-evakuacija, medicinska trijaža i medicinsko zbrinjavanje nastradalih, su primarne operativne aktivnosti koje se poduzimaju prilikom ovakvih nesreća i druge mjere po procjeni.

Faza otklanjanja posljedica

- prva medicinska pomoć za eventualno nastradala lica,
- čišćenje ruševina nastalih usljed eksplozija,
- asanacija terena (eventualno).

Snage: Specijalizovane jedinice civilne zaštite, MUP, zdravstvene ustanove.

Tabela: Uticaj zaostalih ubojnih sredstava i mjere zaštite i spašavanja.

Rizik	**Posljedice (kritična infrastruktura, zgrade, oprema, povrede i stradanja odraslih i djece, društvene vrijednosti, okoliš, materijalna dobra)**	**Preventivne mjere - preporuke**	**Mjere odgovora**	**Mjere otklanjanja posljedica**	**Kritične funkcije Općine**
Velike nesreće od mina i NUS-a	Stradanje stanovništva sa smrtnim ishodom i posljedicama ranjavanja	Preventivne mjere zaštite se sastoje u edukaciji stanovništva a posebno rizičnih grupa kao što su djeca, omladina lovci,planinari,ribolovci i sl.	Permanentno sprovođenje protiv-minskih aktivnosti, pristupanje stručnom i organizovanom izvlačenju i zbrinjavanju postradalih u nesreći: da se stvore uslovi za obavljanje zakonskog uviđaja o uzroku nesreće...	U fazi otklanjanja posljedica sprovoditi aktivnosti na zbrinjavanju povrđenih,sahranjivanju nastradalih,te pružanje rehabilitacije žrtvama do mina.	Funkcionalnost i brza intervencija snaga civilne zaštite i ekipa za demineriranje

Tabela: Matrica rizika od zaostalih ubojnih sredstava.

Vjerovatnoća	U 1 mjesecu	**Vrlo visoka vjerovatnoća (5)**	LJ; I; O				
	U 6 mjeseci	**Visoka vjerovatnoća (4)**		LJ; I; O			
	U 1 godini	**Prosječna vjerovatnoća (3)**			LJ; O		
	U 10 godina	**Niska vjerovatnoća (2)**				LJ; I; O	
	U 100 godina	**Vrlo niska vjerovatnoća (1)**					LJ; I; O
			Ograničeno (1)	**Umjereno (2)**	**Ozbiljno (3)**	**Vrlo ozbiljno (4)**	**Kritično (5)**
		Ljudske žrtve	**1 poginuli i 1 povrijeđeni**	**1 poginuli i 2 povrieđena**	**2 poginuli i 3 povrijeđena**	**3 poginula i 3 povrjeđena**	**> 4 poginula i više povrieđenih**
		Imovina	**10.000**	**30.000**	**50.000**	**50.000 – 100.000 KM**	**100.000 – 2. Mil**
		Okoliš (okolina)	**Zanemarljiv uticaj**	**Umjeren uticaj**	**Rizik od trajnog oštećenja**	**Manje trajne posledice**	**Velike trajne posledice**
		Kritična infrastruktura (KI)	**Zanemariv uticaj**	**Umjeren uticaj**	**Ozbiljan uticaj**	**Trajno oštećenje**	**Velika oštećenja**
			Posljedice				

11.MINIMALNE SNAGE, MATERIJALNO TEHNIČKA SREDSTVA I OPREMA POTREBNA ZA PROVOĐENJE PREVENTOVNIH MJERA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Minimalne snage za sprovođenje predviđenih mjera zaštite i spašavanja mogu se prikazati na osnovu ličnih formacija, broja i vrste službi zaštite i spašavanja, zatim broja povjerenika civilne zaštite u preduzećima i javnim ustanovama i drugih snaga zaštite i spašavanja.

Materijalno-tehnička sredstva i oprema se mogu prikazati na osnovu materijalnih formacija službi zaštite i spašavanja i sredstava koja posjeduju razna preduzeća od značaja za zaštitu i spašavanje.

Na nivou Općine formiran je Općinski štab civilne zaštite koji broji 12 pripadnika

Za komandanta, načelnika i članove štaba civilne zaštite Srebrenik, postavljaju se:

1. Općinski načelnik ili Predsjedavajući/a općinskog vijeća – na dužnost komandanta Općinskog štaba civilne zaštite;
2. Rukovodilac službe civilne zaštite – na dužnost načelnika Općinskog štaba civilne zaštite,
3. Rukovodilac službe za poduzetništvo, lokalni razvoj i investicije – na dužnost člana Općinskog štaba civilne zaštite za mjere zaštite i spašavanja: zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom i zaštita bilja i biljnih proizvoda;
4. Rukovodilac službe za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove i obnovu - na dužnost člana Općinskog štaba civilne zaštite za mjere zaštite i spašavanja: sklanjanje ljudi i materijalnih dobara,evakuacija, zaštita okoliša i spašavanje iz ruševina;
5. Rukovodilac službe za društvene djelatnosti, raseljena i izbjegla lica - na dužnost člana Općinskog štaba civilne zaštite za mjere zaštite i spašavanja: zbrinjavanje ugroženih i stradalih;
6. Državni službenik u Službi civilne zaštite - na dužnost člana Općinskog štaba civilne zaštite za mjere zaštite i spašavanja: zamračivanje, radiološka, hemijska i biološka zaštita i zaštita od neeksplodiranih ubojnih sredstava;
7. Sekretar Crvenog krsta/križa općine Srebrenik – na dužnost člana Općinskog štaba civilne zaštite za koordinaciju poslova sa Crvenim križom;
8. Direktor J.Z.U. „Dom zdravlja“ Srebrenik - na dužnost člana Općinskog štaba civilne zaštite za mjere zaštite i spašavanja: prva medicinska pomoć i asanacija terena;
9. Komandir policijske stanice Srebrenik – na dužnost člana Općinskog štaba civilne zaštite za koordinaciju između Štaba i policije;
10. Direktor J.U. „Veterinarska stanica“ Srebrenik - na dužnost člana Općinskog štaba civilne zaštite za mjere zaštite i spašavanja: zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla i asanacija terena;
11. Viši stručni saradnik za informisanje i protokol u stručnoj službi Općinskog načelnika – na dužnost člana Općinskog štaba civilne zaštite za informisanje i odnose s javnošću;
12. Stariješina Profesionalne vatrogasne jedinice - na dužnost člana Općinskog štaba civilne zaštite za mjere zaštite i spašavanja: zaštita i spašavanje od požara;

Administrativne, materijalno-tehničke i druge poslove vezane za potrebe Općinskog štaba civilne zaštite obavlja viši referent za administrativno-tehničke poslove u Službi za civilnu zaštitu.

Slabosti u radu Općinskog štaba civilne zaštite tokom provođenja hitnih spasilačkih akcija u vrijeme proglašenja stanja prirodne nepogode u situacijama kada se na području Općine ispolji prirodna nepogoda u ekstremnom obliku.

- Nedovoljna obučenost članova Štaba,
- Nedovoljna opremljenost članova Štaba sa ličnom zaštitnom opremom,
- Nedovoljan broj motornih vozila,
- Ne postojanje terenskog vozila,
- Nedostatak prostora za rad članova štaba,
- Nepostojanje prostora za smještaj i raspodjelu humanitarne pomoći,
- Nedostatak slobodnih telefonskih linija,
- Nedostatak radio-sredstava,

- Nedovoljna provjerljivost informacija,
- Odlasci na godišnji odmor u toku trajanja spasilačkih operacija,
- Nedefinisan status i način slanja „zamjene člana štaba“,
- Neizvršavanje naredbi i odluka Općinskog štaba od strane izvršne vlasti,
- Nedovoljno organiziran smjenski rad i dežurstvo u štabu,
- Opstrukcija radnika organa uprave u izvršavanju zahtjeva članova štaba,
- Opstrukcija odluka i naredbi Općinskog štaba od strane pojedinih vijećnika,

- Nepopunjenost Općinskog štaba civilne zaštite sa članom Štaba za aktiviranje snaga i sredstava civilne zaštite, pravnih lica i građana.

Civilna zaštita u svom sastavu ima organizirano 8 (osam) Službi zaštite i spašavanja i to:

1.Služba za zaštitu od požara formirana u „Vatrogasnom društvu“ Srebrenik sa 21 pripadnika
2.Gorska služba spašavanja formirana u „Klubu spasilaca Gradina“ Srebrenik sa 15 pripadnika
3.Služba za spašavanje iz ruševina, formirana u ITK „Musić“ d.o.o. Srebrenik sa 9 pripadnika.

Obzirom da je ova Služba zaštite i spašavanja kičma u provođenju zaštite i spašavanja ljudi i maetrijalnih dobara neophodno je istaknuti sljedeće:

Utvrđeno je da firma ITK Musić u kojoj je organizovana Služba zaštite i spašavanja iz ruševina posjeduje potreban broj mehanizacije, opreme i sredstava, obučeno i osposobljeno ljudstvo i zaposlenog diplomiranog inžinjera građevinarstva, koji se na adekvatan način mogu uključiti u akcije zaštite i spašavanja sa aspekta sanacija klizišta, vršenja mašinskih iskopa, rušenja i sklanjanja objekata, transport raznih vrsta materijala, izgradnju puteva, rasčišćavanje putnih komunikacija u zimskim uvjetima i druge poslove utvrđene u Zakonu, Uredbi i Pravilniku.

Mehanizacija po donešenoj materijalnoj formaciji Službe, kojom raspolaže Služba za spašavanje iz ruševina i koja se stavlja ili se može staviti u funkciju zaštite i spašavanja tokom trajanja prirodne nepogode je:

- Kamion kiper 5 osovina.....1 komad
- Kamion kiper 4 osovine.....4 komada
- Kamion kiper 3 osovine.....1 komad
- Kamion kiper 2 osovine.....1 komad
- Kamion sa dizalicom 2 osovine.....1 komad
- Tegljač sa šlepom.....2 komada
- Tegljač sa labudicom.....1 komad
- Bager CAT gusjeničar.....3 komada
- Bager točkaš.....2 komada
- Mini bager.....1 komad
- Kombinovani bager.....1 komad
- Utovarivač CAT.....1 komad
- Buldozer CAT.....1 komad
- Valjak .....2 komada

Pored zavidnih sredstava koja se mogu uključiti u veliki broj spasilačkih akcija, za rukovodioca Službe imenovan je veoma sposoban i stručan građevinski inžinjer koji u saradnji sa stručnim osobama iz Općinskog štaba civilne zaštite koji upravljaju i koordiniraju akcijama zaštite i spašavanja u velikoj mjeri potpomaže iznalaženje najboljeg načina provođenja odgovarajućih spasilačkih akcija, te rukovodi Službom.

Broj ljudi po donešenoj ličnoj formaciji Službe zaštite i spašavanja iz ruševina / poseban akt kojim se određuju dužnosti za fizička lica koja se imenuju u Službi zaštite i spašavanja / je 9.

Broj ljudi, uposlenih u pravnom licu ITK Musić d.o.o. Srebrenik, u kojem je formirana Služba za spašavanje iz ruševina koji su za različite potrebe provođenja i podrške provođenju akcija zaštite i spašavanja a koji su angažovani u vrijeme trajanja prirodne nepogode je 28.

Raspoređeno odnosno angažovano ljudstvo, zadovoljava sve uslove za obavljanje poslova zaštite i spašavanja iz nadležnosti Službe za spašavanje iz ruševina.

4.Služba za čistoću i asanaciju terena formirana u J.P. „9. Septembar“ d.d. Srebrenik sa 14 pripadnika
5.Služba za vodosnabdijevanje formiranja u J.P. „Vodovod i kanalizacija“ d.d. Srebrenik sa 13 pripadnika
6.Služba za snabdijevanje formirana u Crvenom križu Općine sa 11 pripadnika
7.Služba za zaštitu životinja i namirnica životinjskog porijekla formiranoj u J.P. „Veterinarska stanica“ sa 10 pripadnika
8.Služba prve medicinske pomoći formirana pri J.Z.U. „Dom zdravlja“ Srebrenik sa 14 pripadnika

Sve službe zaštite i spašavanja se angažuju u skladu sa naredbama Općinskog štaba. Pravovremenimangažovanjem doprinosi se brzom raspoređivanju na ugrožena područja.

Slabosti:
- Nedovoljna opremljenost za izvršenje naređenih zadataka,
- Nepostojanje navike u davanju „povratne informacije“,
- Nedovoljna inicijativa od rukovodilaca službi,
- Nepridržavanje mjera zaštite na radu,
- Nedovoljna obezbijeđenost radnog prostora,
- Nepostojanje navike za saradnju sa lokalnim stanovništvom,
- Gomilanje troškova spasilačkih akcija

Operativni centar civilne zaštite popunjen sa jednim pripadnikom koji radi 8 sati.

Sve strukture civilne zaštite (općinska služba civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja, općinski štab civilne zaštite, povjerenici i operativni centar civilne zaštite) trebale bi biti opremljene odgovarajućim materijalno-tehničkim sredstvima i opremom, u skladu sa sada važećim materijalnim formacijama. Trenutno stanje opremljenosti svih struktura civilne zaštite može se reći da nije zadovoljavajuće i neophodno jedaljnje opremanje u skladu sa prilivom finansijskih sredstava za te namjene.

Gotovo sva neophodna materijalno-tehnička sredstva i oprema za potrebe zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, u slučaju prirodne i druge nesreće, obezbjeđuju se putem angažovanja istih od privrednih društava, javnih preduzeća, općinskih službi, javnih ustanova, drugih pravnih subjekata i građana koji raspolažu odgovarajućim materijalno-tehničkim sredstvima i opremom, a u skladu sa zakonskim propisima.

Pored službi zaštite i spašavanja, u akcijama zaštite i spašavanja, veoma brzo se mogu angažovati pravna i fizička lica koja raspolažu sa odgovarajućim resursima za zaštitu i spašavanje i to:

1.„Kopex Sarajlić“ d.o.o. Srebrenik
2.„Oki-ons“ Srebrenik
3.„Dačo“ d.o.o. Srebrenik
4.„El-dra compani“ d.o.o. Srebrenik
5.„Sančo“ d.o.o. Srebrenik
6.„Elvisan“ d.o.o. Srebrenik
7.„Ediskom“ Srebrenik
8.„Hidromont“ d.o.o. Srebrenik
9. „JATA“ d.o.o. Srebrenik

10.„HIFA“d.o.o. Tešanj
10.„Ajdared“ d.o.o. Srebrenik
11.„Prosperitet“ d.o.o. Srebrenik
12.„OS metali“ d.o.o. Srebrenik
13.„Marković“ d.o.o. Srebrenik
14.„Kumulus“ d.o.o. Srebrenik
15.„Orijent“ d.o.o. Srebrenik
16.„Intertranskomerc-Musić“d.o.o. Srebrenik
17.Kedran“ d.o.o. Srebrenik
18.„Gradina“ motel Srebrenik
19,“Zaharex“ d.o.o. Srebrenik
20. Prevoznik Kešetović
21. Prevoznih „Šabić“
22. Prevoznik „Bjelić“
23. Organi uprave općine Srebrenik
24. Crveni križ Općine
25. Merhamet općine Srebrenik
26. Planinarsko društvo „Majevica“ Srebrenik
27. Klub četvorotočkaša 4X4.

Pored navedenih snaga zaštite i spašavanja, postoji mogućnost angažovanja snaga i sredstava Kantonalnog štaba civilne zaštite, Federalnog štaba civilne zaštite i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine po posebnim procedurama.

Navedena pravna lica, koja nemaju organizirane službe zaštite i spašavanja, u akcijama zaštite i spašavanja imaju prava, obaveze i odgovornosti službi zaštite i spašavanja.

Slabosti pravnih lica u kojima nisu organizovane Službe zaštite i spašavanja:

- Nepoznavanje procedura angažiranja po naredbama Općinskog štaba civilne zaštite,
- Nepoznavanje prava i obaveza, shodno Zakonu o zaštiti i spašavanju i drugim provedbenim aktima iz oblasti zaštite i spašavanja,
- Nedisciplina tokom izvršenja naređenih zadataka,
- Nedovoljni materijalni i kadrovski resursi u pravnom licu,
- Nedostatak finansijskih sredstava za samostalno funkcioniranje,
- Neažurnost u vođenju prateće dokumentacije

Neophodno je planirati da se sve strukture CZ opreme u skladu sa materijalnim formacijama kako bi postojala mogućnost djelovanja u kriznim situacijama zaštite i spašavanja.

Dostignuti stepen razvoja općine Srebrenik je premašio postojeće mogućnosti organizacije Civilne zaštite. Da bi se udovoljilo potrebama zaštite i spašavanja građana i njihovih materijalnih dobara, kroz reorganizaciju Civilne zaštite potrebno je:

- obrazovatijednu jedinicu opće namjene na nivou voda pri OpŠCZ jačine do 40 ljudi,
- Povjerenicima se mora pokriti cjelokupno područje Općine. Jedini racionalni način na koji se to može postići je sljedeći: svaki predsjednik mjesne zajednice Rješenjem Općinskog načelnika na prijedlog Službe za civilnu zaštitu se postavlja za povjerenika civilne zaštite u svojoj mjesnoj zajednici.Precizniji/konkretniji način uspostave ovakvog sistema povjereničke mreže definisati Odlukom o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja na području općine Srebrenik, kroz izmjene i dopune, te utvrđivanje ovakve organizacije povjerenika uvrstiti u Statute mjesnih zajednica. Povjerenike određivati sa iskustvima u rukovođenju i organizovanju i motivisane za poslove koje trebaju raditi.

a) Potrebe za opremanjem i osposobljavanjem snaga civilne zaštite, na nivou općine

Procjena potrebnih MTS-a i opreme za provođenje mjera zaštite i spašavanja zavisi, prije svega od stepena ispoljenosti prirodne i druge nesreće koja pogodiopćinsko područje, što znači da se takvi pokazatelji mogu dobiti samo na osnovu detaljne i sveobuhvatne analize neophodnih mjera zaštite i spašavanja koje treba preduzeti za svaku prirodnu i drugu nesreću i to imajući u vidu intenzitet i vrijeme trajanja prirodne i druge nesreće.

Sve strukture civilne zaštite na nivou općine Srebrenik su djelimično opremljene najosnovnijim materijalno-tehničkim sredstvima i opremom za potrebe zaštite i spašavanje a pripadnici tih struktura su solidno obučeni i osposobljeni za akcije zaštite i spašavanja.

Postojeće količine ovih MTS-a ne zadovoljavaju zahtjeve zaštite i spašavanja zbog toga što je ta oprema i materijalno-tehnička sredstva zastarjela, dotrajala ili oštećena.

U najkraćem vremenskom periodu potrebno je strukture civilne zaštite nastaviti opremati MTS-om i opremom, u skladu sa važećim matrijalnim formacijama, a obučavanje pripadnika svih struktura civilne zaštite treba da bude kontinuiran proces.

Također je potrebno nastaviti nabavke najnužnijih materijalno-tehničkih sredstava i opreme, za ličnu i kolektivnu zaštitu građana, u skladu sa Odlukom Vlade FBiH o vrsti i minimalnim količinama sredstava potrebnih za provođenje lične i kolektivne zaštite građana i zaposlenika u poslovnim objektima i stambenim zgradama od prirodnih i drugih nesreća i Odlukom o sufinansiranjunabavke sredstava za građane općine Srebrenik.

Za provođenje mjera zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća neophodna su sljedeća minimalna materijalno – tehnička sredstva:

Tabela br:15

OPREMA I MATERIJALNO – TEHNIČKA SREDSTVA	MJERNA JEDINICA	KOLIČINA
Vatrogasni šljem	Kom	33
Vatrogasni opasač sa garabinom	Kom	33
Vatrogasna sjekira s futrolom	Kom	33
Zaštitne rukavice	Par	150
Komplet vatrogasne odjeće i obuće	Kpl	33
Navalno vatrogasno vozilo	Kpl	3
Prijenosna vatrogasna pumpa	Kom	1
Usisne cijevi "A" (Fi 110 mm)	Kom	6
Tlačne cijevi "B" (Fi 75 mm)	Kom	16
Tlačne cijevi "C" (Fi 52 mm)	Kom	25
Mlaznica "C"	Kom	8
Usisna sitka (Fi 52 mm)	Kom	3
Trodijelna razdjelnica	Kom	3
Sabirnica	Kom	1
Prelaznica B/C	Kom	6
Hidrantski nastavak dvokraki	Kom	3
Ključ za hidrant	Kom	3
Univerzalni ključ za spojnice	kom	6
Nosila trodijelna sklapajuća	kom	4
Univerzalni uređaj za vuču tereta	kom	1
Torba bolničara	kpl	15
Međumješalica za pjenu	kom	3
Čelično uže Fi 12 mm	kom	1
Prijenosni elektro – agregat (3 – 5 KW)	kom	1
Reflektor	kom	4
Ljestve prislonjače	kom	2

Uskočnica	kom	1
Spusnica	kom	1
Pjenilo (ekstrakt)	lit	200
Prenosni aparat za gašenje pjenom	kom	1
Zaštitno odijelo za prilaz vatri	kom	12
Motorna pila za drvo	kom	1
Motorna pila za beton i željezo	kom	1
Hidraulične makaze i razapinjač	kpl	1
Metlarica	kom	20
Naprtnjača V – 25 litara	kom	20
Mobilni radio uređaj	kom	10
Terensko vozilo	kpl	2
Autocisterna 5000 – 8000 lit sa MCP 8/8	kpl	2
Hidraulična korpa	kpl	1
Megafon	kom	5
Izolacioni aparat	kom	12
Jastuci za podizanje tereta	kpl	1
Čamac za 8 osoba	kpl	3
Alpinistički šljem	kom	15
Mariner	kom	5
Planinarsko uže – osnovno	kom	10
Planinski pojas	kom	15
Planinsko uže - pomoćno	kom	10
Planinarski klin - razni	kom	40
Osmica	kom	15
Garabin	kom	50
Planinarski čekić	kom	5
Čekrk sa sajlom za izvlačenje tereta	kpl	1
Obuća i odjeća alpinistička ljetna	kpl	15
Obuća i odjeća alpinistička zimska	kpl	15
Zaštitna oprena za spašavanje na vodi i pod vodom	kpl	15
PVC vreća	kom	30
Torba veterinara – instrument	kpl	1
Torba veterinarskog bolničara	kpl	1
Zaštitne čizme – gumene	par	65
Pregača – gumena	kom	10
Cetalon (sredstvo za dezinfekciju ruku)	lit	5
Deterdžent	kg	5
Terensko putničko vozilo	kom	3
Teretno vozilo (3 – 5 t) – hladnjača	kom	2
Komplet za klanje	kpl	1
Kante za vodu	kom	3
Sapun	kg	1
Četke – razne	kom	3
Akumulatorska lampa	kom	17
Alat za kopanje i raščišćavanje	kpl	1
Vreće za punjenje pijeskom	kom	10 000
Sjekira	kom	15
Atomizer – raspršivač motorni	kom	1
Leđna motorna šprica	kom	1
Kaustična soda	kg	8
Soda bikarbona	kg	2
Halamid	kg	7
Kuke za vučenje – izvlačenje	kom	1
Čelično uže fi – 8 – 10 mm	kom	1
Vapno	kg	25
Nafta – benzin	lit	2000
Traktor s prikolicom	kpl	3

Vozilo za prijevoz povrijeđenih	kom	6
Putničko vozilo	kom	2
Nosila sanitetska – univerzalna	kom	15
Radio uređaj	kom	30
Deke	kom	20
Zavoj za opekotine	kpl	6
Komplet za imobilizaciju	kpl	6
Prijenosni aparat za davanje kisika	kom	3
Sanitetska torbica	kom	6
Torba doktora – instrumentarij	kom	5
Priručna apoteka	kpl	3
Infuzioni sistem	kom	6
Radni komplet za ličnu zaštitu	kpl	10
Vreće za transport i sahranu poginulih	kom	200
Potrošni materijal za DDD	kom	Po procjeni
Ručna pumpa (10 l)	kom	5
Komplet DDD sredstava	kpl	1
Zaštitni šljem PVC	kom	150
Buldožer – 4	kpl	2
Rovokopač – točkaš	kpl	4
Rovokopač – gusjeničar	kpl	3
Utovarivač – skip	kpl	2
Kamion – troosovinac	kpl	9
Šatori razni	kpl	30

b) Stanje i problemi organizovanja i osposobljavanja struktura civilne zaštite i drugih nadležnih organa za zaštitu i spašavanje

Stanje organizovanosti i osposobljenosti struktura civilne zaštite na području općine Srebrenik, je u skladu sa prethodnim navodima. Međutim, problem oko organizovanja i angažovanja ljudstva i materijalnih sredstava je nedostatak sredstava za organizovanjem štabova civilne zaštite u mjesnim zajednicama i mreže povjerenika u mjesnim zajednicama i njihovoj upotrebi. Naime, problem je u naknadama koje pripadaju povjerenicima i pripadnicima jedinica opšte namjene, regulisane Pravilnikom o načinu rada i funkcioniranja štabova i povjerenika civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“ broj: 77/06 i 05.07).

b) Broj građana općine, koji se mogu angažovati na zadacima zaštite i spašavanja

Na zadacima zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća na području Općine mogu se angažovati lica oba spola koja su navršila 16 godina. Mobilizaciji ne podliježu sljedeća lica:

- sva lica mlađa od 16 godina
- lica koja su nesposobna za rad
- lica na službi u OS
- žene trudnice i koje imaju dijete mlađe od 7 godina

Stanje i mogućnosti organizovanja sistema osmatranja i obavještavanja na području općine

Poslovi osmatranja i obavještavanja, koji se organizuju u sastavu Službe civilne zaštite, obuhvataju osmatranje, otkrivanje i praćenje opasnosti od prirodnih i drugih nesreća, te pravovremeno izvještavanje nadležnih organa i uzbunjivanje stanovništva o predstojećoj ili nastaloj opasnosti. Poslovi osmatranja i obavještavanja u miru u općini a obavljaju se na osmosatnom radnom vremenu a vrši ih zaposlenik Službe za CZ.

Operativni Centar prikuplja i obrađuje podatke o svim vidovima opasnosti, vrši uzbunjivanje i upozoravanje građana, prenosi naređenja Kantonalnog i Federalnog štaba, oglašava prestanak opasnosti, prima, priprema i šalje izvještaje o poduzetim mjerama i aktivnostima nadležnim organima vlasti, susjednim općinskim operativnim centrima, kao i operativnom centru Kantona, odnosno centru osmatranja i obavještavanja Federacije.

Operativni centar CZ poslove iz svoje nadležnosti vrši tako što prikuplja informacije i podatke o svim vrstama prirodnih i drugih nesreća putem organa, službi i pravnih lica koji su se dužni povezati sa operativnim centrom (Policijska stanica odnosno policijska uprava, Dom zdravlja, Vatrogasno društvo Srebrenik, Elektrodistribucija, PTT, Vodovod i kanalizacija, Mjesne zajednice, preduzeća itd.) i drugih davalaca informacija.

Operativni centar CZ informacije prikuplja, odnosno prima putem telefona, a ako se radi o informaciji u pisanoj formi, putem fax-a ili kurirom.

Informacije koje operativni centar CZ primi putem telefona, evidentiraju se kao službena zabilješka. Operativni centar CZ informacije prikuplja i putem stalnog praćenjaredovnih informativnih programa putem radija i TV koji se nalaze u operativnom centru CZ, i ako se putem tog programa sazna za neku informaciju o pojavi ili nastanku prirodne i druge nesreće, operativac u centru odmah sačinjava službenu zabilješku, a onda poduzima odgovarajuće mjere kako bi dobio zvaničnu informaciju o tom događaju.

Da bi Operativni centar mogao kvalitetno odgovoriti svojoj namjeni, i da se Kantonalnim i Federalnim centrom ima normalnu/kvalitetnu razmjenu informacija, potrebno je obezbijediti sljedeća materijalno – tehnička sredstva i opremu koje slijede:

- telefonska centrala,
- HF radio uređaj frekventnog opsega 1,6 do 30MHz predajnik, 100 kHz – 350 -3300 Hz.

Uređaj mora omogućavati rad SSB telefonijom i biti opremljen sa ALE procesorom što omogućava automatsku uspostavu veze sa svim učesnicima, kao i priključivanje preko računara – servera na LAN i WAN mrežu,

- VHF radio uređaj frekventnog opsega 146 – 180 MHz, izlazne snage 25W, osjetljivosti do 0,18 mw, sa mogućnošću selektivnog pozivanja,
- personalni računari 2,8 GHz,
- telefax aparat,
- UPS 230 V,
- ručne radio stanice.

U vršenju ovih poslova operativni centar CZ Srebrenik je dužan postupiti po zahtjevu operativnog centra CZ kantona i Federalnog operativnog centra CZ.

U vrijeme kada nije na snazi stanje prirodne ili druge nesreće poslove rada operativnog centra civilne zaštite u vremenu od 16,00 sati odnosno subotom, nedjeljom i praznicima preuzima dežurni dispečer u profesionalnoj vatrogasnoj jedinici.

U vrijeme trajanja stanja prirodne ili druge nesreće angažovat će se četiri / 4 / obučena operativca za rad u operativnom centru civilne zaštite, za 24 satno funkcionisanje.

Na osnovu svih podataka, i činjenica koje su navedene u Procjeni ugroženosti, Služba za civilnu zaštitu Općine Srebrenik, smatra urgentnim, preduzimanje svih potrebnih aktivnosti koje mogu doprinijeti provođenju preventivnih mjera zaštite i spašavanja i sagledavanja svih mogućnosti, pa u tom smislu predlaže s l j e d e ć e :

12. Z A K L J U Č K E

- Vrste prirodnih i drugih nesreća i područje njihovog djelovanja

Prirodnim nesrećama podrazumjevaju se događaji koji su uzrokovani djelovanjem prirodne sile na koje ljudski faktor ne može uticati, kao što su: poplave, potresi, visoki snijeg i sniježni nanosi, odronjavanje i klizanje zemljišta, suša, prolom oblaka, olujni vjetar, ledte masovne pojave ljudskih, životinjskih i biljnih bolesti.

Tehničko-tehnološke nesreće podrazumjevaju se nesreće kojima je uzrok ljudski faktor, jer nastaju kao posljedica nepravilnog rada ili izmakle kontrole pri radu. Kod ovih nesreća ljudski faktor može uticati na to da se spriječi njihov nastanak ili ublaži njihovo djelovanje. Sprječavanje nastanka takvih nesreća postiže se time što se u obavljanju poslova koji se odnose na proizvodnju, preradu, upotrebu i skladištenje opasnih materija. U ovu grupu nesreća spadaju između ostalih: požari, ekspanzija i eksplozija opasnih materija i sl.

Ostale nesreće podrazumjevaju velike nesreće u cestovnom, željezničkom i zračnom prometu, nesreće na terenima koji su kontaminirani minsko-eksplozivnim i neeksplodiranim ubojnim sredstvima.

Navedene prirodne i druge nesreće mogu zahvatiti, sa manjim ili većim intenzitetom, i to područje svih mjesnih zajednica općine Srebrenik.

- Moguće posljedice po ljude i materijalna dobra

Posljedice djelovanja prirodnih i drugih nesreća po ljude i materijalna dobra mogu biti, zavisno od vrste, intenziteta i vremena trajanja prirodne i druge nesreće, od minimalnih posljedica do posljedica koje ugrožavaju zdravlje i živote ljudi i pričinjavaju velika oštećenja ili potpuno uništavaju materijalna, kulturna i druga dobra.

Posljedice djelovanja prirodnih i drugih nesreća mogu se negativno odraziti i na stanje prirodne okoline, odnosno može doći do znatnog pogoršanja ekološkog stanja prirodne okoline.

Neke prirodne nesreće, kao što su: zemljotresi, poplave, jak olujni vjetar, klizišta, veliki požari, velike tehnološke nesreće, velike saobraćajne nesreće, epidemije i epizotije zaraznih bolesti, mogu izazvati katastrofalne posljedice sa velikim brojem povrijeđenih i poginulih lica, te sa materijalnim štetama ogromnih razmjera.

- Organizacija zaštite i spašavanja u skladu sa procjenom stanja

Faza preventivne zaštite

U zavisnosti od vrste prirodne i druge nesreće, organizacija zaštite i spašavanja, struktura civilne zaštite i drugih subjekata zaštite i spašavanja, u ovoj fazi, treba da bude u skladu sa opasnostima koje treba preduprijediti.

Poseban značaj upreventivnoj fazi zaštite i spašavanja imaju službe organa uprave koje u okviru svoje redovne djelatnosti treba da posebnu pažnju posvete provođenju mjera koje doprinose zaštiti građana i materijalnih dobara (čišćenje i regulacija riječnih korita, sanacija klizišta, suzbijanje bespravne gradnje i sječe šumskih površina, sprječavanje nastanka divljih deponija smeća i sl.).

Također treba imati dobro organizovane i osposobljene službe zaštite i spašavanja, povjerenike civilne zaštite kao i povjerenike u preduzećima i drugim privrednim subjektima, naročito onim koji u svom procesu rada rade sa opasnim i lakozapaljivim materijama, za preduzimanje odgovarajućih aktivnosti u cilju provođenja preventivne zaštite od prirodnih i drugih nesreća, a naročito od raznih vrsta tehnoloških nesreća.

U budžetu općine je neophodno, pored namjenskih sredstava zaštite i spašavanja, obezbijediti i rezerve finansijskih sredstava iz redovnih sredstava budžeta koja čuvati na posebnom računu i akumulirati za potrebe pružanja pomoći i plaćanja troškova spasilačkih operacija.

Posebnu pažnju posvetiti u planiranju obezbjeđenja kapaciteta za smještaj evakuisanih građana, prikupljene humanitarne pomoći, centara za raspodjelu pomoći, centara za evidentiranje šteta, podataka o povrijeđenim, nestalim i poginulim i sl.

Osposobljenost građana za preduzimanje odgovarajućih mjera u cilju preventivne zaštite od prirodnih i drugih nesreća, kao i osposobljenost građana za poslove samozaštite i međusobne zaštite, ima ogroman značaj u zaštiti i spašavanju.

Faza spašavanja

U ovoj fazi je od posebne važnosti postojanje dobro organizovanih, opremljenih i osposobljenih: Općinske službe CZ i Općinskog štaba civilne zaštite koji djeluju za vrijeme proglašenja stanja prirodne i druge nesreće na području općine; maksimalna uključenost svih općinskih službi za upravu, službi zaštite i spašavanja formiranih u privrednim preduzećima i drugim subjektima.

U akcijama spašavanja od posebne važnosti je dobra organizacija evakuacije ljudi, domaćih životinja i najnužnijih materijalnih dobara, sa područja pogođenog prirodnom i drugom nesrećom, te zbrinjavanje evakuisanog stanovništva u privremene stambene prostore i obezbjeđenje neophodnih životnih namirnica i drugih neophodnih sredstava za normalan život evakuisanih lica.

Neophodno je ostvariti maksimalnu efikasnost u angažovanju ljudi i materijalno-tehničkih sredstava od privrednih društava i drugih pravnih subjekata kao i građana koji raspolažu sa odgovarajućim sredstvima i opremom za zaštitu i spašavanje.

Vrlo je važno pravovremeno i potpuno informisanje građana o svim bitnim činjenicama vezanim za prirodnu i drugu nesreću koja se dogodila na određenoj teritoriji, u cilju što boljeg upoznavanja građana o intenzitetu i posljedicama prirodne i druge nesreće, kao i u cilju preduzimanja odgovarajućih mjera samozaštite i međusobne pomoći od strane građana.

Faza otklanjanja posljedica

U fazi otklajanja posljedica djelovanja prirodne i druge nesreće aktivnu ulogu treba dauzmu, osim struktura civilne zaštite, javna preduzeća, privredna društva, drugi pravni subjekti i redovne službe i institucije općinske vlasti i državni organi kantonalne vlasti.

Otklanjanje posljedica prirodne i druge nesreće treba da se realizuje na maksimalnoefikasan način i u najkraćem mogućem roku, kako bi se na području pogođenom prirodnom i drugom nesrećom uspostavili minimalni/normalni uslovi za odvijanje života i rada, za šta je od posebne važnosti neophodno, odmah po prestanku prirodne i druge nesreće, angažovati sve raspoložive ljudske i materijalne snage na sanaciji oštećenih i porušenih stambenih, privrednih, infrastrukturnih objekata i najvažnijih javnih objekata (zdravstvo, školstvo, javne institucije i drugo).

Kao posebno važna aktivnost treba da bude povratak privremeno evakuisanog stanovništva u svoje domove i pomoć stanovništvu u normalizaciji života, na čemu treba da se angažuju, pored struktura civilne zaštite i organi općinske i kantonalne vlasti.

Odmah po prestanku djelovanja prirodne i druge nesreće neophodno je angažovati Općinsku komisiju za utvrđivanje i procjenu šteta, i pristupiti procjeni pričinjenih materijalnih i drugih šteta usljed djelovanja prirodne i druge nesreće, u skaldu sa odgovarajućim podzakonskim aktom, koji je donesen na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju.

Također je veoma važno na organizovan način vršitiprihvat, smještaj i podjelu dobivene pomoći ugroženom stanovništvu od strane svih društvenih subjekata, humanitarnih međunarodnih i domaćih organizacija.

Da bi se kvalitetno obavila ova aktivnost, neophodno je pronaći odgovarajući skladišni prostor za potrebe smještaja i sortiranja humaniratne robe koja od strane različitih domaćih i međunarodnih organa i organizacija pristiže na područje općine.

Potrebno je u potpunosti iskoordinirati rad svih organizacija koje se bave obezbjeđenjem i podejlom humanitarne pomoći ugroženom stanovništvu.

- Mjere, snage i sredstva zaštite i spašavanja koje će provoditi općinske službe za upravu i snage civilne zaštite

Faza preventivne zaštite

U zavisnosti od vrste prirodne i druge nesreće neophodno je provoditi preventivne mjere, koje se trebaju realizovati na bazi određenih planova i programa i na dugoročnoj osnovi.To je posebno važno kod prevencije prirodnih i drugih nesreća koje mogu izazvati katastrofalne posljedice po zdravlje i živote ljudi kao i na materijalna dobra.

Općina Srebrenik treba, na bazi odgovarajućih planova i programa obezbijediti u budžetu finansijaka sredstva za realizaciju istih.

U ovoj fazi se provode slijedeće mjere:

- Zaštita životinja i namirnica životinjskog porijekla.
- Zaštita okoliša (plavljenje, klizišta, rušenje, zagađenje okoline)
- Zaštita bilja i biljnih proizvoda,
- i druge mjere po procjeni.

Faza spašavanja

U ovoj fazi se provode slijedeće mjere:

- Evakuacija ljudi i materijalnih dobara
- Zbrinjavanje ugroženih i nastradalih
- Zaštita i spašavanje od radioloških, hemijskih i bioloških sredstava
- Zaštita i spašavanje od rušenja
- Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom
- Zaštita i spašavanje od požara
- Zaštita od neeksplodiranih ubojnih sredstava
- Prva medicinska pomoć
- Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla
- Zaštita okoliša
- Zaštita bilja i biljnih proizvoda
- i druge mjere po procjeni.

Strukture civilne zaštite sve navedene mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalni dobara od prirodnih i drugih nesreća, provode u saradnji sa svim općinskim službama, privrednim društvima, javnim preduzećima, i drugim subjektima čija djelatnost je od značaja za zaštitu i spašavanje.

Faza otklanjanja posljedica

U zavisnosti od prirodne i druge nesreće koja je zadesila određeno područje, u fazi otklanjanja posljedica prirodne i druge nesreće preduzimaju se sve mjere koje doprinose što bržoj normalizaciji stanja na ugroženom području, odnosno stvaranja osnovnih uslova za normalan život i rad.

U ovoj fazi zaštite i spašavanja Općina Srebrenik ima važan zadatak da iz budžeta obezbijedi finansijska sredstva za sanaciju šteta nastalih usljed prirodne i druge nesreće, a prije svega za sanaciju stambenih i najvažnijih infrastrukturnih objekata, od kojih zavisi uspostavljanje normalnog života na nastradalom području. S tim u vezi, odmah po proglašenju stanja prirodne ili druge nesreće neophodno je kroz vršenje rebalansa budžeta obezbijediti dostatna sredstva za plaćanje troškova nastalih provođenjem spasilačkih operacija i otklanjanja posljedica. Angažovanje organa uprave na iniciranju i preduzimanju akcija prikupljanja finansijske i svake druge pomoći od federalnih i kantonalnih organa vlasti, domaćih i stranih organizacija i domaćih i stranih humanitarnih organizacija, radi pružanja pomoći nastradalom stanovništvu, kao i radi sanacije oštećenih i uništenih objekata.

U ovoj fazi se vrši procjena pričinjenih materijalnih šteta od strane Općinske komisije za utvrđivanje i procjenu šteta, koja ove poslove obavlja u skladu sa zakonski propisanom metodologijom.

- Snage civilne zaštite potrebne za realizaciju predviđenih mjera zaštite i spašavanja

Realizaciju predviđenih mjera zaštite i spašavanja obavljaju sve strukture civilne zaštite: Služba za civilnu zaštitu, Općinski štab civilne zaštite,službe zaštite i spašavanja koje su formirane u pravnim licima i udruženjima građana čija djelatnost je od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara, povjerenici civilne zaštite u mjesnim zajednicama i pravnim licima, Općinske službe organa uprave Srebrenik, Kantonalna uprava civilne zaštite, privredna društva i drugi pravni subjekti s područja općine, eksterne snage.

- Vrsta i količina MTS-a koja su potrebna za sprovođenje predloženih mjera mjera zaštite i spašavanja

Vrsta i količina MTS-a struktura civilne zaštite, koja su potrebna za sprovođenje predloženih mjera zaštite i spašavanja određeni su utvrđeni u materijalnim formacijama za sve strukture civilne zaštite. Za predložene mjere zaštite i spašavanja, također, zavisno od intenziteta prirodne i druge nesreće i zavisno od veličine područja koje je zahvaćeno prirodnom i drugom nesrećom, osim MTS-a civilne zaštite koriste se ili angažuju se i odgovarajuća MTS-a privrednih društava, javnih preduzeća i javnih ustanova, kantonalnih organa uprave i građana.

- Zbrinjavanje najosnovijim namirnicama postradalom stanovništvu

Tokom trajanja prirodne nepogode od poplave i klizišta 2014 godine, uviđen je niz slabosti i to:

- neorganizirano i stihijsko prikupljanje pomoći postradalim,
- neažurni spiskovi evakuisanih i ugroženih,
- neažurni spiskovi u potrebama po domaćinstvima,
- nedostatak prostora za smještaj pomoći,
- nedefinisana dužina trajanja privremenog smještaja,

Bez otklanjanja navedenih slabosti moguće su:

- Zloupotrebe od strane pojedinaca i grupa pri manipulaciji sa humanitarnom pomoći,
- ispoljavanje nezadovoljstva unesrećenih sa dodijeljenom ili nedodijeljenom pomoći,
- Dodjeljivanja neadekvatne pomoći,

Potrebno je:

- Unificirati obrazac/karton za pojedinačne i zbirne podatke o potrebama unesrećenih u vrstama pomoći,
- Uspostaviti bazu podataka o dodijeljenoj pomoći,
- Uspostaviti centar za koordinaciju prikupljanja i raspodjele pomoći,
- Ažurirati spiskove prostora za skladištenje humanitarne pomoći,
- Poboljšati saradnju sa medijima,

- **Mjere zaštite i spašavanja koje provode privredna društva i druga pravna lica**

U obavljanju poslova zaštite i spašavanja privredna i dr. društva provode odgovarajuće pripreme, donose i razrađuju svoje planove za djelovanje u zaštiti i spašavanju, planiraju i osiguravaju materijalno-tehnička sredstva za provođenje mjera zaštite i spašavanja i organizuju jedinice i povjerenike civilne zaštite, opremaju te jedinice i povjerenike MTS-om i osposobljavaju ih za njihovo učešće u zaštiti i spašavanju.

U slučaju postojanja prirodnih i drugih nesreća i tehnoloških nesreća pravna lica dužna su provoditi odluke nadležnog općinskog štaba CZ-e koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja na području na kojem se nalaze objekti tih pravnih lica. Sva pravna lica su dužna da odrede tijelo koje će upravljati akcijama zaštite i spašavanja u slučaju nesreća koja može ugroziti život i zdravlje ljudi i materijalnih dobara pravnog lica.

- Potrebna finansijska sredstva i mogući izvori finansiranja

Sva preduzeća i druge organizacije i ustanove dužne su da planiraju finansijska sredstva za zaštitu i spašavanje prije svega svoje imovine.

Takođe su dužne da se na zahtjev Općinskog štaba CZ odazovu i stave na raspolaganje svoje ljudske i materijalne potencijale u svrhu zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

Što se tiče civilne zaštite, Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i dr. nesreća /"Sl.novine F BiH" br. 39/03; 22/06 i 43/10/ u čl.179. navedeno je da se civilna zaštita finansira iz:Budžeta Federacije, kantona i općina, sredstva pravnih lica, osiguranja, dobrovoljnih priloga, međunarodne pomoći, i drugih izvora utvrđenih ovim i drugim zakonom.

Prioriteti u finansiranju od navedenih sredstava bit će usmjereni na: pripremanje, opremanje i obuku općinskog štaba civilne zaštite, pripremanje, opremanje i obuku službi zaštite i spašavanja, opremanje pravnih lica u dijelu kada postavljeni zadaci tim licima nadilaze njihove materijalne mogućnosti, nabavka i održavanje sistema za uzbunjivanje stanovništva, prilagođavanje i održavanje zaštitnih objekata za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, saniranje dijela šteta nastalim prirodnim i drugim nesrećama kao i troškove koji nastanu tokom učešća u provođenju mjera zaštite i spašavanja i to u skladu sa propisom koji reguliše ovu oblast.

- Rokovi za obezbjeđenje nabavke planiranih sredstava i opreme

Općina Srebrenik odnsono Općinski štaba civilne zaštite svake godine u skladu sa Planom korištenja posebnih sredstava za zaštitu i spašavanje odnosno finansijskim mogućnostima planira određena finansijska sredstva za ove namjene.

Imajući u vidu sadašnju finansijsku situaciju, rokovi za nabavku navedenih MTS-a i opreme za potrebe opremanja svih struktura civilne zaštite, kao i za edukaciju pripadnika tih struktura, trebaju biti postavljeni u realne vremenske okvire, kada se radi o nabavci optimalnih količina MTS-a i opreme.

Međutim, treba voditi računa da se najneophodnija MTS-a i oprema trebaju nabaviti u što kraćem mogućem roku i obezbijediti sredstva za edukaciju i obuku pripadnika struktura civilne zaštite i građana za preduzimanje mjera zaštite i spašavanja.

Programom razvoja zaštite i spašavanja preciznije će se utvrditi vrste, količine i rokovi za nabavku određenih sredstava i opreme za potrebe zaštite i spašavanja.

- Planiranje angažovanja nevladinih organizacija i udruženja građana čija je djelatnost u funkciju zaštite i spašavanja, na pružanju pomoći u zaštiti i spašavanju

U dosadašnjem periodu bila je zadovoljavajuća saradnja struktura civilne zaštite sa nevladinim organizacijama i udruženjima građana na poslovima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, što u narednom periodu treba, poboljšati i uspostaviti još bolju saradnju sa navedenim organizacijama, na poslovima zaštite i spašavanja.

U narednom periodu potrebno je otkloniti uočene slabosti kod forme „zbrinjavanja“ ugroženih ljudi i to u smislu:

- organizovanja i osnaživanja koordinacije između raznih humanitarnih organizacija u prikupljanju i raspododjeli pomoći postradalom stanovništvu,
- ostvarivanje konkretnije saradnje sa humanitarnim i drugim organizacijama u smislu utvrđivanja prioriteta za dodjelu pomoći, a u skladu sa ažurnim spiskovima o potrebama pomoći.

-Planiranje angažovanja sredstava i opreme privrednih društava i drugih pravnih lica i građana na pružanju pomoći u zaštiti i spašavanju

Odgovarajuća MTS-a i oprema privrednih društava i drugih pravnih subjekata, kao i građana, koji raspolažu sa odgovarajućim sredstvima i opremom za potrebe zaštite i spašavanja, po potrebi se angažuju, zavisno od intenziteta prirodne i druge nesreće, a naročito za vrijeme proglašenja stanja prirodne i druge nesreće na području općine.

Međutim, prisutan je problem obezbjeđenja finansijske nadoknade, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim provedbenim aktima iz oblasti zaštite i spašavanja, za korištena MTS-a i opreme.

- skloništa

U cilju planske izgradnje skloništa i drugih zaštitnih objekata, u skladu sa potrebama svakog grada i drugih većih naseljenih mjesta u kojima se moraju izgrađivati ti objekti, u odredbi člana 50.stav 6. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, utvrđena je obaveza da se potrebe za skloništima i drugim zaštitnim objektima planiraju u dokumentima prostornog uređenja. To znači da se u tim dokumentima vrši sljedeće planiranje:

Za skloništa se određuju stambeni i drugi objekti (poslovni objekti) u kojima se trebaju graditi skloništa i određuju mjesta za izgradnju javnih skloništa. Te potrebe planiraju se prema razmještaju stanovništva, industrijskih i drugih objekata i procjenjuje se prostor sa kojeg bi ljudi mogli koristiti pojedina skloništa, određuju se i kapaciteti pojedinih javnih skloništa, kao i kapaciteti za skloništa u industrijskim i drugim objektima (u objektima pravnih lica),

Kada se radi o zaštitnim objektima, u dokumentima prostornog uređenja određuju se stambene i druge zgrade, čiji se podrumi i drugi prostori mogu prilagoditi sklanjanju ljudi i materijalnih dobara, kao zaštitni objekti. Ovdje se u obzir uzimaju već izgrađene stambene i druge zgrade, a i zgrade koje će se graditi.

Ovo planiranje predstavlja uslov za izgradnju skloništa i zaštitnih objekata, pa je nužno da se te potrebe iskažu u dokumentima prostornog uređenja, jer tada nastaje obaveza izgradnje skloništa i zaštitnih objekata.

Tokom planiranja i izgradnje potrebno je voditi računa da skloništa omogućavaju zaštitu ljudi i materijalnih dobara od zračnih, raketnih, topovskih, minobacačkih i drugih napada, kao i upotrebe radijacijskih, hemijskih i biloških sredstava, te opasnosti od tehničko – tehnoloških nesreća.

Određena pitanja planiranja izgradnje skloništa regulisana su u odredbama Uredbe o mjerilima, kriterijima i načinu izgradnje skloništa i tehničkih normativa za kontrolu ispravnosti skloništa („Službene novine Federacije BiH“ broj:21/05), kojom se uređuju:

- planiranje i izgradnja skloništa;
- mjerila i kriteriji za izgradnju skloništa;
- tehnički uvjeti za izgradnju skloništa, zaklona i drugih zaštitnih objekata;
- uvjeti izgradnje, opremanja, održavanja i korištenja skloništa njihovoj namjeni i dr.

Općina Srebrenik ima obavezu, potrebu i interes da se u oblasti planiranja, izgradnje, održavanja i korištenja skloništa posveti dužna pažnja i da se Zakonom propisane obaveze poštuju u potpunosti.

Procjenu pričinjenih šteta usljed prirodnih i drugih nesreća vrši Općinska komisija za utvrđivanje i procjenu šteta koju je formirao svojim rješenjem Općinski načelnik, a rad Komisije se bazira na podzakonskom aktu kojim je definisana metodologija za procjenu pričinjrnih šteta.

Potrebno je od strane Općinskog vijeća donijeti Odluku koja prije svega treba da precizira i definiše: materijalne i organizacione uslove za održavanje uređenih korita i obala vodotoka u naseljenim mjestima u funkcionalnom stanju i da se ona koriste u skladu sa njihovom prirodom i namjenom, kao i čuvanje uređenih korita i obala od uništenja ili oštećenja odnosno nenamjenskog korištenja (odlaganje otpada, ispaša stoke i sl.).

Jedini efikasni način zaštite od leda je planiranje i postavljanje sistema protivgradne odbrane, koji na području Općine do sada nije postavljen.S obzirom na cijenu sistema i način upravljanja sa sistemom protivgradne zaštite, rješenje je potrebno tražiti regioanlno odnosno na nivou kantona ili sjeveroistočne Bosne ili uvezivanjem u već razvijene postojeće protiv gradne sisteme u Bosni i Hercegovini.

Nedisciplinovanost stanovništva u pogledu bespravne izgradnje stambenih objekata (najčešće van urbanizovane zone), objekata infrastrukture, nekontrolisana sječa šuma, neizgrađen sistem za prikupljanje i odvodnju površisnkih voda (kanali, propousti i sl), su najčešći uzročnici pojave klizanja zemljišta.

Obzirom da nije jasno definisana nadležnost određene Općinske službe da u svom djelokrugu rada vrši slijed i finalizaciju postupaka i poslova u pogledu projektovanja i sanacije klizišta, neophodno je općinskim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji jasno delegirati ovu problematiku na određenu Općinsku službu.

Preventivne mjere na sprječavanju pojave zarazne bolesti su mnogobrojne i u njihovom sprovođenju mora učestvovati cjelokupno stanovništvo.

J.Z.U. „Dom zdravlja“ Srebrenik sa svojom HES i J.U. Veterinarska stanica - Srebrenik kao nosioci aktivnosti na preduzimanju preventivnih mjera zaštite, najveći problem imaju u iznalaženju finansijskih sredstava koja moraju pratiti preventivne mjere.

I pored navedenih problema u posljednjih deset godina nije došlo do pojave i širenja zaraznih bolesti koje bi poprimile karakteristike epidemije i prirodne nesreće.

Sistem zaštite vodovoda na području Općine nije adekvatno riješen i postoji nekoliko potencijalnih zagađivača među kojima su najznačajnije divlje deponije/smetlišta u aluvionu rijeke Tinje i gradska deponija.

Pod uslovom da se redovno sprovode preventivne mjere zaštite, opasnost od nastanka prirodnih nesreća na području Općine se može svesti na minimum.

13. OSTALO

a) Ažuriranje Procjene ugroženosti

Usvojena procjena ugroženosti podliježe obaveznoj analizi najmanje jednom godišnje, pri čemu se ocjenjuje potreba njenog ažuroranja i dogradnje, a ako su na području općine Srebrenik nastupile određene promjene koje bitno utiču na promjenu procijenjenog stanja, ažuriranje procjene ugroženosti vrši se odmah, nakon saznanja z anastupanje tih promjena.

Ažuriranje procjene ugroženosti vrši se na isti način i po postupku koji je predviđen za izradu i donošenje procjene ugroženosti.

b) Čuvanje procjene ugroženosti

Procjena ugroženosti čuva se kao poseban dokument uz plan zaštite i spašavanja i to u Službi za civilnu zaštitu.

Danom stupanja na snagu ove Procjene ugroženosti općine Srebrenik od prirodnih i drugih nesreća prestaje da važi Procjene ugroženosti općine Srebrenik od prirodnih i drugih nesreća, broj: 01-219/05 od 25.05.2005.god.

Ova Procjena stupa na snagu danom donošenja i biće objavljena na web stranici općine Srebrenik.

ŠEF SLUŽBE

Broj:10-44-2-802/15 _____

Srebrenik,01.10.2015.godine Dr.sci.Bajro Imširović